

50620

P. MAVRICIJ TERAŠ - O. CAP.

PRI
STUDENCIH
ZDRAVJA
IN MOČI

P. MAVRICIJ TERAŠ - O. CAP.

PRI
STUDENCIH
ZDRAVJA
IN MOČI

V LJUBLJANI, 1930

ZALOŽILA PRODAJALNA K. T. D. - PREJ NIČMAN
ZA JUGOSLOVANSKO TISKARNO KAREL ČEČ.

50620

~~50619~~

Natisk dovolil škofijski ordinariat v Ljnbljani,
dne 18. junija 1930 — Štev. 2380.

Predgovor.

V knjigi »Za visokim ciljem« sem obrazložil temeljna načela glede krščanskega živiljenja. Pokazal sem, kaj je krščansko živiljenje in kakšne so glavne ovire, ki jih moramo odstraniti, če hočemo bogoljubno ali krščansko živeti. Obdelal sem prvo stopnjo duhovnega živiljenja, tako zvano p o t o č i š č e v a n j a (via purgativa). Na tej poti se namreč očiščujemo grešnih madežev, grešnih nagljenj in grešnih strasti ter skušamo sleči starega pregrešnega človeka z njegovimi slabimi deli in njegovimi napakami. Kot glavni pripomoček tega očiščevanja nam služi telesno in duhovno zatajevanje. Na poti očiščevanja smo šele z a č e t n i k i (incipientes) v duhovnem živiljenju, ker prvi korak, predpogoj in začetek pravega duhovnega napredka je vprav v tem, da odložimo sleherni lju-bezen do greha in da vcepimo tako rekoč stud do njega. Dokler se nam greh ne studi, dokler se greha ne bojimo, tako dolgo ne more biti govora o krščanskem živiljenju.

V pričujoči knjigi pa obravnavam stvari, ki spadajo na drugo stopnjo duhovnega živiljenja,

namreč na tako zvano pot razsvetljenja (via illuminativa). Na tej poti skušamo obleči novega duhovnega človeka, ki je ustvarjen po podobi našega Gospoda Jezusa Kristusa, tako da postanemo kolikor toliko Kristusu podobni. To je gotovo velik napredek v duhovnem življenju. Na poti razsvetljenja nismo več samo začetniki, ampak že *n a p r e d u j e m o* (proficientes) ter se s pomočjo nadnaravnih sredstev vzpenjamo k popolnejšemu in lepšemu duhovnemu življenju. Prvo in glavno sredstvo, ki nam pomaga obleči novega duhovnega človeka po Kristusovi ali božji podobi, je milost božja. Poleg milosti božje pa so molitev, živa in pisana beseda božja, premišljevanje večnih resnic, izpraševanje vesti, sveti zakramenti in nekatere pobožne vaje, ona zveličavna sredstva in oni zveličavni pripomočki, ki nas razsvetljujejo in krepčajo pri duhovnem stremljenju ter nam načrtajo pot do Kristusa. Vsa ta sredstva nas namreč na en ali drug način vodijo h Kristusu, tako da postane Kristus središče vseh naših misli, čustev in stremljenj. Če se na poti očiščevanja borimo v prvi vrsti proti napakam in slabostim, skušamo na poti razsvetljenja približati se Kristusu ter slediti njegovim stopinjam, saj je on »*p o t , r e s n i c a i n ž i v l j e n j e*«. Bolj ko se damo voditi od Kristusove milosti, razsvetljevati od Kristusovega nauka ter krepčati od njegovih zakramentov, bolj je pot našega življenja razsvetljena in polna nadnaravne luči, kakor nam Kristus sam obljublja: »Kdor gre

za menoj, ne bo hodil v temi, marveč bo imel luč življenja« (Jan 8, 12). Zato so pa sredstva in pripomočki, ki o njih razpravljam v tej knjigi, zares ozvišeni in imenitni, važni in koristni.

Prepričan sem, da je v naši ožji in širši domovini kljub duhovni mlačnosti in duhovni površnosti še vendar tudi nekaj takih kristjanov, ki so tako rekoč gladni in žejni krščanske pravičnosti in krščanske svetosti ter se neprestano z vsemi močmi trudijo, da bi od dne do dne tembolj izpopolnili svoje notranje življenje. Za take sem napisal to knjigo. Poklanjam jo s prisrčno željo, da bi jim dobro služila pri duhovnem branju in premišljevanju, jih razsvetljevala z božjo lučjo ter jih krepčala z božjo močjo. Naj jim postanejo sredstva in pripomočki, ki so opisani v tej knjigi, *studenca duhovnega zdravja in duhovne moči!*

K sklepu še smatram za svojo sladko dolžnost, da se na tem mestu javno zahvalim g. A. Čadežu, duhovnemu svetniku in katehetu v Ljubljani, za njegovo ljubeznivo požrtvovalnost, s katero je pregledal in popravil rokopis pričujoče in poprejšnje knjige (namreč »Za visokim ciljem«) ter bil celo tako izredno prijazen, da je oskrbel čitanje korektur obeh rokopisov! Večni Plačnik naj mu poplača njegov trud!

V Rimu, meseca junija 1929.

Pisatelj.

Prvo poglavje.

Posvečujoča milost božja, podlaga in korenina krščanskega življenja.

Po nauku božjega razodetja in naše svete Cerkve ne moremo Boga dostojno ljubiti in častiti, mu ne moremo prav služiti in živeti z njim v prijateljstvu, če nismo z njim v neki nadnaravni zvezi, v nekem nadnaravnem sorodstvu in v nadnaravni podobnosti. Bog sam nas mora preobraziti in prenoviti, nam mora podeliti novo nadnaravno življenje, pa dati tudi zmožnosti, da moremo bogoljubno ali krščansko živeti. Vse naše bistvo se mora nekako prilagoditi nadnaravnemu redu. Kristus sam pravi, da moramo biti nanovo prerajeni, če hočemo kdaj v nebesa priti: »Ako se kdo ne rodi iz vode in Duha, ne more priti v božje kraljestvo« (Jan 3, 5). Prav tako govori tudi sv. Pavel o notranjem prenovljenju: »Ako je kdo v Kristusu nova stvar, je staro prešlo. Glej, vse je novo postalo« (2. Kor 5, 17). To prenovljenje in preobraženje našega bista v Kristusu po Sv. Duhu se zgodi po posvečujoči milosti, ki jo vlije Bog v našo dušo. Med vsemi darovi,

ki nam jih Bog podeli v našem zemskem življenju, je posvečujoča milost najodličnejši, najvišji in najdragocenejši dar. Kadar smo v stanu posvečujoče milosti, ima vse naše življenje in delovanje na sebi nadnaraven pečat. Podlaga in korenina, bistvo in jedro krščanskega življenja je v tem, da smo stalno v posvečujoči milosti. Posvečujoča milost je potemtakem velikanskega pomena za naše zemsko in za onostransko življenje. Zato hočemo takoj prvo razpravo posvetiti temu premišljevanju. Poudariti hočemo najprej nepopisno veliko vrednost posvečujoče milosti, potem pa označiti nekatere dolžnosti, ki jih imamo v tem oziru.

1. Nепrecenljiva vrednost in korist posvečujoče milosti.

Posvetnim ljudem je milost božja, ker o nji nimajo pravega pojma, prazna beseda, beseda brez pomena. Pri njih velja le to, kar se da z očmi videti, z rokami pograbit, pojesti, popiti ali pa v žep vtakniti. Milost božja pa je nekaj duhovnega in se ne da ne videti in ne otipati. Zato pa nimajo posvetni ljudje za njo nobenega zmisla in nobenega spoštovanja. Že sv. Pavel je rekel, da živalski človek ne razume, kar je duhovnega. V luči božjega razodetja in naše svete vere pa je milost božja, zlasti posvečujoča milost, naj-

dragocenejši in najimenitnejši zaklad. Po nauku svete vere je posvečujoča milost tako rekoč vstopnica za nebesa; božji Zveličar sam jo primerja svatovskemu oblačilu, katero moramo na vsak način imeti, če se hočemo kdaj udeležiti nebeške svatovščine. Brez nje ni zveličanja, temveč le večno pogubljenje. Zakaj je posvečujoča milost za zveličanje neobhodno potrebna, to bomo najlaglje spoznali, če si ogledamo njene učinke in sadove, njene milosti in koristi. Posvečujoča milost nam namreč podeli nadnaravno življenje, nas naredi za božje otroke in dediče nebes, nam podeli sposobnost za nadnaravna dela ter nas osreči z obiskom Sv. Duha.

Posvečujoča milost nam podeli nadnaravno življenje. Po božjem načrtu naj bi vsak človek živel dvojno življenje, namreč telesno ali naravno in pa nadnaravno življenje. Naravno obstoji v združitvi duše s telesom, nadnaravno pa v združitvi duše z Bogom. Nadnaravno življenje je začetek onega večno-blaženega življenja, v katerem bomo gledali in uživali Boga od obličja do obličja. K temu nadnaravnemu, blaženemu življenju pa moremo priti edinole s pomočjo nadnaravnih kreposti, nadnaravno dobrih del in nadnaravne pravičnosti. Toda po svojih naravnih močeh nikakor ne moremo vršiti nadnaravno dobrih del in gojiti nadnaravnih kreposti. Podobni smo divjemu drevesu (lesjaku) ali divji trti, ki ni zmožna roditi dobrega in plemenitega

sadu. Lesjak in divjo trto je treba precepiti ter ji dati novo in plemenitejšo naravo, da more roditi plemenite sadove. Tako precepi Bog s posvečujočo milostjo tudi nas ter prenovi našo naravo, prerodi naše duševno življenje in preustroji naše duševne zmožnosti, da moremo roditi sadove za večno življenje. To prenovljenje, prerojenje in preustrojenje ima čisto nadnaraven, božji značaj, tako da postanemo »deležni božje narave«, kakor se izraža sv. Peter. (Prim. 2. Pet 1, 4.) Kristus pravi, da je prišel vprav zato na svet, da bi nam zaslužil nadnaravno življenje: »Jaz sem prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju« (Jan 10, 10). V posvečujoči milosti živi duša božje življenje, brez nje pa je mrtva za Boga in nebesa.

Posvečujoča milost nas naredi za božje otroke in dediče nebes. Vse naše bitje in bivanje izvira na vse zadnje od Boga. Bog je naš prvi začetek in izvor. Vendar pa ne moremo reči, da bi bil Bog v pravem pomenu besede naš oče, ker nam ni dal ničesar od svoje narave, temveč nas je ustvaril iz nič. V pravem pomenu besede je Bog edinole oče božjemu Sinu Jezusu, ki je rojen od Boga Očeta od vekomaj. Čeprav pa po svoji naravi nismo resnični božji otroci, vendar nas Bog s podelitvijo posvečujoče milosti posinoviti, ker nas z njo tako prerodi in preobrazi, da se razlije čez našo dušo nekoliko njegove luči, lepote in popolnosti, tako da mu postanemo nadnaravno podobni, kakor so tudi otroci

podobni svojim staršem. Bog nas resnično sprejme za svoje otroke, kakor nam zatrjuje sv. Janez: »Poglejte, kakšno ljubezen nam je skazal Oče, da se imenujemo in smo otroci božji« (1. Jan 3, 1). Na drugem mestu pa se prav isti apostol izraža glede našega božjega posinovljenja še bolj jedernato, ko pravi: »Vsem pa, ki so ga (Kristusa) sprejeli, je dal pravico, da postanejo otroci božji, njim, ki vanj verujejo, ki se niso rodili iz krvi, ne iz poželenja mesa, ne iz volje moža, ampak iz Boga« (Jan 1, 12—13). Ko pa nas Bog posinovi, nas obenem naredi tudi za dediče nebes, saj tudi posinovljeni otroci dedujejo po tistih, ki so jih posinovili. To resnico nam potrjuje sv. pismo takole: »Če pa otroci, smo tudi dediči: dediči božji, sodediči pa Kristusovi« (Rim 8, 17). Posvečujoča milost nam torej naklanja božje sinovstvo ter nam zagotavlja nebeško dediščino. To je tako važna in imenitna resnica, da bi ne smeli nikdar na njo pozabiti. Biti otrok božji in dedič nebeškega kraljestva, to je več vredno kot vse drugo na svetu.

Posvečujoča milost nam podeli sposobnost za nadnaravna ali zaslužna dela. Dokler nismo v posvečujoči milosti, si ne moremo s svojimi dobrimi deli ničesar zaslužiti za nebesa. V tem slučaju nimajo dobra dela onega nadnaravnega značaja, ki je potreben, da je kako naše delo pred Bogom zaslužno. Večno zveličanje v nebesih ali uživanje Boga je nekaj tako vzviše-

nega in tako odličnega, da ga s svojimi naravnimi močmi in zmožnostmi nikakor ne moremo doseči. Bog sam nam mora pomagati. In res nam pride na pomoč s posvečujočo milostjo, ko prešine vse naše bistvo in vse naše duševne zmožnosti z nadnaravno močjo, da moremo potem vršiti nadnaravna dela, s katerimi si zaslužimo nebesa. Prav za prav je Bog prvi in glavni vzrok vsega našega posvečenja, zasluženja in zveličanja. Zato je pa silno važno za nas, da smo z Bogom v stalni zvezi, to se pravi, da smo vedno v posvečujoči milosti. Če smo z Bogom v zvezi, potem smo podobni vinski mladiki, ki je združena s trto in ki rodi obilno dobrega sadu. Kristus-Bog namreč pravi: »Jaz sem trta, vi mladike; kdor ostane v meni in jaz v njem, ta rodi obilo sadu, zakaj brez mene ne morete nič storiti« (Jan 15, 5). Če smo v posvečujoči milosti, je vsako naše tudi najneznatnejše dobro delo zaslužno za nebesa; če pa nismo, za večnost naša tudi najsijajnejša dobra dela nimajo nobene vrednosti.

Posvečujoča milost nas osreči in obogati z bogastvom Sv. Duha. Naša duša, okrašena in prežeta s posvečujočo milostjo, se zaleskeče v tako veličastni nadnaravni luči in lepoti, da ima Bog sam nad njo dopadenje in da veljajo v nekem oziru tudi njej besede, ki jih je nebeški Oče nekoč izustil nad svojim Sinom, rekoč: »Ti si moj ljubljeni Sin, nad teboj imam veselje« (Mk 1, 11). Božja ljubezen do naše

v posvečujoči milosti se nahajajoče duše gre tako daleč, da si jo izbere za svoje bivališče, kar nam jasno izpričujejo besede božjega Zveličarja: »Ako me kdo ljubi, bo moja besedo spolnjeval; in moj Oče ga bo ljubil in bova k njemu prišla in pri njem prebivala« (Jan 14, 23). V posvečujoči milosti postanemo resničen tempelj božji in Sveti Duh sam deluje v naši duši: »Ne veste li, da ste tempelj božji in da Duh božji v vas prebiva?« (1. Kor 3, 16.) Sv. Duh pa v dušo prinese s seboj nadnaravne kreposti in svoje sedmere darove. Po nadnaravnih krepostih postanemo sposobni in voljni, da moremo na nadnaraven in za nebesa zaslužen način obujati tri božje kreposti in gojiti druge npravne kreposti, ki spadajo h krščanskemu življenju. Sedmeri darovi Sv. Duha pa nas store sposobne in voljne, da radi sprejemamo navdihe, razsvetljenja in opomine Sv. Duha.

2. Posvečujoča milost in naša dolžnost.

Iz vsega tega vidimo, da je posvečujoča milost zares najimenitnejši in najdragocenejši dar, ki ga nam Bog podeljuje v tem bednem zemskem življenju. Posvečujoča milost je res več vredna, kakor pa vse duševne in telesne vrline, vse zemsko bogastvo, vsa čast in vse veselje sveta. Zato je pač samo po sebi umevno, da moramo posvečujočo milost božjo nad vse druge stvari ceniti: skrbeti moramo, da jo na vsak način

ohranimo in da jo po možnosti tudi večamo. Ako smo jo pa izgubili, jo moramo čimprej zopet nazaj dobiti.

Posvečujočo milost moramo nad vse druge stvari ceniti. Naše življenje in delovanje na zemlji ima le tedaj kaj vrednosti za večnost, če živimo in delamo v posvečujoči milosti. Brez nje so vsi naši dnevi brez vrednosti za nebesa. Ali se sploh izplača živeti ter se toliko truditi in mučiti, če pa čez kakih 50 ali 60 let ne bomo imeli od vsega življenja in delovanja nobene koristi več? Res, veliko se trudimo v svojem življenju! Koliko si prizadenemo, da si zaslužimo kaj denarja, da imamo dobro hrano in čedno obleko! Kako skrbni smo za svoje telesno zdravje! Za milost božjo pa nam je tako malo mar, da nam je večkrat vseeno, ali jo imamo ali ne. O, kako smo vendar nespametni, da se vprav za vrednoto, ki je za naše posmrtno življenje bistvenega pomena, saj je od milosti odvisna naša večna sreča, tako malo zmenimo! Že ljubezen do samega sebe bi nas morala priganjati in siliti, da se za posvečujočo milost z vsemi močmi zavzamemo, da jo višje cenimo kot vse drugo na zemlji. Dobro bi bilo, da bi večkrat ponavljali besede kralja Salomona, ki se tako lepo prilegajo posvečujoči milosti: »In cenil sem jo nad kraljestva in prestole, in bogastvo sem zaničeval v primeri ž njo. Tudi nobenega dragega kamna nisem primerjal ž njo; saj je vse

zlatu v primeri ž njo slab pesek, in srebro se ceni zraven nje kakor blato. Ljubša mi je bila kot zdravje in lepota in za luč sem si jo izvolil, ker njena svetloba nikdar ne ugasne» (Modr 7, 8—10).

Posvečujočo milost božjo moramo na vsak način ohraniti. Mnogo je sovražnikov, ki nam hočejo ugrabiti neprecenljivi zaklad božje milosti; najhujši in najnevarnejši so pa: naša huda poželjivost, spačeni svet in pa hudobni duh. Ti trije sovražniki nas kaj radi zavedejo v smrtni greh ter nas tako oropajo posvečujoče milosti. Smrtni greh je torej tisto, ki umori v naši duši nadnaravno življenje, nam raztrga svatovsko oblačilo božjih otrok ter nam ugrabi ta najlepši biser. Zato pa se moramo smrtnega greha bati in ogibati kot najhujšega zla in največje nesreče. Na noben način in pod nobenim pogojem se ne smemo vdati smrtnemu grehu. Ne stiska ne nezgoda, ne glad ne nagota, ne nevarnost ne preganjanje, ne meč ne nobena druga stvar nas ne sme ločiti od Kristusove ljubezni, zakaj Kristus sam pravi: »Če kdo ne ostane v meni, se kakor mladika vrže ven in usahne, in take mladike pobirajo, jih mečejo v ogenj in gore« (Jan 15, 6). Seveda se bomo mogli smrtnega greha le tedaj ogibati, če se bomo ogibali tudi vsega tistega, kar nas v greh zavaja in zapeljuje. Paziti moramo na svoje čute, posebno na oči; previdni moramo biti v govorjenju, zmerni v jedi in pijači in

ogibati se moramo slabega čtiva, slabe družbe in nevarnih zabav po gostilnah, gledališčih in drugih prostorih. Tudi malih grehov se moramo ogibati, saj vemo, da iz malega raste veliko in da mali grehi pripravljajo pot velikim.

Posvečujočo milost moramo po možnosti večati. Bog namreč želi in hoče, naj bi se naše nadnaravno življenje razvilo do čim večje popolnosti in da bi mu postajali čimbolj podobni. V sv. pismu nas izrečno k temu navdusuje, ko pravi: »Kdor je pravičen, bodi še pravičnejši, in kdor je svet, bodi še svetejši!« (Raz 22, 11.) Sv. Peter pa nas takole opominja: »Rastite v milosti in spoznanju našega Gospoda« (2. Pet 3, 18). Bolj ko večamo v svoji duši posvečujočo milost, bolj bo bujno nadnaravno življenje, bolj sijajna bo dušna lepota, večje dopajenje bo imel Bog nad njo, večja bo tudi blaženost v nebesih. Posvečujočo milost pa večamo s prejetjem sv. zakramentov, z vsako pobožno in čednostno vajo in z vsakim dobrim delom. O, da bi se vsak dan ravnali po načelu našega Zveličarja, ki je nekoč rekel: »Delati moram dela tistega, ki me je poslal, dokler je dan. Pride noč, v kateri nihče ne more delati« (Jan 9, 4).

Posvečujočo milost božjo moramo čimprej zopet nazaj dobiti, če smo jo po nesreči izgubili. Brez nje smo namreč v silno žalostnem položaju: duša je brez nje za Boga mrtva in vsa oskrunjena; Bog je ne mara.

Človek brez posvečujoče milosti je izključen iz nebes in obsojen v pekel. In če vztraja dlje časa v smrtnem grehu, je velika nevarnost, da postane trdovraten in da nazadnje tudi nesrečno umrje. Ali je torej pametno, če vztrajamo v smrtnem grehu ter se lahkomišljeno izpostavljamo grozni nevarnosti večnega pogubljenja? Če smo kdaj res tako nesrečni, da smo s smrtnim grehom izgubili posvečujočo milost, moramo takoj obuditi popolno kesanje ter iti čimprej k spovedi. Morda se težko pripravimo, da se skesano obtožimo greha; toda nič ne pomaga: to se mora zgoditi, če hočemo, da si zopet pridobimo posvečujočo milost.

O, da bi spoznali, kako imeniten dar božji je posvečujoča milost! Kar je denar za ta svet — in pregovor pravi, da je denar sveta vladar, saj se dobi zanj vse, kar hočemo — to je milost božja za oni svet, za naše posmrtno življenje. Z njo bomo prišli do večne sreče, brez nje pa nas bodo vrgli v vnanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi. To je tako resna in važna resnica, da bi ne smeli niti en trenutek našega življenja na njo pozabiti. Kaj nam pomagajo vsi kupi denarja in drugega bogastva, vse časti in vsa odlikovanja, vse prijetnosti in vse zabave življenja, če pa ne živimo v posvečujoči milosti in nismo z Bogom v prijateljstvu? Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi? Zato mora biti naša prva in najpoglavitnejša skrb, da bomo vedno živeli v posvečujoči milosti. Ker ne vemo

ne ure ne dneva, kedaj nas Gospod pokliče, moramo biti vedno pripravljeni. Lahko nas pokliče kar nenadoma, ko ne bomo na smrt prav nič mislili. O, kako grozna bi bila naša usoda, če bi nas smrt doletela prav tedaj, ko bi bili brez posvečujoče milosti! Nikar se ne izpostavljammo tej nevarnosti, ampak živimo neprestano v posvečujoči milosti, zakaj brez nje ne moremo nič dobrega storiti in tudi v nebesa ne priti.

Drugo poglavje.

Dejanska milost božja, prvi in najpoglavitejši pripomoček krščanskega življenja.

Že za vsako čisto navadno dejanje potrebujemo božje pomoči in božjega sodelovanja. Če bi nas Bog ne ohranjal in ne dajal moči, bi se ne mogli ne gibati, bi ne mogli ničesar videti, ne slišati, ne govoriti, ne misliti in ne storiti. Če pa je božja pomoč in božje sodelovanje potrebno že za čisto naravna dela, koliko bolj nam je potrebna za nadnaravno življenje, posvečenje in zveličanje. Pomoč, ki nam jo Bog podeli od časa do časa, da moremo vztrajati v posvečujoči milosti božji ter vršiti dobra in za nebesa zaslužna dela, imenujemo **d e j a n s k o m i l o s t b o ž j o**. Kakor posvečujoča milost, tako je tudi dejanska milost silno velike važnosti za našo

večno usodo, saj je prvi in najpoglavitnejši pripomoček krščanskega življenja. Brez dejanske milosti božje nam ni mogoče ne krščansko živeti in ne v nebesa priti. Zato moramo tudi o njej nekoliko spregovoriti. Najprej bomo opisali njeno delovanje, potem njeno potrebo in njeno splošnost, nazadnje bomo razložili dolžnosti, ki jih imamo v tem oziru.

1. Delovanje dejanske milosti božje.

Pomen in korist, veličina in vzvišenost dejanske milosti se najlepše razvidi iz njenega delovanja. Dejanska milost božja je namreč nadnaravna in božja pomoč, s katero Bog sam razsvetljuje naš razum ter nagiblje in krepi našo voljo, da smo zmožni in voljni izvršiti to, kar je po volji božji. Pojasnimo ta opis nekoliko natančneje!

Dejanska milost razsvetljuje naš razum. Tudi mi lahko poučimo svojega bližnjega v duhovnem življenju ter mu raztolmačimo, kaj mora storiti in kako mora živeti, da bo njegovo življenje, delovanje in trpljenje imelo pred Bogom kaj vrednosti. Vzemimo slučaj, da je kdo v trpljenju ali v bolezni zelo potr t in žalosten, mi pa mu razložimo veliko vrednost trpljenja za duhovno življenje; dotični človek dobi o trpljenju čisto druge pojme in boljše nazore: s poukom smo razsvetlili njegov razum. Toda vse bolje in učin-

koviteje zna Bog poučevati in razsvetljevati naš razum. Kako čudovito nam zasveti neka notranja luč, v kateri tako jasno spoznamo minljivost in ničevost vsega psvetnega, vso grdobijo in ostudnost greha, rajsko lepoto in neprecenljivo vrednost kreposti. Ta notranja luč prihaja od Boga, je torej božje razsvetljenje ali dejanska milost. Kolikokrat nam padejo v glavo dobre, vzvišene, plemenite in zveličavne misli, ki nas tako mogočno navdušujejo za Boga, za božjo čast ali za kako drugo dobro stvar. Te misli niso nič drugega, kakor žarki dejanske milosti, s katerimi nas Bog navdihuje in nas hoče k sebi povzdigniti ter nas nase prikleniti. Kadarkoli se posveti v naši glavi, da jasneje in razločnejše spoznamo kako versko resnico, ki nas navdušuje za sveto življenje, je to pojav in dih dejanske milosti božje.

Dejanska milost n a g i b l j e i n k r e p i n a - š o v o l j o, da dobra dela z veseljem začenjamo, pogumno nadaljujemo in vztrajno dovršujemo. Tudi mi lahko z besedo in zgledom vplivamo na svojega bližnjega in ga nagnemo, da se za dobra dela odloči in jih tudi izvrši. Toda božja milost vpliva učinkoviteje kakor vsi človeški nagibi in razlogi. Kdo še ni občutil notranjega vpliva, ki nagiblje voljo, naj se varuje greha, naj dela dobro in naj se oklene svetega življenja. Kako občutno nas notranji glas kliče in vabi na pot pokore in poboljšanja; svari nas pred grešno priložnostjo ter priganja za molitev in druga dobra

dela. Ta notranji glas ni nič drugega kakor dejanska milost. Od nje imamo včasih tisto navdušenje in veselje za pobožnostne vaje in dobra dela, od nje dobivamo tudi moč, da kljub vsem težavam in oviram vztrajamo v dobrem. Včasih je res zelo težko in naporno premagovati grešne skušnjave, se vaditi v krepostih in vztrajati pri svojih dobrih sklepih. Če bi nam Bog sam ne pri-skočil s svojo milostjo na pomoč, bi vsega tega nikakor ne zmogli. Tako pa nas božja milost pod-pira in dela močne, da ne opešamo v dobrem.

Dejanska milost stori, da imajo naša dobra dela nadnaravno vrednost za nebesa. Zaradi dejanske milosti naša dobra dela ne ostanejo v redu narave, temveč imajo nad-naravno vrednost, da so zveličanju soraz-merna. Zato je dejanska milost potrebna tudi za taka dela, ki glede na predmet niso nemogoča človeškim naravnim močem. Milost božja je zares prvi in najpoglavitnejši pripomoček krščanskega življenja.

2. Potreba in splošnost dejanske milosti božje.

Iz vsega, kar smo dosedaj slišali o milosti, lahko spoznamo, da se vse duhovno življenje suče prav za prav okoli nje in da je tako rekoč vir vse svetosti. Zato lahko rečemo, da nam je dejanska milost tako potrebna, da brez nje ne moremo prav ničesar storiti za posvečenje in zveličanje svoje

duše. Brez božje pomoči ali božje milosti ni mogoče krščansko živeti, brez nje se ni mogoče zveličati.

Bog sam nam je razodel, kako smo v duhovnem oziru slabotni in kako smo navezani le na njegovo pomoč. Sv. pismo pravi, da brez božje pomoči ne moremo imeti niti ene dobre misli: »Ne kakor bi bili sami od sebe zmožni kaj misliti kakor iz sebe, temveč naša zmožnost je od Boga« (2. Kor 3, 5). Brez božje pomoči ne moremo izgovoriti niti ene zveličavne in zaslužne besede (tako, da bi imela nadnaravno vrednost): »Nihče ne more reči ‚Jezus je Gospod‘, razen v Sv. Duhu« (1. Kor 12, 3). Prav tako brez božje pomoči ne moremo niti hoteti kaj dobrega in zaslužnega: »Bog je namreč, ki iz blagohotnosti v vas dela, da hočete in delate.« (Fil 2, 13). Brez božje pomoči ne moremo sploh ničesar zaslužnega storiti, kajti Kristus sam pravi: »Brez mene ne morete nič storiti« (Jan 15, 5).

Milost božja ali božja pomoč nam je potrebna že za spreobrnjenje, da spoznamo svoje grešno stanje, da obžalujemo svoje grehe, se jih dobro spovemo ter se povrnemo k Bogu. To je nauk Jezusov, ki sledi jasno iz sledečih njegovih besed: »Nihče ne more priti k meni, če ga Oče, ki me je poslal, ne pritegne« (Jan 6, 44). Če pa je milost božja potrebna že za začetek vsakega dobrega dela in za spreobrnjenje, koliko bolj je šele potrebna za nadaljevanje in dovršitev dobrih del.

za vztrajanje v posvečujoči milosti, zlasti pa za stanovitnost v dobrem do konca.

Ker B o g hoče in želi, da bi se vsi ljudje zve-
ličali, zato p o d e l i v s a k e m u č l o v e k u d o -
v o l j m i l o s t i z a d o s e g o v e č n e g a z v e -
l i č a n j a.

Podeli jo vsem pravičnim, da spolnju-
jejo njegove zapovedi z lahkoto, da opravljajo
dobra dela z veseljem in se ustavljajo grešnim
skušnjavam brez posebnih težav. Bog nam ničesar
ne zapoveduje, ne da bi nam obenem podelil svojo
pomoč in svojo podporo ter nam olajšal spolnje-
vanje božjih zapovedi: »Zakaj v tem je ljubezen
božja, da spolnjujemo njegove zapovedi. In nje-
gove zapovedi niso težke« (1. Jan 5, 3). S svojo
milostjo nam Bog izvrševanje dobrih del tako zelo
olajša, da nam spolnjevanje njegove volje po-
stane zares sladek jarem in lahko breme. Najbolj
pa nam pomaga s svojo milostjo v skušnjavah, da
jih moremo premagati in odbiti. Če v skušnjavi
pademo in v greh privolimo, grešimo ne zaradi
pomanjkanja milosti, temveč edinole po lastni
krivdi. Milost božja nam je vedno na razpolago,
samo mi smo večkrat tako leni ali pa tako trdo-
vratni, da se je nočemo posluževati ter z njo so-
delovati. To je vzrok naših grešnih padcev.

Kakor pravičnim, tako deli Bog svojo milost
tudi g r e š n i k o m, da se morejo spreobrniti
in spokoriti. »Kakor resnično živim, pravi Go-
spod, nočem smrti hudobnega, temveč da se hu-

dobni vrne s svojega pota in živi« (Ezek 33, 11). Če se grešnik noče spreobrniti in poboljšati, temveč vztraja trdovratno v grešnem življenju ter se nazadnje še pogubi, je čisto sam kriv svojega pogubljenja.

Tudi poganom in nevernikom, ki ne vedo nič o krščanski veri, pomaga Bog s svojo milostjo, da morejo pošteno živeti in Boga tako častiti, kakor jim narekuje njihova vest in njihova pamet, in da se morejo tako zveličati. S pomočjo božje milosti morejo priti v nebesa tudi pogani, samo da res tako žive, kakor jih po glasu vesti uči in opominja milost božja.

Za dosego zveličanja zadostno milost prejme vsak človek, vendar je ne dobe vsi v enaki meri, temveč je Bog podeljuje »slehnemu, kakor hoče« (1. Kor 12, 11). Zakaj podeli enemu več, drugemu pa manj, to je skrivnost, ki je na zemlji ne moremo doumeti. Gotovo pa ima Bog za to različno razdelitev milosti svoje tehtne razloge.

3. Naša dolžnost.

Milosti božje ne moremo zaslužiti, ker nam jo Bog podeli iz same in čiste dobrote in to zaradi zasluženja Jezusa Kristusa. Kljub temu pa smo lahko ali bolj ali manj vredni, da nam jo Bog podeli. Če jo cenimo, se za njo potegujemo in z njo sodelujemo, smo je gotovo vrednejši, kakor

pa, če se za njo nič ne zmenimo, če jo preziramo in se ji naravnost ustavljamo in grešimo proti Sv. Duhu, delivcu milosti. Predvsem moramo milost božjo prav ceniti in se za njo potegovati; nadalje moramo z milostjo božjo sodelovati, in slednjič moramo paziti, da se ji ne bomo trdovratno ustavljali.

Dejansko milost moramo po vrednosti ceniti ter se za njo potegovati. Živo se moramo zavedati, da milost božja presega vse druge vrednote na svetu. Če jo imamo in z njo tudi sodelujemo, smo bogati, smo srečni, smo varni, pa naj pride, karkoli hoče. Zato se pa moramo zanjo tudi potegovati. Z veseljem bomo molili, saj je molitev ono sredstvo, ki z njim najlažje pokličemo milost božjo iz nebes. Radi bomo prejemale zakramenta sv. pokore in svetega Rešnjega Telesa, saj so zakramenti studenci milosti božje. Tudi dobra dela bomo radi opravljali, saj si z njimi pridobimo božjo naklonjenost. Sicer si z molitvijo, s prejetjem sv. zakramentov in z opravljanjem dobrih del božje milosti ne zaslužimo, ker milost božja je in ostane vedno milost, katero nam Bog podeli iz same dobrote; vendar pa postanemo z vsem tem bolj vredni, da nam jo Bog podeli, in sicer v čimdalje večji meri.

Z dejansko milostjo moramo sodelovati. Glavni delež pri našem posvečenju in zveščanju ima sicer milost božja, vendar pa iz tega

nikakor ne sledi, da se nam ni treba nič truditi. Bog nam deli svojo pomoč, toda on nam le pomaga, noče pa nas siliti, da bi morali delati dobro, temveč prepusti naši svobodni volji, da z njegovo milostjo ali sodelujemo ali pa se ji ustavljamo in jo zavržemo. Torej ne samo od milosti božje, temveč tudi od nas je odvisno, ali se posvetimo in zveličamo, ali pa živimo pregrešno in se pogubimo. Ne bilo bi torej prav, če bi se zanašali samo na milost, temveč moramo tudi sami vse storiti, kar je za naše posvečenje in zveličanje potrebno. Gotovo, milost je potrebna, da se moremo ogibati greha, toda tudi mi moramo od svoje strani vse storiti, da se grehu izognemo: odločno se moramo ustavljati grešnim skušnjavam, ogibati se prostovoljne grešne priložnosti; iskati pa moramo pomoči v molitvi in prejemati večkrat sv. zakramente. Prav tako je milost božja potrebna, da opravljamo dobra dela; toda sama milost še ne zadostuje, temveč moramo tudi mi storiti, kar je za dobro delo potrebno. Dobrotljivi Bog nas je ustvaril brez nas, toda zveličati nas noče brez nas. Hoče, da se tudi sami trudimo in da sami sodelujemo za zveličanje. K temu trudu nas s svojo milostjo vzpodbuja, nas med trdom z milostjo podpira ter nam je pripravljen pomagati do konca. Nam ni treba nič drugega storiti, kakor da z božjo milostjo sodelujemo ter se tako z božjo pomočjo posvetimo in zveličamo. To sodelovanje z milostjo nam je

včasi zelo težko in naporno. Rado se zgodi, da se milosti nočemo poslužiti in da z njo nočemo sodelovati. Po naši lastni krivdi ne obrodi potem milost v nas nobenih sadov in nima za nas nobene koristi. Prejeli smo jo zaman. To zanemarjanje milosti božje je seveda grešno, zaradi tega bomo morali nekoč dajati odgovor. Zato nas sveti Pavel svari pred zanemarjanjem milosti: »Opominjamo vas, da milosti božje nepridoma ne prejimate!« (2. Kor 6. 1.)

Dejanski milosti se ne smemo ustavljati. Gotovo ni prav, če se za milost božjo nič ne zmenimo in zaradi tega z njo nič ne sodelujemo. Še slabše in huje pa je, če se milosti božji naravnost upiramo, če jo naravnost preziramo in proti njej delamo. Tako se upiramo milosti, kadar se otresamo zveličavnih misli, kadar odklanjamo dobre navdihe in jim nalašč nasproti ravnamo. Bog nam pošilja zveličavne misli, na primer, da lahko vsak trenutek umrjemo, da moramo biti zmeraj na smrt pripravljeni, da bi bilo potrebno opraviti dobro spoved, poboljšati življenje itd. Če se takih in sličnih misli otresamo, se to pravi ustavljati in upirati se milosti božji. Prav tako se upiramo milosti, kadar nalašč nočemo misliti na svoje zveličanje, kadar se izogibljemo pridig, kadar nočemo čitati nabožnih spisov ali kadar se tako zelo vdamo delu, posvetnim skrbem in posvetnim zabavam, da s tem zadušimo glas milosti božje, ki nas kliče in

vabi na pravo pot. Táko zavestno, preišljeno in čisto prostovoljno upiranje milosti božji — tira človeka najprej do zaslepljenosti, potem do zakrknjenosti in trdovratnosti in nazadnje do pogubljenja. Najlepši zgled take zaslepljenosti, zakrknjenosti in končnega propada nam nudijo prebivalci mesta Jeruzalema, katere je Kristus tolikokrat klical h pokori, hoteč jim le dobro, nazadnje pa je bil prisiljen vzklikniti: »Jeruzalem, Jeruzalem, kolikrat sem hotel zbrati tvoje otroke, kakor zbira koklja svoja piščeta pod peroti, pa niste hoteli« (Mt 23, 37). In kakor so bili Judje zaradi svoje trdovratnosti zavrženi, tako bo Bog tudi nas zavrgel, ako se bomo milosti božji trdovratno ustavljali.

*

O, kako moramo biti vendar Bogu iz srca hvaležni, ker nam vsak dan deli toliko milosti ter nas neprestano razsvetljuje, vzpodbuja in podpira, da moremo v dobrem napredovati in bogoljubno živeti! Če se uspešno ustavljamo grešnim skušnjavam, če opravljamo z veseljem različna dobra dela, če smo navdušeni za pobožnostne vaje in se pridno vadimo v krepostih, je vse to v prvi vrsti zasluga in učinek milosti božje, in šele v drugem redu je tudi naša lastna zasluga. Karkoli imamo na sebi dobrega, vse imamo od Boga, ki nas s svojo milostjo tako ljubeznivo navaja k dobremu. Skušajmo torej

vedno slediti navdihom božje milosti, potem bo naše življenje zares vedno bolj krščansko. Milost božja nas bo vodila od stopinje do stopinje popolnosti ter nas privedla na vrhunec svetosti, tako da se bodo tudi nad nami uresničile besede modrega Salomona: »Pot pravičnih pa je kakor svetla luč; nahaja in raste do polnega dneva« (Preg 4, 18).

Tretje poglavje.

Molitev, hrana in opora krščanskega življenja.

Krščansko življenje je v prvi vrsti odvisno od milosti božje. Zaradi tega je silno velike važnosti, da skušamo izprositi od Boga čim več milosti. Izdatno sredstvo, da si izprošamo milosti, je molitev, ki bi jo lahko takole opisali: V molitvi se dvigamo z duhom k Bogu. Človek se z duhom dviga k Bogu, kadar ga spoznava, slavi, zahvaljuje ali prosi. Z molitvijo se mi približamo Bogu in Bog se približa nam. Božja bližina pa našo dušo razsvetljuje, kreпча in posvečuje. Molitev je potemtakem za naše duhovno življenje luč, hrana, moč in opora. Kako važna je molitev za naše duhovno življenje in kako jo je treba opravljati, to bomo v naslednjem premislili.

1. Vzvišenost molitve.

Z duhom se dvigati k Bogu, pogovarjati se z Bogom je nekaj zelo imenitnega, častnega, vzvišenega in rajskega. Poleg angelov v nebesih smo edino mi ljudje tako srečni, da se moremo in smemo razgovarjati z Bogom, svojim Stvarnikom. Kako so ljudje navadno ponosni, če imajo priložnost govoriti s kako imenitno osebo. Koliko bolj smemo biti ponosni na to, da se smemo z duhom dvigniti k dobremu nebeškemu Očetu, k Stvarniku veseljstva in Kralju nebes in zemlje!

Z molitvijo častimo Boga. Kadar molimo, hočemo Bogu izraziti ali svoje počeščenje ali svojo vdanost ali pa onemoglost. Tako se v molitvi Bogu klanjamo kot svojemu stvarniku in najvišjemu gospodarju, ga zahvaljujemo kot svojega največjega dobrotnika ter se k njemu zaupljivo zatekamo kot k svojemu vsemogočnemu pomočniku in zaščitniku. Ko Boga častimo, zahvaljujemo in prosimo, proslavljamo božjo vsemogočnost, ki nam more pomagati, božjo previdnost, ki se ji popolnoma izročimo, božjo resničnost, ki nas ne pusti na cedilu, in božjo dobrotljivost, ki se nanjo lahko trdno zanašamo. Molitev je potemtakem sredstvo, s katerim najlažje zadostimo svoji življenski nalogi, da namreč častimo in slavimo svojega Boga.

Z molitvijo lepšamo svoj značaj. Naš narodni pregovor pravi: »Povej mi, s kom ob-

čuješ, in povem ti, kdo si.« Ta pregovor hoče reči, da je človek tak, kakršni so ljudje in prijatelji, ki z njimi občuje. Če so dobri in plemeniti, bo tudi sam dober in plemenit; če pa so slabi in ničvredni, bo tudi sam slab in ničvreden. Kakšen bo torej človek, ki se pogosto in rad pogovarja z Bogom, najpopolnejšim in najsvežejšim bitjem? Gotovo mora postati dober in plemenit, saj je Bog sama dobrota in sama plemenitost. Občevanje z Bogom ima potemtakem silno blagodejen vpliv na našega duha in naše srce. Če se pogosto in z vsem srcem potopimo v razgovore z Bogom ter skušamo prodreti v božje lastnosti, božje misli in božja čuvstva, ali se bomo potem še pečali z nizkimi, podlimi in pregrešnimi stvarmi, ali pa vdajali grešnemu življenju? Če smo se naučili in navadili dobro moliti, nas bo molitev polagoma čisto preobrazila tako, da se bomo vedno bolj in bolj otresali posvetnih vezi, povzdigovali svojega duha v nebeške višave ter živeli na zemlji angelsko življenje.

Z molitvijo dobimo nekak predokus nebeške sreče. V čem obstoji prav za prav blaženstvo zveličanih v nebesih? Ali ne v tem, da so v tesni zvezi z Bogom, da ga ljubijo in se mu klanjajo, z njim občujejo ter se naslanjajo na njegovi lepoti in dobroti? V nekoliko manjši meri postanemo tudi mi deležni prav iste sreče, kadar prav pobožno in zbrano molimo. Po molitvi stopimo z Bogom v duhovno zvezo, z mo-

litvijo se mu klanjamo in se z njim razgovarjamo, in v molitvi okušamo božjo ljubezen in nebeško tolažbo. Razgovarjanje z Bogom je tako sladko in tako prijetno, da to sladkost in to srečo sicer okušamo, opisati je pa ne moremo. V pobožni molitvi nas obsevajo žarki nebeške sreče. Zato so se svetniki tako radi odpovedali vsem posvetnim veseljem in vsem posvetnim zabavam ter iskali v molitvi veselja, tolažbe, sreče in blaženstva.

2. Potreba molitve.

Molitev spada med sredstva, ki so za zveličanje neobhodno potrebna. Brez molitve ne moremo namreč častiti Boga, ne moremo priti z njim v zvezo, se ne moremo ustavljati grešnim skušnjavam, ne moremo storiti nič zaslužnega za nebesa, in ne moremo vztrajati v dobrem do konca.

Brez molitve ne moremo častiti Boga. Od Boga smo odvisni v vsem svojem bistvu, postanku in obstanku, kajti on nas je ustvaril, on nas ohranjuje, v njem živimo, se gibljemo in smo, in od njega, Očeta luči, prihaja vsak dober dar in vsako popolno darilo. Poleg tega je Bog naš oče, ki nas je sprejel za svoje otroke, je naš odrešenik, ki nas je odrešil s svojo krvjo, je naš posvečevalec, ki nas posvečuje s svojo milostjo. Če pa smo od Boga popolnoma

odvisni in če se imamo za vse zahvaliti le njemu, je pač jasno, da smo ga dolžni priznavati in moliti kot svojega najvišjega gospodarja, da moramo vanj verovati in upati, ga ljubiti in se mu zahvaljevati. Vsa ta čuvstva pa izražamo z molitvijo. Kadar molimo, izražamo svojo vero, svoje upanje, ljubezen, svojo vdanost, zahvalo in svojo onemoglost. Pamet sama nam narekuje, da moramo moliti, ker z molitvijo izražamo Bogu dolžno češčenje. Pa tudi Bog sam nam je v svoji prvi zapovedi izrečno zapovedal, da ga moramo moliti. To dolžnost poudarja tudi božji Zveličar in njegovi apostoli. Zato uči katoliška Cerkev, da se smrtno pregrešijo vsi tisti, ki dlje časa nič ne molijo, ker s tem zanemarjajo svojo najpoglavitejšo dolžnost, namreč češčenje božje.

Brez molitve ne moremo priti z Bogom v zvezo. Kdor smrtno greši, pretrga z Bogom zvezo ter se popolnoma loči od njega. Če hoče to zvezo zopet obnoviti, se mora najprej spreobrniti ter dobiti odpuščenje grehov. Toda za popolno spreobrnjenje je potrebna milost božja. Za začetek spreobrnjenja nam Bog podeli svojo milost, ne da bi ga za njo prosili; toda nadaljnjih milosti, ki so za dovršitev spreobrnjenja potrebne, nam podeli le pod tem pogojem, da ga zanje prosimo. To je vzrok, zakaj nas je božji Zveličar učil moliti: »Odpusti nam naše dolge!«

Krasen zgled, kako molitev vpliva na spreobrnjenje grešnikov, sta nam oba razbojnika na Kalvariji, ki sta bila s Kristusom vred križana. Desni je ponižno molil: »Jezus, spomni se me, ko prideš v svoje kraljestvo« (Lk 23, 42) in dosegel je zveličanje; levi pa ni nič molil; ostal je trdovraten ter bil pogubljen. Sicer se samo po sebi razume, da noče Bog z nami imeti nobene zveze, dokler se mu nočemo približati, dokler mu ne izrazimo svoje ljubezni in vdanosti, to se pravi, dokler nočemo moliti. Molitev je potemtakem od naše strani prvi pogoj, da pridemo z Bogom v zvezo ter si pridobimo njegovo naklonjenost.

Brez molitve se ne moremo ustavljati grešnim skušnjavam. Odkar je naša narava po izvirnem grehu tako zelo pokvarjena in k hudemu nagnjena, je skoraj nemogoče, da bi se brez božje pomoči mogli varovati greha. Poželjivost naše nižje narave in naš zaslepljen razum vplivata s tako mogočno silo na oslajeno in k hudemu nagnjeno voljo, da se kaj rada odloči za greh. Edino milost božja nas more zavarovati pred grehom. Ko je sveti Pavel omagoval pod težo skušnjav ter prosil Gospoda, naj mu jih odvzame, je dobil tolažljivo zagotovilo: »Dovolj ti je moja milost« (2. Kor 12, 9). Toda Bog nam te milosti ne bo podelil, če ne bomo za njo prosili. Mi sami moramo zagrabiti za božjo roko, da nas bo pokrepila in varno

vodila skozi vse viharje skušnjav. Za božjo roko pa zagrabimo, kadar molimo. Molitev je oni ščit, ki z njim prestrezamo vse puščice hudobnega duha in jih odbijamo; je sidro, ki se ga duša v burnih trenutkih duhovnega boja oprijemlje. Kadar nas torej napadajo hude skušnjave, se zatekajmo v ponižni molitvi k Bogu za pomoč, kakor nas uči sv. pismo: »Ker pa ne vemo, kaj nam je storiti, nam ne preostane nič drugega, kakor da svoje oči v te obračamo« (2. Kron 20, 12). Molitev nam je za premagovanje skušnjav neobhodno potrebna.

Brez molitve ne moremo storiti nič zaslužnega za nebesa; kajti brez milosti božje ne moremo ničesar storiti, kar bi imelo nadnaravno vrednost. Naša dejanja imajo le tedaj pred Bogom kaj vrednosti, kadar izvirajo iz božje milosti. Po besedah sv. Pavla izvira vsa naša zmožnost ali sposobnost za izvrševanje nadnaravnih ali za nebesa zaslužnih del iz Boga: »Tako zaupanje imamo po Kristusu v Boga, ne kakor bi bili sami od sebe zmožni kaj misliti, kakor iz sebe, marveč naša zmožnost je od Boga« (2. Kor 3, 4—5). Do te sposobnosti pa pridemo le, če zanjo Boga prosimo, če molimo. Molitev je ključ do zakladnice božjih milosti in obenem tudi ključ do nebes. Čim bolj bomo molili, tem več milosti bomo dobili od Boga, tem lažje bomo krepostno živeli in tem več zasluženja si bomo nabrali za večnost.

Brez molitve ne moremo vztrajati v dobrem do konca. Končna stanovitnost je velik dar božji in izredna božja pomoč, kakor se izraža tridentski cerkveni zbor. Ta milost pa je navezana na mnoge druge stvari: treba se je za krščansko življenje resno truditi, vedno premagovati grešne skušnjave ter večkrat se zatekati k studencem milosti božje. Vsega tega pa ne bomo mogli storiti brez molitve, kajti vprav molitev nam izprosi onih milosti, ki so za resnično krščansko življenje potrebne. Zato lahko rečemo, da je končna stanovitnost odvisna v prvi vrsti od molitve. Če bomo vedno radi in dobro molili, se bomo tudi greha ogibali, krepostno živeli ter ostali stanovitni v dobrem do konca. Učitelji duhovnega življenja soglasno poudarjajo, da je molitev podlaga in pogoj naše končne stanovitnosti in našega zveličanja. Najlepše se je o tem izrazil menda sv. Alfonz Ligvorijski, ki je zapisal sledeči stavek: »Vsi zveličani so se zveličali po molitvi; vsi pogubljeni so se pogubili, ker niso molili.«

3. Korist molitve.

Pogosto se sliši ugovor, da molitev nič ne pomaga. Toda ta ugovor je silno nespameten in pregrešen, hkrati pa izpričuje, kako malo so nekateri poučeni v krščanskem nauku.

Kot dobro, bogoljubno delo nam molitev naklanja božje prijateljstvo in zbog tega

tudi mnogo duhovnih in časnih dobrot. Kadar molimo v posvečujoči milosti božji, zadoščamo za svoje grehe in si nabiramo zasluženje za večnost. Če pa molimo v smrtnem grehu, nima sicer naša molitev za nebesa nobene vrednosti, vendar pa nam Bog glede na njo podeli ali milost spreobrnjenja ali pa razne časne dobrrote. V božjih očeh je molitev zmeraj nekaj dobrega in zato jo Bog v vsakem slučaju obdaruje in nagradi. Niti najmanjša molitvica, ki jo opravimo z dobrim namenom, ni opravljena zastonj. Če nam ne koristi za dušo, nam pa koristi za telo.

Kot občevanje z Bogom pa donaša molitev še lepše sadove. Odtrga nas od posvetne ničemurnosti ter nas navdahne z nebeškim mišljenjem. V molitvi se najlaže in najprej zavedamo, da smo tukaj na zemlji le popotniki in da je naša prava domovina pri Bogu. Zato pa nas molitev v križih in težavah življenja čudovito pomiri in potolaži ter nas napolni z duhovnim veseljem. Poleg tega goji in pospešuje molitev v nas številne kreposti, zlasti vero, upanje, ljubezen, ponižnost in zatajevanje samega sebe.

Kot sredstvo, ki si z njim od Boga izprosimo potrebnih milosti, je molitev res neprecenljiva dobrota, kajti z njo dosežemo lahko vse, karkoli potrebujemo za svoj dušni in telesni blagor, za svojo časno in večno srečo. Kadar prosimo za kaj takega, kar je za našo dušo koristno in zveličavno, smemo s po-

polno gotovostjo upati, da bomo uslišani. Bog ne more preslišati naših prošenj, kadar ga prosimo za kaj takega, kar je čisto po njegovi volji in po njegovih načrtih. Bog hoče, da se zveličamo in pridemo v nebesa. Zato nam ne bo odrekel nobene milosti, ki je za zveličanje potrebna. Ta nauk sledi iz sv. pisma, ki pravi: »To je zaupanje, ki ga imamo vanj, da nas usliši, če kaj prosimo po njegovi volji« (1. Jan 5, 14). Kadar pa prosimo za telesne in časne dobrrote, n. pr. za zdravje, za premoženje, za uspeh pri delu, za ugled pri ljudeh, za odvrnitev trpljenja, se lahko zgodi, da nas Bog ne bo prav tako uslišal, kakor bi morda mi hoteli in radi imeli. Večkrat prosimo za kaj takega, kar se nikakor ne strinja z božjo voljo, temveč ugaja le našemu samoljubju in našemu napuhu. Take molitve seveda Bog ne more uslišati. Pri molitvah za časne stvari moramo vedno pristaviti: »če je tako božja volja«. Potem ne bo naša molitev nikdar zastonj. Če ne bomo dobili tega, za kar prosimo, bomo pa dobili kaj drugega, kar nam je morda še bolj potrebno in bolj koristno. Glavno je, da smo pri molitvi čisto vdani v voljo božjo.

4. Lastnosti dobre molitve.

Molitev nam naklanja mnogo duhovnih dobrot in telesnih koristi, toda le, če je taka, da ima Bog nad njo dopadenje. Prizadevati si torej

moramo, da bo molitev v vsakem oziru dobra: da bo dobro pripravljena, zbrana, ponižna, zaupljiva in stanovitna.

Molitev mora biti dobro pripravljena. To zahteva sam Sv. Duh: »Pred molitvijo pripravi svojo dušo in ne bodi kakor človek, ki Boga skuša« (Sir 18, 23). Razlog, zakaj je ta priprava potrebna, je popolnoma jasen. Molitev je nekaj tako vzvišenega, božanskega in važnega, da jo le težko dobro opravimo, če se nanjo nič ne pripravimo. Kakršna je priprava, takšna je navadno molitev sama in tak je tudi njen uspeh.

Kako pa se naj pripravimo na molitev? Predvsem se moramo zbrati in pomisliti, kako imenitno in vzvišeno opravilo nas čaka. Zavedati se moramo, da se hočemo z Bogom pogovarjati. Predstavljajmo si, da smo v pričujočnosti božjega veličanstva in vsega nebeškega dvora. Skušajmo odstraniti vse, karkoli bi nas raztresalo ali pozornost obračalo kam drugam. Napravimo trden sklep, da hočemo svojo molitev kolikor mogoče dobro in zbrano opraviti. Prosimo pa tudi Boga, naj nam pomaga in nas podpira s svojo milostjo.

Molitev mora biti zbrana, to se pravi, pri molitvi moramo paziti in misliti na pomen besed, ki jih izgovarjamo, ali pa na Boga in božje reči. Odstranjevati moramo vse posvetne misli ter obrniti vso pozornost edinole na molitev. Kako bi pač mogli pričakovati, da se bo Bog milostno ozrl na našo molitev in jo uslišal, če se mi pri

molitvi ne oziramo in ne mislimo nanj? Kako moremo zahtevati, da bi se Bog zavzel za naše zadeve, če pa se mi sami nič ne potrudimo, da bi mu svoje zadeve pazljivo, zbrano, dostojno in primerno predložili? V tem slučaju veljajo tudi nam besede sv. pisma: »To ljudstvo me časti z ustnicami, njegovo srce pa je daleč od mene« (Iz 29, 13). Ni čuda, da je taka raztresena molitev v božjih očeh prazna in ničeva in da nima nobenega uspeha. Le zbrana in pobožna molitev ima pred Bogom kaj veljave. Veliko lažje pa bomo zbrano in pobožno molili, če smo dobro poučeni o pomenu tistih molitev, katere večkrat ali pa morda vsak dan opravljamo. V ta namen je zelo dobro in priporočljivo, da vsaj od časa do časa čitamo razlago očenaša, češčenemarije in apostolske vere.

Molitev mora biti ponižna. Kadar molimo, se moramo zavedati, da smo pred Bogom veliki reveži in ubogi grešniki. S tako ponižno molitvijo se bomo Bogu prikupili in tudi kaj dosegli, kajti sv. pismo pravi, da »stanovitna molitev ponižnega oblake predere« (Sir 35, 21). V zavesti svoje revščine, onemoglosti in nevrednosti se bomo med molitvijo tudi spoštljivo in dostojno obnašali, kakor se spodobi za neskončno božje Veličanstvo. Zaradi tega se ne smemo med molitvijo ozirati okoli sebe ali pa se malomarno obnašati in brezбриžno izgovarjati posameznih besed. Ogibati se moramo naglice in tistega ne-

okusnega žlobudranja, ki molitev popolnoma pokvari. Vsako besedo moramo izgovoriti razločno in z nekim svetim spoštovanjem. Že iz načina molitve se mora razvideti, da se razgovarjamo z Bogom.

Molitev mora biti zaupljiva. Trdno moramo upati, da bo Bog čisto gotovo uslišal našo molitev, samo če ne prosimo za kaj takega, kar bi se ne strinjalo z božjo voljo. To zaupanje je popolnoma utemeljeno, saj je Bog neskončno usmiljen in dobrotljiv, in nas rad usliši; pa je tudi vsemogočen in nas lahko usliši. Bog naravnost hoče in želi, naj vanj zaupamo, kajti z zaupanjem razodevamo svojo vero v njegovo dobrotljivost in vsemogočnost. Čim bolj zaupamo v Boga, tem prej in tem bolj gotovo nas usliši, pa četudi bi prosili za še tako velike in važne stvari. Seveda moramo zmeraj računati s tem, da bi večkrat ne bilo v skladu z božjo modrostjo, če bi nas Bog uslišal v vsem, kar in kakor bi mi radi imeli, ker bi nam marsikaj, za kar ga prosimo, ne bilo koristno, ampak škodljivo. Bogu samemu moramo prepustiti, da nas usliši, kadar in kakor sam hoče.

Molitev mora biti stanovitna. Nekaterikrat nas Bog kmalu usliši, nekaterikrat pa pusti, da dolgo prosimo in čakamo. To pa stori iz tehtnih razlogov. Naša molitev je včasih prekratka v primeri z milostjo, ki se zanjo potegujemo. Spreobrnjenje takega grešnika se ne

da doseči z nekaterimi očenaši. Včasi bi nam kaka milost trenutno ne bila koristna, temveč šele pozneje. Bog nas morda ne oprostí hude skušnjave, ker je dotična skušnjava za naš duševni položaj tako rekoč potrebna. Včasi odlašá Bog z uslišanjem zato, da po dotični milosti še tem bolj hrepenimo, se še bolj zanjo potegujemo ter jo še tem više cenimo. Hoče nas prisiliti, da bi ga za zaželjeno milost še bolj goreče prosili; hoče nas preizkusiti v zaupanju. Včasi pa nas tudi zato takoj ne usliši, ker je v našem srcu kaka ovira, n. pr. kako neredno nagnjenje ali pa kaka neporavnana krivica. Vse to pa nas ne sme oplašiti, da bi z molitvijo prenehali, temveč moramo kar naprej moliti ter Bogu prepustiti, da nas usliši, kadar in kakor bo za nas najbolj primerno in koristno. Proti Bogu moramo biti nekako usiljivi in nadležni. Bog včasi hoče, da ga toliko časa vztrajno, viharo in nasilno prosimo, dokler nismo uslišani. Taka vztrajna molitev Bogu ugaja in zato jo ob svojem času tudi usliši.

5. Ovire in opore molitve.

Nujno je, da smo poučeni, kako vzvišena, potrebna in koristna je molitev, in kakšne so lastnosti dobre molitve. Poznati pa moramo tudi vse to, kar nas pri molitvi ovira ali pa podpira. Ovira nas raztresenost in duhovna suhota, podpira pa

nas duhovna tolažba. Poglejmo, kako se moramo obnašati v prvem, kako v drugem slučaju.

Najnavadnejša ovira dobre molitve je *raztresenost*, ki obstoja v tem, da med molitvijo ne mislimo na to, kar z ustnicami izgovarjamo, ali pa na Boga in božje reči, temveč nam misli uhajajo na druge stvari, ki niso z molitvijo v nobeni zvezi. Tako se večkrat pripeti, da mislimo med molitvijo na svoje delo, se pečamo s svojimi vsakdanjimi skrbmi in težavami, se vdajamo čustvom ljubezni in sovraštva ter se tako močno potopimo v svoje sanjarije, da se nič ne zavedamo, kaj delamo. Raztresenost je lahko ali prostovoljna ali neprostovoljna. Čisto prostovoljna je tedaj, kadar se med molitvijo vedoma zamislimo na druge stvari. Napol prostovoljna je tedaj, kadar se pred molitvijo nič ne zberemo ali se med molitvijo okoli sebe oziramo, ali kaj takega delamo, kar nas tako rekoč mora motiti v zbranosti. Neprostovoljna pa je raztresenost, kadar nam med molitvijo proti volji prihajajo druge misli, čeprav si prizadevamo biti zbrani. Prostovoljna raztresenost je grešna in škodljiva: z njo namreč žalimo Boga, ker se ne pogovarjamo z njim na dostojen način, sebe pa oropamo mnogoterih milosti, ker Bog prostovoljno raztresene molitve ne more uslišati. Neprostovoljna raztresenost ni sicer grešna in tudi ne brez uspeha, vendar pa je za nas velika pokora. Proti vsaki raztresenosti, prostovoljni in neprostovoljni, se moramo

bojevat, in sicer tako, če se na molitev dobro pripravimo, med molitvijo pa svojo domišljijo, svoje oči in svoja ušesa brzdamo ter opravljamo molitev počasi in s premislekom.

Redkejša, toda zelo velika ovira dobre molitve je duhovna suhota, ki se javlja na različne načine. Navadno se razodeva na ta način, da se nam prav nič ne ljubi moliti in se nam molitev naravnost nekako ustavlja in upira. Prav tako utegnejo postati zoprne tudi druge pobožnostne vaje, n. pr. sv. maša, sv. spoved in sveto obhajilo. Poleg tega nas morda v takem stanju nadlegujejo tudi bogokletne, obupne in žalostne misli, kakor da nas Bog ne mara, da nas je zavrgel itd. Duhovna suhota je včasih samo trenutna, včasih pa lahko traja cele mesece in celo leta in leta. Skoraj vsak človek mora od časa do časa iti skozi vice duhovne suhote. Vzrokov za to pokoro je več. Nekaterikrat prihaja duhovna suhota od telesnega nerazpoloženja, zlasti od bolnih živcev. Pogosto pa nam jo pošlje Bog sam kot pokoro za našo mlačnost ali ošabnost, za naše grehe proti ljubezni do bližnjega in za nezvestobo do milosti božje. Kakor vsaka druga preizkušnja, tako nam je tudi duhovna suhota lahko ali v škodo ali pa v korist. Škoduje nam, ker nam lahko zagreni vso pobožnost in vse stremljenje po krščanski popolnosti tako, da začnemo opuščati molitve, sv. spoved, sv. obhajilo in druge pobožnostne vaje ter živimo kar tjavendan. Ako

nas pa vodi do prepričanja, da sami iz sebe nič ne premoremo, je to spoznanje koristno. Prav tako more notranja suhota pripomoči, da se še bolj utrdimo v ljubezni in zvestobi do Boga. Če hočemo, da nam duhovna suhota ne bo na škodo, temveč na korist, jo moramo mirno, ravnodušno, potrpežljivo in ponižno prenašati, se čisto vdati v voljo božjo, vztrajati pri svojih navadnih pobožnostnih vajah, se posvetovati s spovednikom in delati na to, da se je znebimo.

Če nas raztresenost in duhovna suhota pri molitvi ovirata, nas pa duhovna tolažba podpira, da laglje in s tem večjim veseljem in tem večjo gorečnostjo molimo. Ta tolažba se razodeva na ta način, da kako versko resnico z veliko jasnostjo spoznamo, ali da čutimo neko posebno veselje do pobožnosti, ali da s posebno lahkoto opravljamo dobra dela, ali pa da nas pri molitvi navdaja neko čuvstvo zadovoljstva, miru in sreče. Duhovna tolažba je zelo velikega pomena za duhovno življenje, ker nam priljubi pobožnost ter olajša sleherno dobro delo. Vendar pa moramo paziti, da ne bomo duhovne tolažbe smatrali za neko popolnost in si zaradi nje domišljevali, da smo že Bog ve kako napredovali v duhovnem življenju. Če nam Bog podeli duhovno tolažbo, bodimo mu zanjo iz srca hvaležni, toda nikar si ne domišljujmo, da smo si jo zaslužili ali da imamo kako pravico do nje. Bog

nam jo lahko vsak trenutek zopet odtegne. Najbolj pametno je, da smo glede duhovne tolažbe čisto ravnodušni.

*

Posvetni ljudje, ki nimajo nič kaj trdne in žive vere, navadno tudi nimajo pravih pojmov o molitvi. Večinoma ali zelo slabo molijo ali pa molitev sploh zanemarjajo. To pa je vzrok, da je njihovo življenje tako malo krščansko. Saj drugače tudi biti ne more. Molitev je namreč pogoj in podlaga, hrana in opora krščanskega življenja. Kdor ne mara moliti, se ne more ustavljati grešnim skušnjavam, se ne more vaditi v čednostih in sploh ne more živeti tako, kakor se spodobi za dobrega kristjana. Če hočemo potem takem res krščansko živeti, moramo molitev ljubiti, visoko ceniti ter jo radi in dobro opravljati. V ta namen bomo od časa do časa premišljevali njeno vzvišenost, njeno potrebo, njeno korist, njene lastnosti, njene ovire in njene opore. Potem nam bo molitev postala ne samo prijetno vsakdanje opravilo, temveč tudi studenec premnogoterih milosti. Molitev nam bo zares tolažba v tej dolini solz in poroštvo našega večnega zveličanja.

Četrto poglavje.

Božja beseda, kažipot krščanskega življenja.

V svoji neskončni dobrotljivosti in ljubezni je Bog že od začetka sveta poučeval človeški rod in mu s svojo lastno besedo kazal pot, po kateri naj hodi, da doseže svoj pravi cilj. Vsi ti različni nauki in resnice, ki jih je Bog tekom tisočletij razodel človeškemu rodu, se nahajajo v sv. pismu in ustnem izročilu katoliške Cerkve. Od Boga razodeti nauk imenujemo ob kratkem božjo besedo. Bog je tudi poskrbel, da ima človeški rod njegov nauk in njegovo besedo vedno na razpolago. V stari zavezi je pošiljal očake in preroke, da so razlagali ljudem božjo voljo. V novi zavezi pa oznanja svoje nauke po sv. Cerkvi. Papež in škofje, ki jim pomagajo katoliški duhovniki, imajo od Boga vzvišeno poslanstvo, da kažejo vsem rodovom sveta pravo pot v večno življenje. Kdorkoli hoče prav živeti in kedaj v nebesa priti, se mora ravnati po božji besedi, kakor jo katoliška Cerkev oznanja po svojih duhovnikih. Toda nihče se ne more ravnati po božji besedi, če je poprej ne posluša. Zato je poslušanje božje besede velikanske važnosti in neprecenljivega pomena za krščansko življenje. Da pa se bomo tega pripomočka svojega zveličanja tem rajši in tudi prav posluževali, si ho-

čemo ogledati najprej razloge, zakaj smo dolžni poslušati božjo besedo, potem pa način, kako je treba božjo besedo sprejeti.

1. Razlogi za poslušanje božje besede.

Dandanes je mnogo takih kristjanov, ki božjo besedo nekako prezirajo ter jo redno zanemarijajo. Nekateri store to iz verske brezbriznosti, drugi pa iz ošabnosti, češ, da svoje dolžnosti dovolj poznajo in da jim ni treba nobenih nauk. In vendar smo vsi brez izjeme dolžni poslušati božjo besedo. K temu nas nagibljejo božja volja, naša duhovna potreba in naša duhovna korist. To so namreč trije najpomembnejši razlogi, ki si jih hočemo nekoliko ogledati.

Prvi razlog, da poslušamo božjo besedo, je božja volja. Bog sam hoče, da njegove razodete resnice verujemo in po njih živimo. Toda kako jih bomo verovali in se po njih ravnali, če se z njimi dobro ne seznanimo in si jih ne vtisnemo globoko v srce? Z verskimi resnicami pa se moremo le tako dobro seznaniti, da ali vedno iznova prebiramo svete knjige ali pa redno poslušamo božjo besedo. Zato pravi sv. Pavel: »Vera je iz oznanila, oznanilo pa po Kristusovi besedi« (Rim 10, 17). Res je, da smo se že v šoli seznanili s krščanskim naukom in z različnimi verskimi resnicami. Kljub temu pa moramo še vedno iznova poslušati božjo besedo, da že napol

pozabljene verske resnice v spominu obnavljamo in si versko znanje poglobljamo. Kristus je naročil apostolom: »Pojdite in učite vse narode... Učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal« (Mt 28, 18—21). Te besede niso veljale samo apostolom, ampak tudi vsem katoliškim duhovnikom, ki so nasledniki apostolov v mašniški službi. Po naročilu božjega Zveličarja oznanjujejo duhovniki božjo besedo. Kadar poslušamo duhovnikovo pridigo, poslušamo Kristusovega namestnika, in če bi zaničevali njegove pridige, bi zaničevali Kristusa, ki je rekel apostolom: »Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, mene zaničuje« (Lk 10, 16). Kristus je izrekel tudi strašno obsodbo čez tiste, ki ne marajo poslušati božje besede: »Kdor je iz Boga, božje besede posluša; zaradi tega jih vi ne poslušate, ker niste iz Boga« (Jan 8, 47). Iz vseh teh izrekov se jasno razvidi božja volja, da moramo poslušati božjo besedo. Kako drzno bi torej bilo, če bi se nič ne zmenili za božjo voljo in bi lahkomisljeno zanemarjali božjo besedo.

Drug razlog za poslušanje božje besede je naša duhovna potreba. Ne bilo bi prav, če bi skrbeli le za telo, na dušo pa bi čisto pozabili, jo pustili stradati in od gladu umirati. Ne samo telo, temveč tudi duša mora živeti; kajti: »Pisano je: Naj človek ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki izhaja iz božjih ust« (Mt 4, 4). Tako se je izrazil naš božji Zveličar sam. Božja

beseda je ona jed, oni kruh, ki pomaga ohranjati dušo za nadnaravno življenje. Če hočemo namreč vztrajati v posvečujoči milosti božji, moramo živeti po naukih in zapovedih sv. vere. Toda, ali bomo navdušeni za življenje po sv. veri, če ne bomo imeli zmeraj novih nagibov in nove spodbude za to? Potrebnih nagibov in spodbude pa nam daje božja beseda. Čim pogosteje in čim pazljiveje jo bomo poslušali in premišljevali, tem bolj bomo navdušeni za krščansko življenje. Od poslušanja božje besede je namreč odvisno, ali je naše življenje pobožno in krepostno, ali pa posvetno in pregrešno. Vse premalo se zavedamo, kako zelo potrebna nam je hrana božje besede.

Tretji nagib, da poslušamo božjo besedo, je naša duhovna korist. Ko razlaga sv. Ambrož besede 118. psalma: »Tvoja beseda, Gospod, je velik ogenj«, pravi, da božja beseda prav tako kakor ogenj očiščuje, razsvetljuje in ogreva. Dà, božja beseda ima čudovit vpliv na naše duše. Če jo redno in z dobrim namenom poslušamo, nas popolnoma preobrazi in posveti. Predvsem nas božja beseda obvaruje raznih grešnih madežev in grdih lastnosti. Brez dvoma smo vsi bolj ali manj ošabni, ničemurni, nečisti in lakomni. Božja beseda pa nas obvaruje teh in drugih napak ter pripomore, da postanemo ponižni, skromni, čisti in radodarni.

Nadalje nas božja beseda razsvetljuje. Po eni strani nam pojasni vso ničevost posvetnega veselja, posvetnega premoženja in slave, po drugi

strani pa nam odpira oči za nadnaravne dobrine ter nam kaže varno in zanesljivo pot skozi življenje. Slednjič nas božja beseda tudi o g r e v a. Prinaša nam toploto milosti božje, navdušuje nas za krepostno življenje ter razpalja v naših srcih ogenj svete ljubezni. Božja beseda nam torej nudi mnogo duhovnih koristi in dobrot. Ali bi bilo prav, če bi te koristi in dobrote odklanjali in božjo besedo zanemarjali? O, prav te koristi in dobrote nas morajo vzpodbujati, da radi in z veseljem poslušamo božjo besedo.

2. Kako je treba poslušati božjo besedo.

Božjo besedo moramo zmeraj prav in dobro poslušati, če hočemo, da bomo imeli kaj koristi. Poslušati jo moramo z globoko vero, z veliko pazljivostjo, z dobrim namenom in s trdnim sklepom. To so štirje pogoji, ki so tako rekoč neobhodno potrebni, da obrodi božja beseda zveličavne sadove.

Božjo besedo poslušajmo z g l o b o k o v e r o. Kadar smo pri pridigi ali pri duhovnem nagovoru, si mislimo, da nam po pridigarju govori Bog sam. Če nam pridigar razlaga krščanske resnice, če nas svari pred grehom, ali nas navdušuje za krepost, je vse to božji nauk in tako rekoč božji glas, kajti duhovnik ne govori v svojem, ampak v božjem imenu. Vsak duhovnik je božji poslanec in božji namestnik; kot tak se lahko pri oznanjevanju božje besede sklicuje na svoje božje poslanstvo

ter lahko s Kristusom vred zakliče svojim poslušavcem: »Moj nauk ni moj, ampak tistega, ki me je poslal« (Jan 7, 16). Res je, da dobi božja beseda v človeških ustih človeško obliko. Pridigar lahko podaja božjo besedo ali v izbrani in izolikani, ali pa v preprosti in skromni obliki. Toda naj je pridigarjev slog ali izbran ali preprost, vedno moramo njegov nauk sprejeti tako, kakor da bi nam govoril Bog sam. Popolnoma napačno bi ravnali, če bi pri pridigi gledali le na lepoto jezika, na izbranost sloga, na prožno prednašanje in druge take vrline. Božjo besedo moramo poslušati res kot božji nauk, ki ga nam pošilja Bog sam iz nebes.

Božjo besedo moramo poslušati s p r i m e r n o p a z l j i v o s t j o. Učenec, ki v šoli ne pazi, ne bo nikdar dobro napredoval. Tako tudi mi ne moremo postati dobri kristjani, če smo pri cerkvenem govoru prostovoljno razmišljeni. O, kako smo v tem oziru malomarni in površni! Skoraj nič se ne potrudimo, da bi bili bolj zbrani. Če nam kdo pripoveduje kake novice, o kako pazljivo ga poslušamo! Kadar pa smo pri pridigi ali pri duhovnem nagovoru, se pa morda tako malo brigamo, da večkrat na koncu niti ne vemo, o čem je bil govor. S telesom smo sicer pri pridigi, naš duh in naše srce sta pa Bog ve kje drugod. Rajši se pečamo z drugim razmišljanjem, kakor da bi pazili na govornikove besede. Na ta način sploh ni mogoče, da bi božja beseda obrodila v našem srcu kaj sadu. Za bodoče se potradi, da boš vsakikrat

pred pridigo naredil sklep: Ljubi Bog, pomagaj mi, da bom božjo besedo kolikor mogoče pazljivo in zbrano poslušal.

Poslušaj božjo besedo z dobrim namenom! Kolikokrat se pripeti, da greš k pridigi le iz navade ali iz radovednosti ali pa zato, ker ti govornik ugaja; morda celo zato, da bi njegove besede presojal ali pa na druge obračal. Kolikokrat si že morda med pridigo takole sodil: »To pa je bilo kakor nalašč za tega ali za ono.« Posledica vsega tega je, da božja beseda ne koristi. Edino pravi namen je in bodi skrb za posvečenje. Iz vsake pridige moramo posneti zase kak dober nauk; vsakikrat recimo sami pri sebi: »Tole je pa kakor nalašč zame, to je prava podoba mojega duševnega stanja in mojega značaja!« Božja beseda bo, če jo s srcem poslušáš, tako živa, ostra in učinkovita, da prodre kakor oster meč v globino srca in uniči v njem vse slabosti in nepopolnosti. (Prim. Hebr 4, 12.)

Samo poslušanje božje besede — to je zdaj jasno — še ne zadostuje; treba je to, kar slišimo, tudi v dejanju izvršiti. Imeti moramo torej resno voljo, trdni sklep, da se bomo ravnali po božji besedi. Ali ni žalostno, da vkljub vsem pridigam, ki jih tolikokrat slišimo, ostanemo vendarle skoraj enako mrzli za molitev in enako mlačni za prejemanje sv. zakramentov, da smo še vedno vdani jezi in nepotrpežljivosti, in še vedno zapleteni v različne pregrehe. Kje tiči vzrok temu

žalostnemu pojavu? Nikjer drugod, kakor v tem, da božje besede ne sprejmemo z resno voljo, da ne naredimo pravega dobrega sklepa in da se zato tudi nič ne potrudimo, da bi se ravnali po božji besedi. Najboljše in najlepše pridige se tako razblinijo v nič. Vzemimo si globoko k srcu opomin sv. opostla Jakoba, ki pravi: »Bodite pa vršitelji besede in ne le poslušavci, ki bi sami sebe varali. Zakaj, če je kdo poslušavec besede, pa ne vršitelj, je podoben človeku, kateri je lastni obraz gledal v zrcalu; pogledal se je namreč, pa šel in takoj pozabil, kakšen je bil.« (Jak 1, 22—24). Tako vidimo tudi mi v zrcalu božje besede svojo duhovno revščino in svojo pregrešnost, toda takoj po pridigi pozabimo vse in ne storimo ničesar za svoje poboljšanje. Božja beseda bo vzkalila in obrodila sad v našem srcu le, če jo bomo poslušali s trdnim sklepom, da jo hočemo tudi v dejanju izvršiti in po njej živeti in če bomo prosili božje pomoči.

Dandanes živimo v takih razmerah, da smo skoraj prisiljeni udeleževati se različnih shodov, prireditev in sestankov, pri katerih se navadno tudi govori in predava. Zdi se nam samo po sebi umevno, da te govore in ta predavanja pazljivo poslušamo in jim na koncu v znak priznanja tudi pritrujemo. Čeprav se ob takih prilikah ne slišijo vedno posebno važne in pametne stvari, vendar jih poslušamo. Ali bi bilo torej prav, če bi se

cenili, kakor pa posvetne govore? Brezbrižnost za božjo besedo vodi v versko mlačnost in pregrešno božje besede ogibali, jo omalovaževali ter jo manj življenje. Zato si hudobni duh, naš najhujši sovražnik, na vse pretege trudi in prizadeva, da bi nas odvrnil od poslušanja božje besede, ker se dobro zaveda, da kristjanov, ki radi in vestno poslušajo božjo besedo, ne more tako lahko potegniti za seboj. Nikar torej ne zanemarjajmo božje besede, saj moramo biti prepričani, da nam kaže pravo pot življenja, pot v večno domovino!

Peto poglavje.

Duhovno branje, studenec svetih misli in dobrih sklepov.

Živa božja beseda, kakor nam jo podajajo duhovniki v svojih govorih, ima gotovo veliko moč in mogočen vpliv na naše srce. Ta vpliv bo pa bolj trajen, če ga podpira tudi pisana božja beseda, ki nam jo podajajo svete in nabožne knjige. Prednost ima dobra knjiga tudi v tem, ker jo lahko čitamo, kadar in kolikor hočemo, ker se lahko dlje časa pomudimo pri misli, ki nam posebno ugaja, in se ne čutimo tako hitro užaljeni, če smo morda v živo zadeti. Sveta in nabožna knjiga je kakor priljubljen pridigar, ki nam lahko vse reče, ki nas povsod spremlja in se z njim lahko posvetujemo,

kadarkoli hočemo. Seveda ne trdimo teh reči zato, da bi poslušanje božje besede podcenjevali, temveč edinole zato, da duhovnemu branju damo ono veljavo, ki jo zasluži. Duhovno branje nas poučuje v najvišjih resnicah in vzpodbuja k plemenitemu življenju. Zato bo gotovo primerno in koristno, če opišemo bolj točno pomen in blagodat duhovnega branja. Nato pa hočemo označiti posebej nekatere za duhovno branje prikladne knjige in opisati način, kako je treba duhovne knjige čitati.

1. Pomen in korist duhovnega branja.

Da je duhovno branje silno važno in koristno, dokazujejo že svete osebe stare zaveze. Saj je znano, kako vestno in vztrajno so čitali svete knjige ne samo po shodnicah, ampak tudi po posameznih hišah in družinah. Judje so od pogostnega čitanja znali sv. pismo skoraj na pamet. Prav tako smatra tudi sv. Cerkev branje svetih knjig kot važen pomoček krščanskega življenja. V vseh stoletjih je priporočala vernikom, naj čitajo nabožne knjige. Zato so prvi kristjani mnogo prebirali sv. pismo, razlago evangelijev, apostolska pisma, in dejanja mučencev. V poznejših stoletjih se je duhovno branje gojilo le bolj po samostanih. V novejšem času je prišlo duhovno branje do splošne veljave. Dandanes poudarjajo vsi učitelji duhovnega življenja, kako res koristno je duhovno branje ne le za redovnike in duhovnike, temveč

za vsakega kristjana, saj nas odvrča od greha, nas poučuje v duhovnem življenju, navdušuje za krščansko popolnost ter tolaži v križih in težavah.

Duhovno branje nas odvrča od greha. Pokaže nam, kaj je greh, kako velika je njegova hudobija, kako strašne so njegove posledice in kako nespametno je živeti v grehu. Odpira nam oči, da spoznamo, kako žalostno je grešno dušno stanje, zbuja nam stud nad grehom, da se ga začnemo bati in ogibati. Duhovno branje je nekak protistrup proti grehu. Kdor redno vsak dan kaj nabožnega bere, ne more biti vdan grešnemu življenju. To nam izpričuje zgodovina, ki priča, da so se nekateri veliki grešniki vprav po duhovnem branju izpreobrnili ter se odpovedali grešnemu življenju. Za zgled navedemo lahko sv. Avguština.

Duhovno branje nas poučuje v duhovnem življenju. Razjasnjuje nam, kako moramo moliti, prejemati sv. zakramente, opravljati razne pobožnosti, se vaditi v krepostih ter skrbeti za svojo dušo. V ta namen nas seznanja z večnimi resnicami ter oploja vse naše mišljenje z duhovnimi predstavami in nadnaravnimi pojmi. In to je za duhovno življenje tako rekoč pogoj in začetek. Dokler nimamo o molitvi, o zakramentih, o pobožnostih in krepostih pravih pojmov, ne bo lahko prav duhovno živeti. Duhovno branje je z duhovnim življenjem v tesni zvezi.

Duhovno branje nas navdušuje za krščansko popolnost. Duhovno branje je

tako rekoč božji glas, ki nam razsvetljuje razum, da spoznamo večne resnice v pravi luči, da se zavedamo svojih krščanskih dolžnosti ter presoјamo svoje življenje z nadnaravnega stališča. Obenem pa duhovno branje tudi krepī našo voljo in nam daje moč, da moremo svoje življenje uravnati po načelih svete vere ter premagovati težave duhovnega življenja. Ob duhovnem branju se razpršijo razni škodljivi predsodki in pomisleki proti krščanski popolnosti; vse navidezne težave izginejo v prazen nič, tako da dobimo veselje do različnih verskih vaj, ki so se nam poprej zdele puste in dolgočasne. Resnično, duhovno branje nam šele pokaže, da je Gospodov jarem zares sladak in da je njegovo breme zares lahko.

Duhovno branje nas t o l a ž i v k r i ž i h i n t e ž a v a h. Uči nas, da je trpljenje delež našega zemskega življenja, kazen za naše grehe in poroštvo večnega blaženstva. Daje nam mogočne nagibe za potrpežljivost. Predstavlja nam Kristusa, Marijo in druge svete osebe, ki so daleko več trpele, kakor trpimo mi, pa so vendar vse potrpežljivo prenašale. Duhovno branje nam kliče v spomin, da imamo v nebesih neskončno dobrega Očeta, ki nam sicer pošilja razne preizkušnje, pa nas vendar nikdar ne zapusti. Dà, duhovno branje nam nudi v trpljenju in žalosti sladko tolažbo, kar potrjuje tudi sv. pismo: »V tolažbo imamo svete knjige, ki so v naših rokah« (1. Mak 12, 9).

2. Za duhovno berivo prikladne knjige.

Pri izbiranju knjig za duhovno branje se moramo ozirati predvsem na svojo duhovno potrebo in svojo duhovno korist. Za duhovni napredek bi ne pridobili mnogo, če bi se hoteli z duhovnim branjem znanstveno izobraževati, učiti se lepega sloga ali pa se zabavati. Duhovno branje ima v prvi vrsti namen, da se po njem duhovno prenavljamo, da se ogrevamo za krepostno življenje in da bolj in bolj napredujemo v dobrem. Zato si moramo izbirati le take knjige, od katerih bomo imeli res kaj duhovnega dobčka. Take knjige so predvsem sv. pismo, različne nábožne knjige, životopisi svetnikov in krepostno živečih oseb.

Med knjigami, ki so za duhovno branje prikladne in primerne, zavzema prvo mesto *sveto pismo* in to zaradi tega, ker je spisano po božjem navdihnjenju. Bog Sv. Duh sam je začetnik svetih knjig: on je navdihoval svetopisemske pisatelje in jih razsvetljeval, da so prav pisali. Karkoli je v sv. pismu, je božja beseda. Bog sam nas po sv. knjigah poučuje, opominja in nagiblje za dobro, kajti »vse pismo je od Boga navdihnjeno in koristno za učenje, za prepričanje, za posvarenje, za pouk v pravičnosti« (2. Tim 3, 16). V sv. pismu imamo vse, karkoli je za naše duhovno stremljenje potrebno: imamo lepe nauke in tudi lepe zgleds. Celo žalostni slučaji,

ki nam o njih poroča, so nam lahko v korist, ker nas navdajajo s svetim strahom in nas priganjajo k previdnosti. Sv. pismo je knjiga, v kateri najdejo učenjaki globoke misli in vzvišena načela, preprosti ljudje pa duhovno tolažbo in duhovno veselje. V božji besedi, kakor je zapisana v knjigah stare in nove zaveze, je skrita čudovita moč, ki nas razsvetljuje z nadnaravno lučjo ter nas navdaja s svetimi navdihi in zveličavnimi nagibi. Če čitamo svete evangelije tudi stokrat ali tisočkrat, vedno bomo našli v njih novih misli ter črpali iz njih nove moči in nove pobude. Pomniti pa je, da mora sv. pismo imeti od Cerkve potrjeno razlago, ker drugače je nevarnost, da bi si kaj krivo in napačno razlagali, kar bi nam lahko bilo v veliko duhovno škodo.

Poleg sv. pisma so za duhovno berivo prikladne različne nábožne knjige. Čeprav niso spisane po božjem navdihnjenju, vendar jih preveva in prešinja krščanski duh, ki tako blagodejno vpliva na naše notranje življenje. Nabožne knjige so spisane večinoma od svetih mož, o katerih velja to, kar je Kristus rekel o svojem predhodniku Janezu, da so namreč mogočne svetilke, ki razsvetljujejo duše in ogrevajo srca. Take nábožne knjige so spisi svetih očetov in cerkvenih učnikov (n. pr. spisi svetega Avgušтина, sv. Hijeronima, sv. Gregorija, sv. Bernarda, sv. Bonaventure, sv. Janeza od Križa, sv. Frančiška Saleškega, sv. Alfonza Ligvorij-

skega, sv. Jederti, sv. Brigitte, sv. Terezije i. dr.). Spisi teh in drugih svetih pisateljev so že neizmerno koristili. Pa tudi drugi pisatelji, ki sicer niso od Cerkve proglašeni za svetnike (n. pr. Tomaž Kempčan, Henrik Suzo, Dijonizij Kartuzijan, Ludovik Granadski, Skupoli in Rodrigvec) so napisali tako lepe in tako vzvišene knjige o duhovnem življenju, da se vsakemu priporočajo kot izborna duhovno berivo. Te knjige nas učijo, kako se je treba varovati greha, kako je treba rabiti pripomočke zveličanja, kako se je treba vaditi v krepostih in hrepeneti po krščanski popolnosti. O, če bi se zavedali, koliko duhovnega bogastva je nakupičenega v nábožnih knjigah, bi jih vse drugače cenili ter z veseljem

Menda najbolj primerno duhovno berivo pa je **Življenje svetnikov**. Ako imajo druge knjige v sebi besede, ki nas mičejo, ima Življenje svetnikov v sebi zglede, ki nas naravnost vlečejo. Svetniki nam s svojim življenjem kažejo pot, po kateri moramo hoditi, da bomo dosegli svoj večni cilj. Svetniki nas s svojimi zgledi učijo, kako moramo ljubiti Boga, delati za njegovo čast, žrtvovati se za bližnjega, biti ponižni, krotki in potrpežljivi ter živeti po božji volji. Življenje svetnikov nas navdušuje za boj proti grehu in za krepostno življenje. Če bomo radi prebirali životopise svetnikov, bomo tudi sami postali svetniki. Zato je Življenje svetnikov res najboljše in najprikladnejše duhovno berivo.

3. Kako naj čitamo dobre nabožne knjige.

Ako hočemo, da nam bo duhovno berivo kaj koristilo, moramo izpolniti nekatere važne pogoje: Čitati moramo iz dobrega namena, s pobožnim srcem, počasi in če le možno s peresom.

Duhovno branje mora imeti d o l o č e n r e d. Za duhovno branje si moramo izbrati poseben čas, ki se ga moramo kolikor mogoče točno držati. Najboljši in najprimernejši čas so ali jutranje ali pa večerne ure. Duhovno branje dlje časa popolnoma opuščati pa ni dobro, ker bi se ga s časom čisto odvadili. Prav tako si moramo določiti tudi knjigo, ki jo nekaj časa redno vsak dan čitamo. Duhovno branje bi ne teknilo tako, če bi danes čitali to, jutri pa drugo knjigo, kakor bi se nam poljubilo.

Za duhovno branje določene knjige moramo čitati iz dobrega namena, to se pravi, čitati moramo le zato, da poglobimo svoje versko mišljenje, se navdušujemo za Boga in za krščansko življenje, da se duhovno prenavljamo in posvečujemo. Imeti moramo pred očmi predvsem korist svoje duše. Ne bilo bi torej v redu, če bi čitali le iz radovednosti ali za zabavo ali zaradi lepote jezika ali zaradi pisateljeve duhovitosti ali iz kakega drugega vzroka. Božje kraljestvo ne obstoji v lepih besedah in izbranih izrazih, ampak v svetosti življenja. (Prim. 1. Kor 2, 1.)

Duhovno branje moramo opravljati s pobožnim srcem. Zavedati se moramo, da nam Bog govori na razne načine, da se poslužuje tudi svetih oseb, ko nas hoče opominjati, pa tudi knjig, ki so jih svete osebe spisale. Zato moramo pred duhovnim branjem prositi Boga, naj razsvetli naš razum in nagne našo voljo, da bomo njegove nauke prav spoznali ter po njih živeli. Med duhovnim branjem dvigujmo svojega duha večkrat k Bogu ter se mu priporočajmo s pobožnimi vzdihljaji. Tako duhovno branje bo obredilo v nas bogate sadove.

Duhovno branje naj ne bo prenašlo. Vsak stavek dobro premislimo, pretehtajmo in ga prebavimo! Pri duhovnem branju ne gre za to, da bi prav veliko prečitali, temveč za to, da imamo od duhovnega branja mnogo koristi. Če si svoj želodec preveč nabašemo s hrano, nam to bolj škoduje, kakor pa koristi. Prav tako bi nam preobilno čitanje poprej škodovalo, kakor pa koristilo. Več koristi bomo imeli, če prečitamo eno ali dve strani prav počasi in s premislekom, kakor pa, če bi hlastno, z naglico in brez premisleka čitali po deset ali po dvajset strani. Preobilnega čitanja bi se tudi kmalu naveličali in duhovno branje bi nam nazadnje celo zamrzilo. Na vsak način je bolje, da čitamo manj, pa to dobro in počasi. Ne koliko, temveč kako čitamo, to je pri duhovnem branju glavno. Nekateri pravijo, da bi morali posnemati kokoši.

Kadar kokoš pije, srkne samo po eno kapljico, potem vzdigne glavo ter spusti kapljico prav z užitkom po grlu. Tako bi morali tudi mi srkati stavek za stavkom, se pri vsakem stavku nekoliko pomuditi, svoje srce povzdigniti k Bogu in potem z nekim duhovnim užitkom sprejeti vase vsako lepo misel.

Slednjič priporočajo nekateri, naj bi ob duhovnem branju imeli *p e r o v r o k i*. To sicer ni nujno, vendar pa je zelo dobro, ker nam navadno to, kar si zapišemo, ostane bolj v spominu in ima na nas tudi večjo moč in večji vpliv. V ta namen si preskrbimo primeren zvezek, ki bomo vanj vsak dan ali vsaj tu pa tam zapisovali lepe misli, ki smo jih pri branju imeli, ali pa dobre sklepe, ki smo jih storili. Če smo našli kak prav posebno jedrnat izrek, ga prepišemo čisto dobesedno ter pristavimo tudi, kje se nahaja ali kdo ga je izrekel, drugače pa je bolje, da skušamo izraziti lepe misli s svojimi lastnimi besedami.

*

Čitanje knjig in časopisov je postala naša življenska potreba. Zdi se nam samo po sebi umevno, da pregledamo vsak dan kak političen časnik in čitamo vsaj tu pa tam tudi kako povest ali kako znanstveno razpravo. Vse to je dandanes potrebno. Bilo bi nazadnjaško, nespametno in celo kvarno, če bi se nič ne zanimali, kaj se godi okoli nas in po svetu in kako se vrti sve-

tovna politika. Komur je blagor Cerkve, države in naroda kaj pri srcu, se mora zanimati za domače in svetovne dogodke, da lahko po svojih močeh pospešuje dobro in prepreči kako zlo. Zato je čisto prav, če porabimo vsak dan nekaj časa za čitanje dobrega časnika. Tudi leposlovne knjige in znanstvene razprave moramo vsaj tu pa tam čitati, da se nekoliko razvedrimo, si blazimo srce, bistrimo svoj razum ter si razširimo svoje znanje in svoje obzorje. Toda kvarno bi bilo, če bi porabili mnogo časa za čitanje časopisov in drugih knjig, na duhovno branje pa bi popolnoma pozabili. Brez dvoma je čitanje duhovnih knjig veliko bolj potrebno kot čitanje časopisov, romanov in povesti. Za svojo lastno dušo in svoje lastno zveličanje se moramo bolj zanimati, kakor pa za vsakdanje svetovne novice, za svetovno politiko, za leposlovje in znanstveno slovstvo. Ne časopisi, ne povesti in ne druge posvetne knjige, temveč ascetične knjige nam bodo pomagale krščansko živeti ter doseči zveličanje. Zato mora biti duhovno branje važna točka našega dnevnega reda. Če imamo čas za časopise, ga moramo imeti tudi za duhovne knjige. Vsaj četrt ure bi morali vsak dan posvetiti duhovnemu branju. Duhovne knjige morajo imeti častno mesto v naši knjižnici kakor tudi v knjižnicah naših društev in organizacij.

Šesto poglavje.

Premišljevalna molitev, žarišče svetosti.

Za navadne kristjane, ki morda niso poklicani k višji krščanski popolnosti, zadostuje, če vsak dan nekoliko molijo, obiskujejo redno službo božjo, poslušajo božjo besedo, prebirajo duhovne knjige in prejemajo večkrat sv. zakramente. S temi sredstvi morejo čisto lahko krščansko živeti ter doseči večno zveličanje. Za tiste pa, ki so poklicani k višji krščanski popolnosti, n. pr. redovne osebe in duhovniki, ali pa za tiste, katere vodi Bog sam po stezah svetosti, je premišljevanje kar potrebno, drugim pa gotovo koristno in priporočljivo. Učitelji duhovnega življenja premišljevalno molitev kar moči priporočajo. Zato bo pač umestno, da se tudi s premišljevanjem nekoliko natančneje seznanimo. V ta namen hočemo razložiti najprej bistvo in pomen, potem koristi in sadove, in nazadnje način premišljevalne molitve.

1. Bistvo in pomen premišljevalne molitve.

Niso redki tudi med boljšimi kristjani, ki se kar ustrašijo, kadar slišijo besedo »premišljevanje«. Ta strah prihaja odtod, ker nimajo o premišljevanju pravih pojmov in še ne vedo ne, kaj je prav za prav premišljevalna molitev.

Najprej povejmo, kaj se pravi moliti. Moliti se pravi z duhom dvigati se k Bogu. Kadar Boga spoznavamo, slavimo, zahvaljujemo ali prosimo, se z duhom dvigamo k Bogu. To se lahko zgodi že v samih mislih in željah (notranja molitev). Ako misli in želje tudi z besedo izgovarjamo, imenujemo to molitev ustno molitev. — Verniki, ki božjo besedo poslušajo ali jo bero z voljnim srcem, da hočejo po njej živeti, že molijo. Popolnejša je molitev, če svete resnice dalje razmišljajo in se z Bogom pogovarjajo. Posebno lepo in lahko dvigamo srce k Bogu, če premišljujemo Jezusovo življenje in trpljenje.

Pri premišljevalni molitvi razmišljamo dlje časa in bolj temeljito o katerikoli verski resnici z voljo, da bi po njej uravnali svoje življenje in napredovali v krščanski popolnosti. Vsako premišljevanje nam mora nuditi kak dober nauk ter nas nagniti h kakemu dobremu sklepu. Pri premišljevanju je torej dvojno potrebno: prvič, da se prav globoko potopimo v kako versko resnico, drugič pa, da posnamemo iz dotične resnice koristen nauk, ki ga skušamo potem v dejanju izvršiti.

Nekaterim se zdi premišljevalna molitev pretežka, previsoka in preveč utrudljiva. Toda po večkratnem poskusu vsi ti predsodki izginejo. Človek je že tako rekoč ustvarjen za premišljevanje. Ali ne razmišlja n. pr. kmet, rokodelc,

obrtnik, trgovec, kaj mora storiti in kako mora delati, da se bo njegovo delo obneslo in da bo lažje izhajal? Ali ne razmišljajo starši, kako bodo oskrbeli svoje otroke, da se jim bo dobro godilo v življenju? Če pa premišlujejo ljudje o stvareh vsakdanjega življenja s tako lahkoto in tako radi, zakaj bi potem ne bilo mogoče razmišljati o verskih resnicah, ki se nanašajo na Boga, na našo dušo in na naše zveličanje? Ali je premišljevanje o kaki kreposti res tako težko? Nikakor ne! Recimo, da hočemo premišljevati o ponižnosti. Kaj moramo storiti? Nič drugega ne, kakor da prosimo Boga pomoči, da se postavimo v pričujočnost božjo; nato pa premislimo ta ali oni prizor iz življenja Jezusa, ki je bil vsekdar ponižen in krotak obenem. Spoznali bomo, kako prikupljiva je ta krepost in sklenili, da bomo tudi mi ponižni. Slično bi lahko premišljevali n. pr. o peklu: Predočili bi si sodbo božjo, kaznen zavrženega človeka v peklu in njegovo trpljenje; kdo je obsojen na to trpljenje in kaj moramo storiti, da nas ne bo zadela ta največja nesreča.

Iz tega opisa torej vidimo, da ima premišljevalna molitev čisto praktičen značaj. In prav zaradi tega ima premišljevanje velikanski pomen. Res je, da razodete verske resnice pač verujemo, toda le redkokdaj smo od njih tako prežeti in prešinjeni, da bi vse svoje življenje uravnali po njih. To je vzrok, da Boga tako malo ljubimo. Če bi se privadili premišljevalni molitvi,

bi nam premišljevanje pripomoglo, da bi se greha bolj ogibali in lepše živeli. Zaradi tega nas sveto pismo opominja, naj bi premišljevali osobito poslednje reči: »V vseh svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil« (Sir 7, 40). In zakaj smo navadno tako mlačni za nábožne vaje in tako brezbrizni za svoje duhovno izpopolnjevanje, zakaj se tako malo zmemimo za krščansko popolnost? Ali ne zato, ker nimamo o vseh teh stvareh pravih pojmov? O, če bi se večkrat posvetili premišljevanju, kako bi postali navdušeni za pobožno, krepostno in sveto življenje! In zakaj izpolnjujemo svoje stanovske dolžnosti tako malomarno in tako površno? Ali ne zato, ker o svoji odgovornosti, o obveznosti premalo premišljujemo? Vse drugačno bi bilo naše mišljenje in hotenje, življenje in delovanje, če bi naš razum pogosto razmišljal o verskih resnicah. Potem bi se tudi naša volja kar sama od sebe odločila za Boga, za krepost in svetost.

2. Sadovi premišljevanja.

Že zgoraj smo se prepričali, kako vplivno moč ima premišljevalna molitev. Razsvetljuje naš razum, ogreva naše srce in krepča našo voljo. O tem še nekaj razjasnil.

Premišljevalna molitev razsvetljuje naš razum. Kar je solnce za naravo, to je

premišljevanje za našo dušo. Kadar je nebo megleno in vreme oblačno, je vse nekako žalostno in potrto. Kadar pa sije toplo solnce, je vse bolj veselo in praznično. Slično je z našo dušo. Če nič ne premišljujemo, je v duši vse bolj temno, mračno in nejasno. Pojmi o duhovnem življenju so zmedeni. Tudi samega sebe, svojih napak in pogreškov prav ne vidimo in ne spoznamo. Vse drugače pa je v naši duši, kadar jo obseva solnce premišljevalne molitve. Kakor jasen dan se razgrinja pred nami lepota božjega bistva in božjih popolnosti, potapljamo se v globočine božjih skrivnosti, vedno bolj in bolj spoznavamo važnost večnih resnic in veliko vrednost notranjega življenja. Ob luči premišljevalne molitve spoznamo jasno svoj večni cilj in svoje dolžnosti, svoje lastno dušno stanje, svoje napake in svoje pregrehe. Premišljevanje je res luč, ki preganja iz duše temo in nevednost, razsvetljuje naš razum, nam kaže pot krščanske popolnosti ter nas varuje pred brezbriznostjo, površnostjo in mlačnostjo.

Premišljevalna molitev ogreva naše srce. Solnce ima tudi to lastnost, da ogreva. Brez solнца bi bilo na zemlji silno mrzlo. Od samega mraza bi zamrlo vse življenje. Mrzlota se naseli lahko tudi v dušo, če bi docela zane-marjali premišljevalno molitev. Bolj mrzli postanemo za Boga, malobrižni za službo božjo, mlačni in malomarni za vse, kar je z duhovnim

življenjem v zvezi. Manjka nam ognja, gorečnosti in navdušenja. Če pa se večkrat potapljamo v premišljevanje večnih resnic ter si ogledujemo lepoto in vzvišenost pobožnega in krepostnega življenja, se nas polasča ogenj svetega navdušenja, da kar gorimo za Boga in za njegovo čast. Iz premišljevanja črpamo ono toploto in gorkoto, ki je za opravljanje pobožnostnih vaj in za duhovno življenje tako zelo potrebno. In če dan za dnem pobožno premišljujemo, ohranimo toploto srca tudi med navalom posvetnih opravkov in v občeivanju z ljudmi. Ni se nam treba bati, da bi se naša ljubezen do Boga ohladila in da bi postali v službi božji morda mlačni in brezbrizni. Premišljevanje je torej res ogenj, ki ogreva naše srce ter ga ohranja toplega in gorečega za Boga in za pobožno življenje.

Premišljevalna molitev krepča našo voljo. V duhovnem življenju se je treba večkrat bojevati proti grešnim skušnjavam; treba je premagati različne težave ter napeti vse sile, če hočemo kaj doseči. Za vse te boje in napore pa je potrebna poleg milosti božje tudi močna, trdna in stanovitna volja. S slabotno in omahljivo voljo ne pridemo v duhovnem življenju nikamor naprej. Vprav premišljevalna molitev naredi našo voljo močno in pogumno, da se ne ustraši nobene truda, nobene težave in nobene žrtve, kadar je treba spolnjevati božjo voljo ter delati za svoje posvečenje. Pri premišljevanju moramo

namreč vsakikrat narediti dober sklep. S temi neprestanimi dobrimi sklepi se volja tako utrdi v dobrem, da je nazadnje ne more nič omajati v dobrem in odvrniti od Boga. Premišljevanje je šola, v kateri se naša volja neprestano vežba, krepi in utrjuje. To je zelo velikega pomena. Kaj bi nam pomagalo, če bi se še tako navdušili za kako dobro stvar, če bi pa potem ne imeli dovolj močne volje, da bi tudi v dejanju izvršili, za kar smo se navdušili. Močna volja je pogoj in podlaga vsakega duhovnega napredka.

3. Način premišljevanja.

Pri premišljevanju se moramo držati nekega gotovega reda in načina. Takih načinov je več. Večinoma so nas teh načinov učili sveti možje: sv. Bonaventura, sv. Peter Alkantarski, sv. Ignacij, sv. Frančišek Saleški in sv. Alfonz Ligvorijski. Podati hočemo tu kolikor mogoče lahek in preprost način premišljevalne molitve.

Kakor za vsako molitev, tako se je treba tudi za premišljevanje nekoliko pripraviti. Predvsem se moramo postaviti v božjo pričujočnost in se prav živo zavedati, da hočemo s svojim premišljevanjem počastiti Boga ter si izprositi potrebnih milosti. Potem se prav ponižno poklonimo božjemu Veličanstvu, spoštljivo počastimo presv. Trojico, obudimo kesanje in žalost nad svojimi grehi ter v vsej ponižnosti prosimo Boga

za pomoč in razsvetljenje, da bi mogli prav in z uspehom premišljevati. V ta namen izmolimo Očenaš ali Češčenamarijo. Takoj za tem odpremo premišljevalno knjigo ter prav počasi in s premislekom preberemo dotično stvarino, katero mislimo premišljevati. Uporaba premišljevalne knjige je na vsak način potrebna. V knjigi imamo premišljevalno snov že več ali manj obdelano, tako da nam ni treba nič drugega, kakor da vso stvar še enkrat duhovno prebavimo in si jo prilastimo. Če bi pa hoteli premišljevati brez knjige, bi morali premišljevalno stvarino čisto sami obdelati, za kar pač ni vsak dovolj sposoben. Nadalje imajo premišljevalne knjige snov tako razvrščeno, da pridejo vse važnejše večne resnice na vrsto in nam ni treba šele iskati, kaj bi naj premišljevali. Če bi pa sami izbirali stvarino, bi marsikatero resnico in skrivnost prezrli ali pa se morda celo nalašč izogibali takih premišljevanj, ki bi bila našim nagnjenjem neprijetna in našim slabostim nasprotna. Kakor pri duhovnem branju ni dobro, če čitamo naenkrat preveč, tako bi tudi pri premišljevanju ne bilo dobro, če bi si izbrali preobširno stvarino ter hoteli v enem premišljevanju obdelati prav mnogo stvari. Bolje je, da premišljujemo vsakikrat samo eno resnico, pa si dotično tem bolj vtisnemo v srce. Ena ali dve točki popolnoma zadostujeta za enkratno premišljevanje.

Po prebrani premišljevalni tvarini pride na vrsto pravo premišljevanje ali jedro premišljevanja, pri katerem delujejo vse tri glavne zmožnosti naše duše, namreč spomin, razum in volja.

Naloga spomina obstoji v tem, da nam to, kar smo pravkar prebrali v knjigi, še enkrat predstavi v celoti in v posameznih delih, tako da v duhu še enkrat na kratko ponovimo vso tvarino, ki jo hočemo premišljevati. Spomin ima pri premišljevanju važno vlogo, kajti brez njega bi sploh ne mogli premišljevati.

Ko je spomin opravil svoj posel, pride na vrsto razum. Njegova naloga obstoji v tem, da si tvarino premišljevanja od vseh strani prav natančno ogleda, o njej temeljito razmišlja ter se tako globoko vanjo zamisli, da si jo duhovno osvoji. Seveda je tako razmišljanje včasih nekoliko težavno in naporno, zato se premišljevanje vedno vsem ne posreči. Sicer pa ni to nobena taka škoda, saj premišljevati se ne pravi, večne resnice preiskovati in študirati, temveč jih nase obračati ter črpati iz njih duhovno korist. Razmišljanje o večnih resnicah bo imelo vselej nekaj uspeha, če iz tvarine vsaj nekaj povzamemo za vsakdanje življenje. Prav to je najvišji in zadnji namen vsakega premišljevanja, da izluščimo zase primeren nauk za življenje.

Najvažnejše opravilo pri premišljevanju pa ima volja. Njena naloga je v tem, da vzbuja čuvstva in nagibe ter utrjuje dobre sklepe. Ko

si je namreč razum vsestransko ogledal kako resnico, se v njem vzbudijo primerna čuvstva (n. pr. čuvstvo ljubezni, veselja). Volja mora ta čuvstva pospeševati, razvijati in gojiti. Iz močnih in globokih čuvstev izvirajo dobri sklepi, ki so za praktično življenje tako velikega pomena. Nikakor pa bi ne bilo priporočljivo, če bi s silo vzbujali čuvstva, ker to bi utegnilo škodovati živcem ter nam pristuditi premišljevanje. Čuvstva so sicer nekaj važnega, toda narekovati se ne dajo, temveč morajo priti kar sama od sebe. In kadar pridejo, takrat se pri njih pomudimo, da pridemo preko njih do močnih dobrih sklepov. Brez dobrega, praktičnega in trdnega sklepa je namreč premišljevanje prazno.

Ko smo naredili dobre sklepe za bodočnost, premišljevanje zaključimo. Če je konec dober, je vse dobro. Najprej moramo Boga prav ponižno prositi odpuščenja, če smo se morda v njegovi navzočnosti obnašali premalo spoštljivo in če smo se premalo potrudili, da bi bili zbrano in dobro premišljevali. Potem se moramo Bogu zahvaliti za milost premišljevanja in za vse druge milosti, s katerimi nas je obsipal med premišljevanjem. Spodobi se tudi, da iz hvaležnosti za vse prejete milosti darujemo Bogu samega sebe z vsem, kar smo in kar imamo, ter mu obljubimo večno zvestobo. Končno se priporoča, da Boga prosimo, naj podeli vsem našim dobrim sklepom svoj blagoslov in naj nas vedno

podpira s svojo vseмогоčno milostjo. Za sklep opravimo kako kratko molitvico in premišljevanje je končano.

*

Premišljevalna molitev je večini ljudi nepoznana molitev. Žal, da se za premišljevanje tako malo menimo! Prav zaradi tega v krščanski popolnosti ni napredka. Če bi vsak dan vsaj četrť ure premišljevali, bi kmalu postali »slični drevesu, ki raste ob potoku in donaša sad ob svojem času« (Ps 1, 3). Seveda se nam premišljevanje zdi včasí težavno in morda celo zoprno. Toda težav, zaprek in ovir se ne smemo strašiti. Z božjo pomočjo jih bomo polagoma premagali. Premišljevanje nam bo postalo počasi močna opora pri stremljenju po krščanski popolnosti in obenem sladka tolažba v križih in težavah življenja. In ko nas bo Gospod nekoč poklical k sebi, se bo premišljevanje večnih resnic izpremenilo v blaženo gledanje Boga. Uživanje večne blaženosti bo sladko plačilo za ves tisti čas in ves tisti trud, ki smo ga v življenju posvetili premišljevanju.

Sedmo poglavje.

Trije vrelci duhovnega prenavljanja.

Dokler bomo potovali po tej dolini solz in nosili s seboj svojo v greh nagnjeno naravo, bomo imeli na sebi vse polno slabosti, napak in pregreškov. To je dediščina, ki smo jo z izvirnim grehom vred podedovali od svojih prvih staršev. Bilo bi nespametno, če bi pričakovali, da bomo kdaj popolnoma brez vseh napak. To je pri naši pokvarjeni naravi skoraj nemogoče. Toliko pa moramo vendar paziti, da se ne bomo preveč vdajali svojim slabim nagnjenjem, ker bi potem nazadnje zabredli morda celo v smrtne grehe. Tej nevarnosti se bomo izognili na ta način, da izprašujemo vsak večer svojo vest, da se skušamo vsak mesec duhovno prenoviti in da opravimo vsako leto duhovne vaje. Vsakdanje izpraševanje vesti, mesečna duhovna obnova in vsakoletne duhovne vaje so trije vrelci našega duhovnega obnavljanja, ki nam dajejo vedno novih moči za boj proti grehu in za stremljenje po krščanski popolnosti.

1. Vsakdanje izpraševanje vesti.

Vsakdanje izpraševanje vesti je v tem, da vsak večer natančno premislimo, kako smo preživeli dotični dan, kaj smo storili ali opustili dobrega in v čem smo se kaj pregrešili. Izpra-

ševanje vesti ima predvsem to dobro v sebi, da nas vodi do spoznanja samega sebe, nas obvaruje pred velikimi grehi ter nam pomaga napredovati v dobrem.

Izpraševanje vesti nas vodi do spoznanja samega sebe. Če namreč vsak večer dobro premislimo, kaj vse se je čez dan godilo v našem srcu, kakšne misli in želje so nas navdajale, kaj smo delali in kaj govorili, kakšni nagibi so nas vodili pri našem delu in našem govorjenju, bomo kmalu spoznali napačna nagnjenja in nevarne strasti, razne napake in pregrehe. Spoznali bomo vsaj glavne pomanjkljivosti svojega značaja in hitro bomo uvideli, v čem se moramo poboljšati. To spoznanje samega sebe je prvi korak k duhovnemu napredku. Dokler dobro ne poznamo samega sebe, se najbrž ne bomo potrudili za poboljšanje in sploh ne bomo hrepeneli po popolnosti. Izpraševanje vesti je prav zaradi tega tako važno in potrebno za nas, ker nam pokaže, da ni v naši duši vse v redu in da smo še daleč, daleč proč od popolnosti.

Izpraševanje vesti nas obvaruje pred velikimi grehi. Naša duša je kakor njiva ali greda, na kateri se bujno razraste plevel greha, če smo brezbrizni. Ako od časa do časa njive ne očistimo, jo bo plevel čisto prerasel ter zadušil na njej vsa dobra zelišča. Tako bi tudi našo dušo prerasel plevel vsakojakih slabih navad in pregreh, če bi ga ne pučili vsak večer

iz duše, kar se zgodi z izpraševanjem vesti. Če obračamo vsak večer pozornost na svoje strasti in svoja slaba nagnjenja ter delamo tudi dobre sklepe za bodočnost, ne bo toliko nevarnosti, da bi kar meni nič tebi nič storili kak smrtni greh. Če pa izpraševanje vesti popolnoma zanemarjamo in se prav nič ne zmenimo za svoja slaba nagnjenja, ni prav nič čudnega, če zabredemo nazadnje v velike ali smrtne grehe.

Izpraševanje vesti nam pomaga napredovati v dobrem. Ko pregledujemo svoje duševno stanje, spoznamo z lahkoto, v čem smo slabotni in nepopolni, katerih kreposti nam še prav posebno manjka, in kaj moramo storiti, da si bomo te kreposti pridobili. V ta namen je dobro, da delamo pri izpraševanju vesti tudi dobre sklepe in lepe načrte za bodočnost ter se tako vsakikrat nekoliko utrdimo v dobrem.

Preostane nam še vprašanje, kako je treba izpraševanje vesti opraviti. Navadno priporočajo učitelji duhovnega življenja pri vsakdanjem izpraševanju vesti pet stvari: zahvalo za prejete dobrote, prošnjo za razsvetljenje, izpraševanje samo, prošnjo za odpuščenje in obujanje dobrih sklepov.

Najprej se moramo Bogu zahvaliti za vse prejete dobrote. Gotovo se spodobi, da se ob sklepu dneva, ko delamo sami s seboj duhovni obračun, spomnimo številnih dobrot, ki jih neprestano prejemo od Boga, zlasti pa

tistih, ki smo jih prejeli čez dan, in da se prav iz srca zahvalimo zanje. Bilo bi pač žalostno, če bi na to dolžnost pozabljali.

Po kratki zahvali prosimo Boga za milost razsvetljenja, da bi mogli svoje napake in pregrehe prav spoznati, saj se rado zgodi, da imamo za napake drugih bistro oko, svojih lastnih pa ne vidimo in ne spoznamo.

Ko smo se Bogu zahvalili in priporočili za razsvetljenje, pa začnemo z izpraševanjem vesti. Premislimo, ali smo se čez dan kaj pregrešili zoper božje in cerkvene zapovedi, kako smo izpolnjevali stanovske dolžnosti, kaj smo storili dobrega. Najlaglje se bomo vsega tega spomnili, če ves dan v duhu pregledamo in se zamislimo, kje smo čez dan vse bili, kaj smo ob tej ali oni uri mislili ali delali, s kom smo vse govorili in kako smo se čez dan sami do sebe ali do drugih obnašali. Posebej si stavimo vprašanje, kako smo čez dan opravljali verske vaje, kako smo brzdali svoja neredna nagnjenja in kako smo se zatajevali. Ko je splošno izpraševanje (examen generale) končano, se še posebej vprašamo o tistih napakah in pregrehah, v katere največkrat pademo in ki nam največ duhovne škode povzročajo (examen particulare). S takimi napakami moramo še posebej obračunati, če hočemo, da se jih polagoma iznebimo. Najlaglje in najprej bomo prišli do cilja, če se vādimo v tistih krepostih, ki so tem napakam vprav na-

sprotne. Zato moramo pri posebnem izpraševanju posvečati tudi tem krepostim nekoliko pozornosti.

Za izpraševanjem vesti pride na vrsto kesa-
sanje in prošnja za odpuščenje
grehov. S kesanjem se Bogu zopet pribli-
žujemo in vsaj nekoliko popravimo, kar smo za-
grešili. Priporoča se popolno kesanje, zlasti če
bi nam vest očitala večje pregreške. Nato si na-
ložimo kako pokoro, da tako nekoliko zadostimo
božji pravičnosti in božji svetosti.

Na koncu izpraševanja pa napravimo
trden sklep, da se hočemo zanaprej tega
in onega greha prav posebno ogibati. Obenem
prosimo Boga tudi za pomoč in podporo.

2. Mesečna duhovna obnova.

Jako koristno je tudi, da se od časa do časa
skušamo še nekoliko temeljiteje duhovno pre-
noviti. Najbolje je, če se to zgodi vsak mesec
enkrat. To prenavljanje se imenuje mesečna
duhovna obnova. Učitelji duhovnega živ-
ljenja priporočajo za mesečno duhovno obnovo
zlasti štiri stvari: večjo zbranost duha, izpraše-
vanje vesti čez ves pretekli mesec, nekoliko več
verskih vaj in pa pripravo na smrt.

Predvsem se pri mesečni duhovni obnovi
potrudimo za večjo zbranost duha. Vse
naše misli naj se sučejo okoli našega duhovnega
napredka. Četudi se ne moremo popolnoma od-

tegniti posvetnim skrbem in opraviлом, vendar je dobro, da dotični dan le malo govorimo z ljudmi ter se izognemo vsemu, kar bi nas preveč raztresalo ali pa razburjalo.

Nadalje si pri mesečni duhovni obnovi izprašujemo svojo vest čez ves pretekli mesec. Natančno premislimo in preudarimo, kako smo od svoje zadnje obnove izpolnjevali svoje dobre sklepe, kakšne so bile naše pobožne vaje, n. pr. naše molitve, spovedi in obhajila, kako smo vršili svoje stanovske dolžnosti in ali smo se kaj vežbali v zatajevanju in v drugih krščanskih krepostih. Vsaj približno si moramo biti na jasnem, ali smo po zadnji duhovni obnovi v duhovnem življenju napredovali ali pa nazadovali, da vemo potem narediti dobre sklepe za bodočnost.

Na dan duhovne obnove opravljamo tudi nekoliko več pobožnosti. Predvsem se moramo potruditi, da smo zjutraj prav pobožno pri sv. maši in da prejmemo z veliko gorečnostjo sv. obhajilo. Če dopušča čas, opravimo sv. križev pot ali pa naredimo obisk pri Jezusu v najsv. Zakramentu. Lahko pa si izberemo še druge verske vaje, n. pr. da opravimo kleče pred križem duhovno branje, da ponavljamo večkrat čez dan pobožne vzdihljaje i. dr.

Slednjič se na dan duhovne obnove v duhu pripravljamo na smrt. V ta namen si prav živo predočimo, kako bo, ko bomo umirali.

Smrt pride gotovo, ne vemo pa ne dneva in ne ure, kedaj se bo to zgodilo. Prav zaradi tega pa moramo biti vedno na smrt pripravljeni in biti vsaj v posvečujoči milosti božji. Mesečna duhovna obnova naj nas vsakikrat iznova navda z zavestjo, da nimamo na zemlji stalnega bivališča.

Za duhovno obnovo moramo imeti določen neki poseben dan v mesecu, katerega se kolikor mogoče tudi vedno držimo, drugače je nevarnost, da duhovno obnovo od dne do dne odlašamo ali jo celo opustimo. Najprimernejši dan za duhovno obnovo je prvi petek v mesecu, saj ga je Jezus sam odločil kot dan molitve, sprave in zadoščevanja.

3. Vsakoletne duhovne vaje.

Kakor je dobro, če posvetimo vsak mesec en dan svoji duhovni obnovi, tako je koristno, da posvetimo tudi vsako leto vsaj tri ali pet dni zaporedoma izključno le skrbi za svojo dušo. Ti dnevi zbranosti in premišljevanja se imenujejo duhovne vaje, ki imajo svoj izvor in začetek že v apostolskih časih. Ko so se namreč apostoli po Kristusovem vnebohodu povrnili z Oljske gore v Jeruzalem, so se v dvorani zadnje večerje deset dni pripravljali z molitvijo na prihod Sv. Duha; to so bile prve duhovne vaje. V 16. stoletju je sv. Ignacij Lojolski sestavil za duhovne vaje poseben načrt ter storil mnogo za razširjanje du-

hovnih vaj zlasti med redovnimi osebami in med duhovniki. Dandanes so duhovne vaje splošno znane ter so udomačene tudi med navadnimi verniki.

Kakšen je notranji ustroj duhovnih vaj, kako so duhovne vaje važne in koristne, kako jih je treba opravljati, vse to bomo najlažlje spoznali, če si ogledamo njene bistvene sestavne dele. Bistvo duhovnih vaj je v tem, da se za nekaj dni odtegnemo vsakdanjim opaviom ter tako v samoti sami ali pod vodstvom duhovnega očeta premišljujemo zlasti one verske resnice, ki so zmožne, da človeka pretresejo, zresne in preokrenejo na pot poboljšanja. Duhovne vaje so najboljša priprava za dobro spoved in kesanje.

Med duhovnimi vajami se za nekaj dni odtegnemo svojim posvetnim opaviom ter se podamo v duhovno samoto. Ko so se apostoli povrnili iz svojega apostolskega potovanja, na katerem so oznanjevali božjo besedo, ozdravljali bolnike in izganjali hudiče, jih je Jezus povabil v samoto, rekoč: »Pojdite sami zase v samotni kraj in se nekoliko odpočijte« (Mr 6, 31). Tako je tudi za nas koristno, včasih celo potrebno, da se za nekaj dni umaknemo v samoto ter pustimo vstran v tem času vse druge skrbi. Med duhovnimi vajami delamo le toliko, kolikor je neobhodno potrebno. delamo in govorimo le toliko, kolikor je neobhodno potrebno. Ves ostali čas pa posvetimo edino le

svoji duši. Če bi se namreč med duhovnimi vajami brez potrebe pečali z drugimi stvarmi, čitali časopise in svetne knjige, poslušali novice, se razgovarjali po nepotrebnem z ljudmi ter se prostovoljno vdajali raztresenosti, bi to ne bile resne duhovne vaje. V hrumu posvetnih opravkov in v šumu vsakdanjih razgovorov bi ne mogli spoznati samega sebe, ne sprejeti božjih navdihov. Za take stvari je treba duhovnega miru. Le v molku in zbranosti duha bomo slišali tajni šepet Sv. Duha, ki nas bo navdajal s svetimi mislimi in dobrimi sklepi.

Med duhovnimi vajami premišljujemo pretresljive resnice. Predvsem se resno vprašujemo, kaj je prav za prav najvišji namen našega življenja in zadnji cilj našega zemskega potovanja. Potem se potopimo v premišljevanje smrti, sodbe, pekla in nebes, greha, kreposti in sploh vsega, kar je z našim zveličanjem v tesni zvezi. Vse te in druge večne resnice razjasnjuje duhovni voditelj ali pa jih samo čitamo v primerni knjigi. Zato moramo govore pazljivo poslušati in duhovno branje kolikor mogoče zbrano opraviti, tako da se nam večne resnice zasadijo globoko v srce ter nas čisto prevzamejo. V ta namen jih po predavanju in po branju še nekoliko v duhu predelamo in tako rekoč prebavimo. Na ta način spoznamo, kaj sledi iz dotične resnice in kaj bi naj bil sad vsakega premišljevanja.

Med duhovnimi vajami opravljamo — kolikor čas dopušča — primerne pobožnosti. Med duhovnimi vajami nekoliko več molimo, saj tudi o apostolih, ki so opravili prve duhovne vaje, čitamo, da so tistih deset dni pred prihodom Sv. Duha »vztrajali skupno z Marijo, Jezusovo materjo, v molitvi« (Apl 1, 14). Ves čas, kolikor ga nam preostaja po premišljevanjih ali duhovnem branju, porabimo za molitev, za sv. mašo, za obisk najsv. Zakramenta, za molitev sv. rožnega venca, za križev pot in za pobožne vzdihljaje. Ne pozabimo med duhovnimi vajami se tudi zahvaljevati Bogu za prejete dobrote in milosti. Čim več in čim pobožneje v teh dneh molimo, tem več milosti dobimo od Boga in tem več sadov bodo duhovne vaje obrodile.

Med duhovnimi vajami si izprašujemo in čistimo vest. Pregledati je treba vse skrivne kotičke srca, da spoznamo svojo nevrednost, da se tem bolje pripravimo na sv. spoved. Kakor se po stanovanjih od časa do časa temeljito omete nesnaga, obriše prah in očisti pod, tako je treba tudi ob duhovnih vajah dušo temeljito očistiti v dobri in skesani spovedi, saj je temeljita in resno skesana spoved prvi smoter duhovnih vaj.

Med duhovnimi vajami delamo seveda tudi dobre sklepe. Če hočemo začeti novo življenje, moramo skleniti, da se bomo varovali vsaj smrtnih grehov ter prostovoljnih bližnjih

priložnosti — saj to je pogoj dobre spovedi —; toda napraviti moramo tudi take sklepe, ki bodo podpirali gorečnost in navdušenje za krščansko in krepostno življenje. Napraviti si je treba za bodočnost nekaj načrt, kako hočemo živeti, da dosežemo svoj večni smoter. Da pa dobrih sklepov, ki jih naredimo ob duhovnih vajah, ne pozabimo tako hitro, se priporoča, da jih zapišemo ter jih pozneje večkrat prebiramo.

*

Vsakdo ve, kako v življenju neprestano omahujemo med dobrim in slabim, med krepostjo in grehom. Naša višja narava koprni kvišku, nižja pa nas vleče navzdol. Volja je večidel dobra, toda meso je slabo. Nič ni torej čudnega, če kljub vsej dobri volji in kljub vsem dobrim sklepom zopet in zopet padamo v razne napake in pogrške. Da nas ne omrežijo, se moramo neprestano proti njim bojevati in jih zatirati. Najkrepkejšo pomoč dobivamo ob duhovnem prenavljanju, v duhovnih vajah. Blagor mu, ki se rad zateka k studentu duhovnega prenavljanja!

Osmo poglavje.

Duhovni voditelj, svetovalec na potu krščanskega življenja.

Ob skrbi za zveličanje doživimo večkrat različne dvome in težave, katerih si ne moremo sami rešiti. Tako smo večkrat negotovi in v skrbah, ali smo razžalili Boga z velikim ali z majhnim grehom; večkrat se ne znamo odločiti ne na eno ne na drugo stran; morda nas nadleguje celo obupnost, ali pa se nas loteva brezbržnost za pobožnost in za duhovni napredek. Vse to nas sili, da si poiščemo voditelja, ki nam zna v dvomih prav svetovati in pomagati v duhovnih težavah. Žalostna skušnja uči, kako napačno ravna, kdor se zanaša le nase in na svojo pamet. Že sv. Pavel nas svari pred to zmoto, ko pravi: »Ne domišljajte si, da ste modri« (Rim 12, 16). Duhovno vodstvo je za naš duhovni napredek in za naše stremljenje po krščanski popolnosti tako velikega pomena, da gotovo ne bo odveč, ako v posebnem poglavju vse to razložimo in opišemo.

1. Potreba duhovnega voditelja.

Človek si v svojem napuhu kaj rad domišlja, da je sam dovolj pameten in moder in da ne potrebuje, da bi ga kdo vodil. Toda v lastnih zadevah smo vedno nekoliko pristranski in slepi, tako da ne vidimo svojih napak in sla-

bosti, ne poznamo dobro svojega dušnega stanja, in zato — žal — ravnamo po svoji glavi. Moder duhovni voditelj pa nam odpira oči, nas opozarja na različne duhovne nevarnosti, nam daje potrebna navodila, nam pomaga preko težav ter nas varuje pred zmotami. Tri razloge hočem navesti, da se prepričamo, kako dobro je imeti stalnega duhovnega voditelja.

Duhovni voditelj nam pomaga, da napredujemo v duhovnem življenju. Čeprav smo že marsikaj slišali in čitali o duhovnem življenju, vendar morda le nismo v vsem na jasnem. O marsičem imamo morda še zmedene pojme, marsikaj sodimo prestrogo, marsikaj pa premilo. Večinoma nam je le malo znano, kako se je treba ustavljati skušnjavam in se ogibati greha, kako se je treba vaditi v krščanskih krepostih in katera sredstva je treba rabiti, da napredujemo v krščanski popolnosti. Zato smo pa tako zelo nepopolni, zato se nas trajno drže različne slabosti in napake, zato smo v dobrem tako silno nestanovitni in omahljivi. Vse drugačno bi bilo naše duhovno življenje, če bi imeli nekoga, ki bi nas večkrat poučeval in opozarjal in neprestano potrjeval v dobrem. Duhovni voditelj je kakor angel varih, ki se mu zaupamo ob uri duhovne zapuščenosti in hudih notranjih bojov. Brez njega bi bili kakor ovce brez pastirja in kakor ladja brez krmarja. Teh misli je bil tudi sveti Avguštin, kar se jasno razvidi iz sledečih njegovih besed:

»Kakor je slepcu brez voditelja, tako je človeku brez učitelja težko mogoče hoditi po pravi poti« (Sermo 302).

Brez duhovnega voditelja človek kaj lahko zabrede v hudičeve zanke. Hudobni duh vedno in povsod nastavlja svoje nevarne mreže. To pa dela tako previdno, da njegove zvijače niti ne opazimo ne. Muči in nadleguje nas z najrazličnejšimi skušnjavami. Dokler te skušnjave prikrivamo, je nevarnost, da nas premoti in ujamemo. Kakor hitro pa svoje skušnjave razodenemo duhovnemu voditelju, je večinoma že poražen.

Da je duhovni voditelj vsakomur bolj ali manj potreben, je razvidno tudi iz izrekov sv. pisma in iz zgledov svetnikov. Sv. pismo nas večkrat opominja, naj poslušamo nasvete modrih in naj se po njih ravnamo, n. pr.: »Išči vselej sveta pri modrem« (Tob 4, 19); »Sin, brez sveta nič ne delaj in po storjenem delu se ne boš kesal« (Sir 32, 24); »Gorje samemu, zakaj če pade, ga nima, ki bi ga vzdignil« (Prid 4, 10). Iz vseh teh izrekov se jasno vidi, da Bog želi, naj se v vseh važnih stvareh posvetujemo z drugimi, najbolj pa seveda v stvareh svojega spolnjevanja, posvečenja in zveličanja. Na te izreke se sklicuje sv. Bernard, ko pravi: »To naj slišijo vsi tisti, ki se ne boje hoditi po potih življenja brez voditelja in brez učitelja« (Sermo 77 in Cant.). Kar sv. pismo priporoča, to so svetniki tudi storili. Večinoma so vsi imeli du-

hovnega voditelja, h kateremu so se zatekali v duhovnih zadevah ter se popolnoma izročili njegovemu vodstvu. Kasijan pripoveduje, da so že stari puščavniki naročali svojim učencem, naj razodevajo svoje skušnjave in težave starejšim in izkušenim puščavnikom. Sv. Anton poroča o prvih članih svojega reda, kako so se vsako jutro po opravljenih zornicah spovedovali ter drug drugemu razodevali svoje slabosti in skušnjave. Pri nekaterih svetnikih se očitno vidi, kako velike vrednosti je duhovno vodstvo. Spomnimo se samo sv. Frančiške Šantalske in svetega Frančiška Saleskega, sv. Terezije in sv. Petra Alkantarskega, sv. Alojzija in bl. Belarmina, bl. Ludovike Marillac in sv. Vincencija Pavelskega. O sv. Frančišku Asiškem pa je znano, da je imel za duhovnega voditelja brata Leona; njemu se je skoraj vsak dan spovedoval, pri njem je iskal sveta in tolažbe v vseh svojih duhovnih potrebah. Če pa njega ni bilo, je poiskal katerega koli redovnega sobrata. Bil je prepričan, da je zelo nevarno, če hoče človek biti sam svoj voditelj ter se opirati le na svojo lastno pamet in lastno modrost.

2. Lastnosti duhovnega voditelja.

Služba duhovnega voditelja je odlična, pa tudi zelo težavna in odgovornosti polna. Ker je mnogo odvisno od tega, koga si izberemo za du-

hovnega voditelja, moramo biti pri izberi zelo preudarni, previdni in vestni, kajti za ta vzvišeni posel nima vsakdo vseh potrebnih lastnosti in zmožnosti. Potrebne lastnosti so zlasti ljubezen do neumrljivih duš, pobožnost, modrost in izobrazba v duhovnih stvareh.

Duhovnemu voditelju najpotrebnejša lastnost in krepost je ona ljubezen, ki se žrtvuje za duhovni napredek oseb, katere se mu zaupajo. Ako nima očetovske požrtvovalnosti in nadnaravne ljubezni, ne bo kaj prida dosegel, ker se ne bo potrudil, da bi vodstva potrebnim osebam posvetil res toliko časa in truda, kolikor se nujno zahteva.

Druga krepost, v kateri naj bi se odlikoval duhovni voditelj, je resnična pobožnost. Kako bi pač mogel kdo vnemati za Boga in za pobožno življenje, če ni tudi sam poln ljubezni do Boga in vnet za versko življenje! Bila bi torej tvoja lastna škoda in nesreča, če si izbereš kakega bolj mlačnega voditelja, češ, z njim bom vse bolj na lahko in na kratko opravil.

Tretja lastnost duhovnega voditelja bi naj bila modrost. Ako je dovolj moder, bo tudi z nami modro ravnal: dajal nam bo zdravo, tečno duhovno hrano, preoblagal nas ne bo z bremeni, ki bi jih ne mogli nositi; preveč pa tudi ne bo odjenljiv. Vedno se bo oziral na značaj, na okoliščine, potrebe in težave osebe, ki jo vodi.

Slednjič je duhovnemu voditelju potrebna tudi izobrazba in izkušnja v duhovnih stvareh. Dobro mora poznati bistvo, pota in sredstva duhovnega življenja, še bolj pa vse neštete težave in skušnjave, slabosti in strasti človeškega srca. Ta izkušnja se pridobi seveda z vestnim proučevanjem in z dolgotrajnim zaposlenjem v vodstvu duš. Zato je zmeraj bolje, da si za duhovnega voditelja izberemo starejšega moža, ki ima že kaj življenske izkušnje.

Težko je najti voditelja, ki bi imel vse te lastnosti v popolni meri. Toda nekoliko jih ima vsak dober duhovnik, ki edino je primeren in sposoben za duhovnega voditelja. Duhovno vodstvo je namreč nekaj tako težkega in odgovornosti polnega, da sv. Cerkev ne mara in celo naravnost prepoveduje, da bi to službo opravljal človek, ki ni duhovnik. Po samostanih ne smejo biti niti predstojniki duhovni voditelji svojih podložnikov, čeprav so duhovniki, ker je po cerkvenem pravu strogo prepovedano, da bi katerikoli predstojnik zahteval od svojih podložnih, naj mu razodenejo svojo vest.

Pri izbiranju duhovnega voditelja imejmo pred očmi edino le svojo duhovno korist. Če se ti je posrečilo najti dobrega voditelja, zahvali Boga ter vztrajaj pri izberi. Dober duhovni voditelj je velika sreča in izredna milost, za katero se ne moremo Bogu nikdar dovolj zahvaliti. Če

pa izprevidiš, da se voditelj le malo zanimlje za tvoj duhovni napredek, ali če bi bil kak drug zelo tehten vzrok, ga smemo in tudi moramo opustiti ter si izbrati drugega.

3. Dolžnosti do duhovnega voditelja.

Duhovni voditelj je svetovalec, učitelj, zdravnik in duhovni oče. Vse to pa je v božjem imenu, zato ga moramo spoštovati in ljubiti, mu zaupati ter mu biti točno poslušni. Vse, karkoli naroči, je treba izvršiti, razen če bi zapovedal kaj grešnega, kaj nemogočega ali pa kaj pretežkega. Glavno pa je, da mu odkrito razodevamo svoje dušno stanje, ne da bi mu kaj prikrivali ali pa da bi se pred njim hlinili.

Razodeti je treba, če kaj ni v redu glede stanovskih dolžnosti, kako prenašamo križe in težave, ki jih nalaga stan. Iz te izpovedi bo voditelj takoj spoznal, kakšno je naše duševno stanje in razpoloženje. Že samo iz te izjave bo lahko sklepal, ali smo dobri ali pa slabi kristjani.

Nadalje moramo duhovnemu voditelju razodeti, kako opravljamo zasebne pobožnosti: vsakdanjo molitev, večerno izpraševanje vesti, sv. spoved in sv. obhajilo. Označiti moramo, ali smo za te pobožnosti dovolj vneti in goreči, ali jih opravljamo točno, vestno in natančno, ali smo med njimi zbrani, ali opazimo na sebi tudi kaj koristi od njih. Naš duhovni na-

predek je zelo močno odvisen od tega, kako opravljamo te verske vaje.

Ni treba naglašati, da mora biti duhovni voditelj točno na jasnem o raznih slabih nagonih in skušnjavah, še bolj pa o napakah in pregrehah, ki motijo njegove duhovne gojence. To je velike važnosti, ker s tem izpričujemo ponižnost, ki je važen pomoček za duhovni napredek. Človek sicer nekoliko nerad prizna svoje skušnjave in pregrehe; toda pomisliti moramo, da ni nobenega človeka na svetu, ki bi bil popolnoma brez teh bojov, in da imajo vprav tisti, ki hočejo Bogu zvesto služiti, navadno največ skušnjav. Duhovni voditelj se ne bo prav nič čudil nad tem, temveč se bo tem bolj trudil v skrbnem vodstvu, čimbolj mu bomo z vdanostjo in zaupanjem razodevali svojo notranjost.

Slednjič še voditelju lahko omenimo, kako napredujemo v duhovnem življenju in v katerih krepostih ali dobrih delih se najbolj vadimo. Vendar pa moramo zelo paziti, da se ne bomo bahali, ali kazali s tem neko ničemurnost. Lastna hvala je ognjišče prevzetnosti in smrt zasluženja.

Kdaj naj iščemo pomoči pri duhovnem voditelju? Najbolj pametno je, da takrat, kadar opravimo sv. spoved. Duhovni voditelj bi naj bil namreč tudi naš spovednik. Bilo bi pač nezmiselno, da bi imeli drugega du-

hovnega voditelja in drugega spovednika. Oboje spada skupaj in zato naj bo duhovni voditelj obenem tudi naš spovednik. Čeprav moramo k duhovnemu voditelju prihajati z zaupanjem, vendar bi bilo nekoliko preveč in tudi brezobzirno, če bi ga brez njegovega izrečnega dovoljenja nadlegovali večkrat ko enkrat na teden. In še to je preveč. Zadostuje namreč, da mu enkrat na mesec ali pa še redkeje razodenemo svoje dušno stanje. Sploh ni toliko odvisno, kolikokrat mu razodenemo svoje dušno stanje, temveč to je poglavitno, da se po njegovih naukih in opominih ravnamo. Tudi to moramo paziti, da ne bomo voditelja nadlegovali takrat, kadar čaka na spoved mnogo drugih ljudi in kadar ima le malo časa na razpolago.

*

Izberi si torej res dobrega duhovnega voditelja, pa razodevaj mu z otroškim zaupanjem svoje duhovne težave in slabosti. Nikar se ne brani duhovnega voditelja, da ne bo treba kedaj tožiti, kakor stoji v sv. pismu: »Zakaj nisem poslušal glasu svojih poučevalcev in zakaj nisem nagnil svojega ušesa k mojstrom?« (Preg 5, 13.) Mnogo kristijanov zabrede na kriva pota samo zaradi tega, ker se ne dajo od nikogar nič poučiti, ker ne marajo imeti nobenega voditelja in ker ne marajo nikomur točno razodeti svojega srca. Tisti pa, ki imajo dobrega voditelja in ki se radi ravnaajo po njegovih nasvetih in naukih,

hodijo varno po poti zveličanja, napredujejo od dne do dne v dobrem ter se povspejo do visoke stopinje svetosti.

Deveto poglavje.

Sвета spoved, naša duhovna kopel.

Poleg doslej naštetih pripomočkov krščanskega življenja še važnejši in učinkovitejši so sv. zakramenti, zlasti zakramenta sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa. Po zakramentih nam Kristus naklanja največ milosti in največ blagoslova iz zakladnice odrešenja. Zakramenti so vezi, s katerimi nas Kristus vleče in priklepa k sebi; so nebeška zdravila, ki lečijo in krepijo našo bolešno in slabotno dušo; so trdni stebri, na katerih sloni vse naše duhovno življenje. Ker je pa znanje o sv. zakramentih med verniki dostikrat jako pomanjkljivo, ni čuda, če jih zanemarjajo, če jih prav ne vpoštevajo. Ne bo odveč, če torej tudi v tej knjigi nekoliko spregovorimo o zakramentih, predvsem o zakramentu sv. pokore ali sv. spovedi.

1. Koristi in dobrote sv. spovedi.

Po cerkvenih predpisih smo dolžni vsaj enkrat na leto spovedati se svojih grehov. To je pod smrtnim grehom zapovedano. Toda sveta

Cerkev želi in priporoča, naj ta zakrament večkrat na leto prejmemo. To pa priporoča, ker pač ve, da je potrebno ali vsaj koristno in pa, ker ima sveta spoved mogočen in blagodejen vpliv na vse naše notranje življenje. Seveda se mi tega vse premalo zavedamo. Vse drugače pa bi cenili sv. spoved, če bi imeli pred očmi njene čudovite učinke, njene dobrote in njene koristi. Sveta spoved nam namreč pomaga spoznavati samega sebe ter tako pospešuje toli potrebno samovzgojo; dalje nas očiščuje grešnih madežev, nas krepi in utrjuje v dobrem ter nam podeli sladki mir srca.

Sv. spoved nam pomaga spoznavati samega sebe. To spoznanje nam je zelo potrebno. Kaj pomaga, če smo še tako dobro podkovani v vseh bogoslovnih in posvetnih znanostih, če pa ne poznamo svojega srca in raznih očitnih in skritih slabih nagnjenj? Vsa znanost in vsa učenost nam navsezadnje dosti ne koristi, če obenem ne poznamo tudi samega sebe, če ne vemo, kakšni smo in kakšni bi morali biti. Kako se bomo mogli truditi za svoje poboljšanje in svoje duhovno izpopolnjevanje, če nič ne poznamo dobrih in slabih strani svojega značaja in svoje pokvarjene narave. Zato so že stari modrijani trdili, da je spoznanje samega sebe začetek sleherne modrosti in kreposti. In vprav spoved nam s svojim natančnim izpraševanjem vesti nudi najlepšo priložnost, da spoznavamo same sebe. Čim večkrat gremo k spovedi, tem bolj bomo

napredovali v spoznanju svoje notranjosti in tem laglje bomo kaj storili za svojo duhovno popolnost.

Sv. spoved nas očiščuje grešnih madežev. Dokler potujemo po tej dolini solz, je skoraj neizogibno, da bi se ne pregrešili v tej ali oni stvari ter omadeževali svoje duše. Če se smrtno pregrešimo, je duša zelo omadeževana, umazana in grda. Podobna je gobavemu bolniku, ki je poln ogabnih ran. O nekem takem gobavcu pripoveduje sv. evangelij, da se je približal Jezusu ter ga zaprosil, rekoč: »Gospod, če hočeš, me moreš očistiti« (Lk 5, 12). In Jezus je stegnil roko, se ga dotaknil ter rekel: »Hočem, bodi čist!« In pri tisti priči je bil gobavec ozdravljen in očiščen gobave bolezni. Tako se zgodi tudi z nami, kadar klečimo v spovednici ter smo vsi z grehi omadeževani. V Jezusovem imenu vzdigne spovednik roko, govori besede odveze ter nas očisti vseh grešnih madežev. V tistem trenutku postane duša tako nebeško lepa in krasna, da ima Bog sam nad njo dopadenje, in da veljajo tudi njej besede Sv. Duha: »Kako si lepa, moja prijateljica, kako si lepa!« (Vp 4, 1.) Pa četudi bi morda ne imeli nobenega posebnega grešnega madeža na sebi, vendar je zelo dobro in koristno, da gremo k spovedi, da se tako ponižamo, obtožimo svoje grešljivosti, hkrati pa vklenemo v spoved in obžalujemo ta ali drugi greh prejšnjega življenja, četudi je že odpuščen.

Vsakikrat bo duša zažarela v novi nadnaravni lepoti ter zablestela v novem nadnaravnem sijaju. Čim večja pa bo lepota in čistost duše, tem rajši nam bo Bog odpustil zaslužene kazni za grehe in tem več milosti nam bo podelil. Naj bo naše dušno stanje tako ali tako, vedno nam je spoved koristna, ker nas ali očiščuje grešnih madežev in nam podeljuje novo nadnaravno lepoto, ali pa nam posvečujočo milost božjo povečuje.

Sv. spoved nas krepi in utrjuje v dobrem. To nam je znano že iz lastne skušnje. Ali nismo po vsaki dobri spovedi duhovno poživljeni, pokrepčani in kakor nanovo prerojeni? O da, vsaka dobra spoved nam podeli novih moči in novega življenja! Po vsaki dobri spovedi se z večjo previdnostjo ogiblremo greha, opravljamo z večjo gorečnostjo in večjo zbranostjo svoje pobožnosti, izvršujemo z večjo marljivostjo in večjo natančnostjo svoje stanovske dolžnosti ter se veliko rajši vadimo v ponižnosti, potrpežljivosti, pokorščini, ljubezni do bližnjega in v drugih krepostih. Ker moramo pri vsaki spovedi obžalovati svoje grehe ter narediti trden sklep, zato se ob vsaki spovedi nanovo oborožimo za boj proti svojim slabim nagnjenjem ter se iznova navdušimo za krepostno življenje. Resnično, sveta spoved je božje sredstvo poboljšanja in najboljša šola krepostnega življenja! Razen sv. obhajila nas noben drug pomoček ne utrdi tako zelo v

dobrem, kakor dobro opravljena spoved. Kdor se ogiblje spovedi, kaže, da se ne mara ogibati greha in da ne mara živeti v ljubezni z Bogom.

Sv. spoved nam tudi podeli blaženi mir srca in čudovito notranje blaženstvo, ki smo ga že gotovo tudi sami večkrat okusili. Menda ni treba dokazovati, kako se človek po dobro opravljeni spovedi čuti olajšan in potolažen; kako dobro dene sladka zavest, da je zopet z Bogom spravljen in zopet v posvečujoči milosti božji! Ta sreča in ta tolažba je bogato nadomestilo za vse neprijetnosti in vse težave, ki so včasih združene s spovedjo.

2. Kako je treba opraviti sv. spoved.

Kaj je za dobro spoved potrebno, nam je znano že iz katekizma. Vendar bo dobro, če nekatere stvari tu nekoliko bolj podčrtamo. Zavedajmo se v prvi vrsti, kako resno in važno opravilo je sv. spoved, da je od Boga ustanovljena in zato nekaj božjega in nekaj svetega.

Kadar gremo k spovedi, se moramo predvsem Sv. Duhu priporočati za pomoč, da bi svoje grehe prav spoznali, jih odkritosrčno obžalovali ter se jih odkrito spovedali.

Po kratki molitvi za razsvetljenje izprašamo takoj svojo vest. Če hodimo pogosto k spovedi, se bomo hitro spomnili svojih pogreškov in se pri izpraševanju ne bo treba

dolgo muditi. Pač pa moramo biti nekoliko bolj pozorni na one napake, v katere največkrat pademo. Resno se moramo vprašati, če se nič nismo poboljšali, odkod to in zakaj tako malo napredujemo v dobrem. Res, da nam vest morda ne očita nobenih smrtnih grehov, toda kolikokrat se zgodi, da smo le preveč mlačni v odganjanju skušnjav in da ponovno in lahkomisljeno grešimo zoper ljubezen do bližnjega, zoper ponižnost in zoper potrpežljivost, ne da bi se za vse to kaj posebno zmenili. In vendar moramo biti tudi v malenkostih natančni in vestni, ker drugače nas ta površnost utegne zavesti v velike napake in pregrehe; kajti iz malega raste veliko.

Izpraševanje vesti je sicer zelo važno, toda še važnejše je kesanje ali obžalovanje grehov. Brez kesanja Bog še ni odpustil nobenega greha, ne velikega ne majhnega. Če bi še tako natančno izpraševali vest ter se do pičice natančno spovedali, bi bila naša spoved neveljavna, če bi ne obudili resničnega kesanja. Iz tega sledi, da moramo že pred spovedjo vsakokrat obuditi resnično in kolikor mogoče popolno kesanje. Ni sicer treba, da bi to kesanje čutili, kakor čutimo kako drugo bolečino, pač pa se moramo zavedati, da je greh največje zlo in se nam zato bolj studi kot vsako drugo zlo. Ali je kesanje res pravo, spoznamo najlaglje po spovedi. Če se po spovedi marljivo in vestno skušamo varovati vsaj večjih napak, katerih smo se obto-

žili, če imamo voljo ogibati se grešnih prilik, je to znamenje, da je bilo naše kesanje pravo. Če pa takoj po spovedi zopet pademo v svoje stare napake, bi lahko po pravici dvomili o resničnosti kesanja pri spovedi. Kakršno je kesanje, takšen je trdni sklep in takšno je tudi poboljšanje po spovedi. Na resničnost kesanja moramo polagati največjo važnost, ker drugače bi utegnile biti spovedi neveljavne, torej največja nesreča za nas.

Ko smo spoznali in obžalovali svoje grehe, pokleknemo k spovednici ter se prav ponižno in odkritosrčno spovemo. Obtožimo se tako, kakor se čutimo pred Bogom krivi, ne da bi kaj prikrivali, zmanjševali ali olepšavali. Naj bodo grehi za nas še tako poniževalni, nič ne pomaga, povedati jih moramo, ker drugače bi bila spoved nevredna in božjeropna. Z nevredno spovedjo bi oskrunili zakrament sv. pokore ter si nakopali strašno krivdo, ki bi lahko imela grozne posledice. Nevredne spovedi in nevredna obhajila so začetek večnega prokletstva. Če se nismo bali razžaliti Boga, se tudi ne smemo bati razodeti svoj greh. Proč z vso nespametno in napačno sramežljivostjo! Premagajmo svoje samoljubje in svoj napuh ter se ponižajmo pred spovednikom, ki namestuje Kristusa, da si zagotovimo dušni mir! Imejmo zaupanje do spovednika! Če morda včasih resno posvari in opominja, stori to le iz ljubezni do nesrečnega greš-

nika, ki bi ga rad rešil grešnih vezi ter mu pomagal do prostosti božjih otrok. Smatrajmo spovednika za božjega namestnika, za svojega duhovnega zdravnika in duhovnega očeta, pa bomo lažlje premagali nevaren strah ter se z večjim zaupanjem spovedali svojih grehov!

Spovedujmo pa se ne samo velikih ali smrtnih grehov, temveč tudi majhnih in dvomljivih grehov! Čeprav ni stroga dolžnost, da bi se morali spovedovati tudi majhnih in dvomljivih grehov, vendar je to zelo koristno, ker si tako ustvarimo zmeraj bolj čisto vest ter zadobimo popoln mir srca. Razodenimo spovedniku vse, karkoli nam vznemirja vest, da se izognemo vsem poznejšim dvomom. Če bomo zmeraj na ta način opravljali svojo spoved, bomo pozneje popolnoma mirni glede svojih prejšnjih spovedi. Nekateri se namreč vdajajo neki boječnosti, kakor da bi njihove prejšnje spovedi ne bile dobro opravljene. Toda ta boječnost, ki jo imenujemo z drugo besedo tudi škrupuloznost, je brez podlage, če smo se ravnali po zgorajšnih navodilih. Če imamo dobro voljo ter se tudi vedno potrudimo svojo spoved dobro opraviti, je Bog z nami čisto zadovoljen. In če nam povrh tega tudi še spovednik zatrdi, da je vse v redu in da se nam ni treba ničesar bati, potem bodimo mirni ter se nikar ne razburjajmo po nepotrebnem!

Iz srca hvaležni moramo biti Jezusu, da je postavil zakrament sv. pokore ter nam z njim dal priložnost, da lahko z gotovostjo in kadar hočemo, očistimo svojo dušo grešnih madežev, da dobivamo moč in veselje za vse dobro ter si potolažimo nemirno vest. Pokažimo Jezusu za ta veliki dar svojo hvaležnost s tem, da bomo sv. spoved po vrednosti cenili ter jo vedno z veseljem opravljali. Res je, da ima spoved včasih nekaj grenkega in nekaj zopernega na sebi, toda njene milosti, dobrote in koristi so tako velike, da se večkratna spoved bogato izplača. Primerjali bi jo lahko grenkemu zdravilu, ki nam je zoperno, kadar ga použijemo; pozneje pa ima blagodejne učinke. Seveda moramo paziti, da spovedi ne bomo opravljali samo iz navade ali pa površno in lahkomisljeno. Opravljajmo vsako spoved s tako pripravo in takim kesanjem, s tako gorečnostjo in tako natančnostjo, kakor da bi bila zadnja v življenju!

Deseto poglavje.

Sv. obhajilo, kruh nebeški.

Večinoma se le premalo zavedamo, kako velika sreča in milost nas doleti vsakikrat, kadar pride v naše ubogo grešno srce naš božji Zveličar Jezus Kristus. Pomislimo le, da je že samo

obisk božjega Zveličarja za nas tako visoko odlikovanje in tako visoka čast, da še pravega pojma o tem ne moremo imeti. Vrh tega pa Jezus ne pride nikdar s praznimi rokami, ampak prinese s seboj neskončno bogastvo svojih božjih milosti ter nas z njimi obsiplje v najobilnejši meri, samo če smo na njegov obisk dobro pripravljeni in njegovih milosti vredni. O, da bi znali prav ceniti milosti sv. obhajila, potem bi radi pristopali k mizi Gospodovi ter vsakikrat vredno prejemali Jezusa v svoje srce. V ta namen si bomo ogledali najprej sadove in milosti sv. obhajila, potem razloge za pogostno sv. obhajilo, nazadnje pa način, kako je treba prejemati sv. obhajilo.

1. Sadovi in milosti sv. obhajila.

Izredno veliko ljubezen nam je Jezus izkazal s tem, da je prišel zaradi nas na svet, da je za nas trpel in umrl, da nas je s svojo smrtjo rešil greha ter nam odprl nebesa. Toda vse to mu še ni bilo zadosti. Ljubil nas je s tako veliko ljubeznijo, da je tudi po svoji smrti in po svojem vnebohodu hotel ostati med nami, da bi tolažil in krepčal naše duše na poti v večno življenje. Postavil je zakrament sv. Rešnjega Telesa, v katerem hoče biti naša duhovna hrana. S svojim lastnim Telesom in s svojo lastno Krvjo hoče hraniti naše duše ter skrbeti za naše nadnaravno življenje. V sv. obhajilu se tako popolno

združi z nami, da popolnoma prešine našo dušo ter postane z njo tako rekoč eno bitje. Sv. obhajilo ima res nebeške učinke, ker nas najpopolneje združi s Kristusom, posvečuje naše duše, nas podpira v boju zoper greh in v stremljenju za krepostno življenje ter nam daje poroštvo častitljivega vstajenja in večnega življenja. Oglejmo si te sadove ali učinke sv. obhajila nekoliko natančneje!

Prvi sad ali učinek sv. obhajila je popolna združitev s Kristusom. Pri sv. obhajilu pride Jezus v naše srce na obisk in sicer prav tako, kakor je šel nekoč na obisk k cestničarju Caheju, katerega je zagledal na drevesu in se mu ljubeznivo ponudil rekoč: »Cahej, stopi hitro doli, kajti danes moram v tvoji hiši ostati«. (Lk 19, 5.) Cahej je bil ves srečen in vesel, da ga je Jezus počastil s svojim obiskom. Še večje pa je bilo njegovo veselje, ko mu je Jezus zatrdil: »Danes je tej hiši zveličanje došlo.« Tudi nas bi gotovo pristrčno veselilo, če bi nekega lepega dne stopil v naše stanovanje Jezus, nas počastil s svojim obiskom ter izrazil svojo željo, da bi rad pri nas ostal, da bi nas s svojimi milostmi obsipal. V našo hišo sicer ne bo prišel, pač pa pride pri sv. obhajilu v naše srce. Pri vsakem sv. obhajilu nam Jezus tako rekoč kliče: »Danes moram ostati v tvojem srcu!« S temi besedami nam hoče izraziti svojo pristrčno željo po popolni združitvi z našo dušo, tako da bi lahko tudi mi vzkliknili s

sv. Pavlom: »Živim, pa ne več jaz, ampak v meni živi Kristus.« (Gal 2, 20.)

Drugi učinek ali sad svetega obhajila je posvečenje naše duše. Pri sv. obhajilu pride Jezus v naše srce z vsem bogastvom svojih milosti in svoje svetosti. Njegova pričujočnost v duši popolnoma preobrazi, prenovi in posveti našo dušo, tako da postane deležna nadnaravnega ali božjega življenja. S sv. obhajilom si pridobimo božje plemstvo, ki naredi iz nas posebne božje ljubljence, božje otroke in dediče nebeškega kraljestva. Noben drug zakrament ne pomnoži posvečujoče milosti božje v tako veliki meri, kakor jo pomnoži sv. obhajilo. Zato je vredno sv. obhajilo najuspešnejše in najboljše sredstvo našega posvečenja.

Tretji učinek ali sad sv. obhajila je opora v boju zoper greh in pobuda za krepostno življenje. Po nauku sv. Cerkve nas sv. obhajilo očiščuje majhnih grehov, varuje pa smrtnih. Dà, sv. obhajilo slabi naša huda nagnjenja ter ozdravlja bolezni naše duše, krepí pa ljubezen do Boga. V tem je vprav čudodelna moč svetega obhajila. Če je že iz Jezusove obleke izhajala ozdravljajoča moč, koliko bolj izhaja ta moč šele iz njegovega Telesa, katero uživamo pri sv. obhajilu. Poleg tega pa nas sv. obhajilo navdušuje tudi za krepostno življenje, v nemoj voljo za svetniške žrtve

ter nam daje stanovitnost v dobrem do konca. Seveda mi vsega tega ne opazimo, ker sv. obhajilo deluje počasi, tiho in neopaženo. Njegovi učinki so kakor učinki vsakdanje hrane. Kdor uživa redno vsak dan zdravo in tečno hrano, ohrani svoje zdravje ter je sposoben za delo. Do 20. leta človek tudi redno raste ter postaja vedno močnejši, čeprav se ta razvoj vrši počasi in neopaženo. Uživanje vsakdanje telesne hrane ne povzroča nobenih izrednih učinkov in posledic. Tudi od sv. obhajila ne smemo pričakovati, da bi se čudoviti učinki kar videli; sv. obhajilo nas kar naenkrat ne preobrazi v svetnike. Njegovi učinki so slični učinkom telesne hrane: ohranja nas zdrave na duši ter nas naredi sposobne za delo svojega posvečenja in zveličanja.

Četrty sad ali učinek sv. obhajila je poroštvo častitljivega vstajenja in večnega življenja. Nadnaravno življenje, ki ga sv. obhajilo hrani in množi v naši duši, se bo v večnosti nadaljevalo brez konca in kraja. In naše telo, ki pride pri sv. obhajilu z Jezusovim Telesom v dotiko, bo nekoč častitljivo vstalo od mrtvih. Jezus sam nam je obljubil večno življenje in častitljivo vstajenje kot posledico sv. obhajila rekoč: »Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan.« (Jan 6, 54.)

2. Razlogi za pogostno sv. obhajilo.

Že iz učinkov in sadov sv. obhajila lahko spoznamo, da je Jezus ustanovil zakrament sv. Rešnjega Telesa s tem namenom, da bi nam bil dušna hrana, da bi nas tem bolj priklenil k sebi, nam nudil potrebnih milosti za krščansko življenje ter nam zagotovil večno zveličanje. Vse to pa moremo doseči, če bomo pogosto pristopali k mizi Gospodovi. Za pogostno sv. obhajilo nas nagibljejo trije tehtni razlogi: Kristusova želja, opomin sv. Cerkve in pa naša lastna duhovna potreba.

Kristus sam želi in hoče, naj hodimo večkrat k sv. obhajilu. To željo je izrazil ob različnih priložnostih na več načinov.

Že v Kafarnavmu, ko je obljubil zakrament presv. Rešnjega Telesa, je naglašal potrebo pogostnega sv. obhajila. Primerjal je svoje Telo s kruhom in mano. Hotel je reči, da morajo kristjani smatrati njegovo Telo za svoj duhovni kruh in svojo duhovno mano. Kakor uživamo kruh vsak dan in kakor so Izraelci uživali mano vsak dan, tako moramo tudi Jezusovo Telo, če že ne vsak dan, pa vsaj pogosto uživati. Jezus je ob tej priliki zatrjeval o sebi takole: »Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Če kdo jé od tega kruha, bo živel vekomaj. Kruh pa, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta...

Resnično, resnično povem vam: Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.« (Jan 6, 51-53.) Jezus nam torej zatrjuje, da ne bomo imeli življenja v sebi, ako ne bomo uživali njegovega mesa in njegove krvi. To življenje je nadnaravno življenje posvečujoče milosti božje, ki ga nikakor ne moremo dlje časa ohraniti, če ne pristopamo večkrat k sv. obhajilu. Z gornjimi besedami nas Jezus sam poziva, naj hodimo pogosto k sv. obhajilu, če hočemo živeti v posvečujoči milosti božji. Najbolj pa je božji Zveličar priporočal pogostno obhajilo pri zadnji večerji. Ko se je vsedel za mizo, je rekel svojim apostolom, da je že prisrčno želel jesti z njimi velikonočno jagnje. Zakaj je imel to prisrčno željo? Gotovo zato, ker je hotel pri tej priložnosti ustanoviti zakrament presv. Rešnjega Telesa ter podeliti svojim apostolom prvo sv. obhajilo. Ko je torej ustanovil najsvetejši Zakrament ter podelil apostolom prvo sv. obhajilo, jim je naročil, naj v njegov spomin večkrat uživajo njegovo Telo in pijejo njegovo Kri. S tem naročilom jih je navduševal za pogostno sv. obhajilo. Jezus je že samo s tem, da je postavil najsvetejši Zakrament pod podobo kruha, jasno označil potrebo pogostnega sv. obhajila. Kakor je namreč navaden kruh naš glavni in vsakdanji živež, ki ga le težko pogrešamo, tako bi naj po Kristusovih željah bilo sv. obhajilo naša vsakdanja duhovna hrana.

Kar Kristus tako prisrčno želi, to je tudi sv. Cerkev vedno priporočala svojim vernikom. Vedno jih je navduševala za pogostno sv. obhajilo. In res so prvi kristjani pristopili vsakikrat, kadarkoli so bili pri službi božji, tudi k sv. obhajilu. Kakor nam izpričujejo sv. očetje in cerkveni pisatelji, se je ta prelepa navada ohranila do četrtega stoletja. Polagoma pa je gorečnost za prejemanje sv. obhajila začela pešati in pojemati. Kristjani so hodili vedno redkeje in redkeje k mizi Gospodovi in nekateri so sv. obhajilo celo popolnoma zanemarjali. Zaradi tega je l. 1215. IV. lateranski cerkveni zbor zapovedal, da so vsi kristjani pod smrtnim grehom dolžni vsaj enkrat na leto pristopiti k mizi Gospodovi. To zapoved je pozneje ponovil tridentski cerkveni zbor in isto ukazuje tudi današnji zakonik katoliške Cerkve. Čeprav pa cerkveni zapovedi z enkratnim svetim obhajilom na leto sicer zadostimo, vendar sv. Cerkev neprestano in toplo priporoča, naj verniki pristopajo k mizi Gospodovi pogosto in, če mogoče, tudi vsak dan. Leta 1905. je papež Pij X. izdal odlok o pogostnem sv. obhajilu, v katerem je z apostolsko veljavo povabil vse katoliške vernike, naj prejemajo sv. obhajilo pogosto. To vabilo velja tudi vsakemu izmed nas. Kot otroci katoliške Cerkve moramo papežev glas poslušati in njegova navodila izvrševati.

Pa tudi naša lastna duhovna potreba nam narekuje, naj pogosto prejemamo sv. obhajilo. Pomislimo le, kolikere in kako velike nevarnosti prete naši duši! Satan, spačeni svet in naša pokvarjena narava nas zmeraj zalezujejo ter nam vsak trenutek nastavljajo grešne zanke. To so trije najhujši sovražniki, ki se moramo proti njim ne-prestano bojevati, če hočemo zveličati svojo dušo. Ne smemo pa se zanašati samo na svojo lastno moč. Sami se jim ne bomo mogli ustavljati. V tem boju nam je treba pomoči od zgoraj, treba nam je dejanske milosti božje. To pomoč in to milost pa dobimo pri sv. obhajilu v najobilnejši meri. Če pogosto in vsakikrat tudi vredno prejemamo Jezusa v svoje srce, se bomo lahko z uspehom borili proti zlobnemu zalezovanju satana, proti grešnim mikom spačenega sveta in proti skušnjavam svoje pokvarjene narave. Pogostno obhajilo nas bo čisto gotovo oprostilo grešnih navad ter nas zavarovalo pred grešnim življenjem. Kaj hočemo več? Če bi nam pogostno obhajilo ne donašalo nobene druge koristi, kakor da nas leta in leta obvaruje pred smrtnimi grehi ter nas ohrani do smrti v posvečujoči milosti božji, se pač izplača, da prejemamo Jezusa v svoje srce čim večkrat. Ker smo torej tako zelo k hudemu nagnjeni in tako slabotni, zato se moramo pogosto pokrepčati s kruhom močnih.

3. Kako je treba prejemati sv. obhajilo.

Sv. obhajilo je res velika, božja skrivnost! Zato pa veljajo tudi nam besede, ki jih je v prvih stoletjih zaklical diakon vsem tistim, ki so hoteli pristopiti k sv. obhajilu: »Sveto svetim!« S temi besedami jih je hotel opozoriti, da smejo le tisti prejeti Gospodovo Telo, ki so v milosti božji ter dobro pripravljeni. Tega se moramo vsakikrat živo zavedati, kadar mislimo pristopiti k mizi Gospodovi, ker drugače je velika nevarnost, da bi nam sv. obhajilo postalo kot neko vsakdanje, navadno opravilo. Da se tej nevarnosti izognemo, hočemo na kratko premišljevati, kaj moramo storiti, da bomo sv. obhajilo zmeraj vredno in s koristjo prejemali.

Prvi pogoj je: Prejmi sv. obhajilo v stan u p o s v e č u j o č e m i l o s t i b o ž j e ! Bilo bi nekaj strašnega in groznega, če bi prejemali sv. obhajilo v stan u s m r t n e g a g r e h a — nevredno in božjeropno! To bi bil skoraj večji greh in večja hudobija, kakor je bil greh in hudobija Judeža, ki je izdal Jezusa njegovim sovražnikom. Kdor prejme sv. obhajilo nevredno, oskruni Jezusovo Telo na najgrši in najpodležji način, ker ga vrže v umazano srce, kjer vladata greh in hudič. Nevredno obhajilo je strašno bogoskrunstvo! Zato ni čuda, da nas sv. Pavel resno svari pred nevrednim obhajilom, ko pravi: »Naj torej vsak sebe presodi in tako jé od tega kruha in

pije iz keliha; zakaj kdor nevredno jé in pije, si sodbo jé in pije.« (1 Kor 11, 28-29.) Bog nas varuj, da bi kdaj v smrtnem grehu prejeli sv. obhajilo! Rajši umreti, kakor pa kaj takega storiti!

Poleg posvečujoče milosti božje moramo imeti pri sv. obhajilu dober namen, to se pravi, k sv. obhajilu moramo iti iz ljubezni do Jezusa in do svoje lastne duše, ne pa samo iz navade ali iz kakih svetnih in sebičnih razlogov. Svetne in ničeve namene preprečimo najlaglje s tem, da naredimo vsakikrat poseben dober namen, ki zanj sv. obhajilo darujemo. Tako lahko prejmemo sv. obhajilo v zahvalo za prejete dobrote, v zadoščenje božji pravičnosti, za milost stanovitnosti, za srečno zadnjo uro, za pomoč pri svojih podjetjih, za starše, sorodnike, dobrotnike, verne duše v vicah in za različne druge dobre namene. Karkoli je Bogu na čast, nam in bližnjemu pa v duhovni blagor, je dober namen.

Priprava sama bi se naj začela že večer prej. Ko gremo k počitku, se spomnimo na veliko srečo, ki nas čaka drugo jutro. Preden zaspimo, pošljimo Jezusu svoj pozdrav ter mu izrazimo svojo vdanost in ljubezen. Drugo jutro pa naj bo naša prva misel zopet pri Jezusu. Med oblačenjem in umivanjem ga pozdravljajmo s prisrčnimi vzdihljaji ter se mu v duhu prav ponižno klanjajmo. Opravimo iskreno in pobožno jutranjo molitev, potem pa pojdemo s svetim veseljem v cerkev. Tam se začnemo

takoj pripravljati na Jezusov obisk. Obžalujmo še enkrat svoje grehe, katerih smo se že spovedali ali v katere smo morda po nesreči zopet padli. Če bi bili ti grehi veliki, moramo seveda iti pred obhajilom še k spovedi. Za obžalovanjem pa obujajmo sveta čuvstva vere, upanja, ljubezni in hrepenenja po Jezusu. Najbolje se pripravimo na sv. obhajilo, če prav pazljivo in zbrano sledimo posameznim delom sv. maše ter obujamo vmes primerna čuvstva.

Trenutki po sv. obhajilu, ko je Jezus pričujoč v našem srcu, so najdragocenejši. Zato jih moramo dobro porabiti. Predvsem je naša dolžnost, da Jezusa ponižno počastimo, se mu poklonimo ter se mu prav pristrčno zahvalimo za njegov ljubeznivi obisk. Nato pa prosimo za vse tiste milosti, katerih najbolj potrebujemo. Po sv. obhajilu nas bo Jezus najrajši uslišal. Zahvala po sv. obhajilu naj bi trajala vsaj deset minut. Če pa porabimo še več časa za to, pa še bolje.

Ko zapustimo cerkev in smo zopet pri svojih vsakdanjih opravkih, ne smemo čisto pozabiti na veliko milost sv. obhajila. Tudi čez dan se večkrat spominjajmo Jezusa ter mu skušajmo napraviti veselje zlasti s tem, da se prav skrbno ogiblremo greha ter se pridno vadimo v krščanskih čednostih.

Resnično, Jezusova ljubezen do nas je čudovita in brezmejna! Vsak dan je pripravljen obiskati nas pri sv. obhajilu, se z nami najpopolneje združiti ter nam deliti od bogastva svojih milosti. Kako smo vendar srečni, da smemo vsak dan prejeti Jezusa v svoje srce! Bodimo Bogu iz srca hvaležni za to veliko milost in pristopajmo radi k mizi Gospodovi! Potrudimo se pa tudi, da bomo prejemali Jezusa vedno z živo vero in s svetim spoštovanjem. Potem smemo tudi trdno upati, da nas bo tisti Jezus, ki ga prejemamo sedaj v svoje srce, sprejel nekoč v svoja nebeška prebivališča, kjer ga bomo uživali ne več pod podobo kruha, temveč od obličja do obličja.

Enajsto poglavje.

Sveta maša, Bogu najprijetnejša daritev.

Jezus je ustanovil sv. Rešnje Telo ne samo zato, da bi se z nami združeval v sv. obhajilu ter bil naša duhovna hrana, ampak tudi zato, da bi se v tem zakramentu neprestano žrtvoval svojemu nebeškemu Očetu ter ga na najpopolnejši način poveličeval in častil. V ta namen je dal pri zadnji večerji svojim apostolom in njihovim naslednikom oblast, da smejo v njegovem imenu darovati njegovo Telo in njegovo Kri nebeškemu Očetu. S tem je postavil daritev sv. maše. Žalibog, da mi to

daritev vse premalo cenimo. Če bi imeli o sv. maši prave pojme, če bi vedeli, kako dragocene so njene milosti, bi bili vsekdar radi in s svetim spoštovanjem navzoči pri tej skrivnostni daritvi nove zveze. Zaradi tega je potrebno, da razložimo in opišemo bistvo sv. maše, njene milosti in dobrote ter način, kako je treba biti pri sv. maši.

1. Bistvo sv. maše.

Božji Sin Jezus Kristus je prišel iz nebes na zemljo iz več razlogov. Glavni razlog je bil brez dvoma ta, da bi zadostil neskončni božji pravičnosti za naše grehe ter nas zopet spravil z Bogom. Postal je človek, da je mogel za nas in namesto nas trpeti in umreti. Vse njegovo življenje je bilo posvečeno našemu odrešenju. Dovršil in dokončal pa je svoje odrešilno delo takrat, ko je na križu zaklical pretresljive besede: »Dopolnjeno je!« S svojo smrtjo na križu je zadostil neskončni božji pravičnosti.

Kristusova ljubezen do nas pa je tako velika, da mu ni bilo zadosti, da se je za nas žrtvoval na lesu križa, ampak hoče sleherni dan do konca sveta darovati samega sebe nebeškemu Očetu za naš duhovni in telesni blagor. V ta namen je že pred svojo smrtjo in sicer pri zadnji večerji postavil daritev sv. maše kot spomin svojega trpljenja in svoje smrti. Daroval se je krvavo nebeškemu Očetu na Kalvariji, pri zadnji večerji

pa nekrvavo, in sicer pod podobama kruha in vina. Zadnja večerja na veliki četrtek je bila prva sv. maša, ki jo je opravil Jezus sam. Ob tej priložnosti je naročil tudi svojim apostolom in vsem njihovim naslednikom, naj njegovo nekrvavo daritev ponavljajo do konca sveta.

Pri sveti maši se torej obnavlja daritev Jezusa Kristusa, ki se je za nas daroval nebeškemu Očetu s svojo smrtjo na križu. Obnavlja se pa tako, da se na oltarju Jezus Kristus nebeškemu Očetu za nas daruje pod podobama kruha in vina.

Ločeni podobi kruha in vina pri sveti maši predočujeta ločitev krvi od telesa in tako nam Jezusova daritev na oltarju predstavlja Jezusovo smrt na križu.

Pravi mašnik, ki spreminja kruh in vino, je Jezus Kristus. Duhovnik, ki ga vidimo pri oltarju, je Kristusov namestnik, je tako rekoč orodje v Jezusovih rokah. Pravi in glavni, toda nevidni duhovnik, ki opravlja daritev sv. maše po posredovanju vidnega duhovnika, je prav tisti Jezus, ki je opravil nekoč krvavo daritev na križu, kjer je daroval samega sebe nebeškemu Očetu.

Pa tudi dar, ki se daruje pri sv. maši, je prav tisti dar, ki je bil darovan na križu, namreč Jezus Kristus. Na križu je Jezus daroval samega sebe, svoje Telo in svojo Kri, kakor je zatrjeval pri zadnji večerji: »To je moje Telo, ki je darovano za vas, to je moja Kri, ki je prelita za vas.« Ker

je torej pri sv. maši pod podobama kruha in vina prav isti Jezus, ki je visel na križu, je daritev sv. maše ista daritev, kakor je bila na križu. Razloček med obema daritvama je le ta, da je Jezus na križu trpel grozne bolečine in umrl, pri sv. maši pa se daruje nekrvavo, ne da bi iznova trpel. Daritev sv. maše je torej nekrvavo obnavljanje Jezusove krvave daritve na križu.

2. Vzvišenost in vrednost svete maše.

Sv. maša nam daje priložnost, da moremo Boga na dostojen in vreden način počastiti. Bog je nas in vesoljni svet ustvaril sebi na čast in v svojo slavo. To je bil prvi in glavni namen, ki ga je imel pri stvarjenju. Tudi mi smo ustvarjeni v prvi vrsti zato, da častimo in slavimo Boga. Toda neskončne in brezmejne časti mu mi, ubogi zemljani, ne moremo dati. Če bi se zbrali tudi vsi ljudje, vsi svetniki in vsi angeli pred prestolom božjim, bi Boga vendarle ne mogli počastiti tako, kakor zasluži. Edino Jezus Kristus, ki je sam neskončni Bog, more dati Bogu neskončno čast in slavo. Kristus je ves čas svojega življenja častil in slavil svojega nebeškega Očeta, a največ časti in slave mu je izkazal s svojo krvavo daritvijo na križu. Toda to mu še ni bilo dovolj. Ustanovil je daritev sv. maše, da more vsak dan ponavljati svojo krvavo daritev na križu ter tako na najpopolnejši način pro-

slavljati nebeškega Očeta. Z ustanovitvijo svete maše je dal tudi nam najlepšo priložnost, da se z njim združimo ter z njim vred nebeškega Očeta tako častimo, kakor je za neskončnega Boga najbolj primerno. Sv. maša nas dela sposobne in zmožne, da moremo na najpopolnejši način služiti tistemu namenu, ki smo zanj v prvi vrsti ustvarjeni, da namreč častimo in slavimo Boga. Ker moremo torej le s sv. mašo in pri sv. maši počastiti Boga na dostojen in njega vreden način, zato nam sv. Cerkev strogo zapoveduje, da moramo ob nedeljah in praznikih biti pobožno pri sv. maši.

S sv. mašo se Bogu na najpopolnejši način zahvaljujemo. Bog je naš največji dobrotnik. Čut hvaležnosti nam narekuje, da se mu za dobrote večkrat zahvaljujemo. Toda kako se mu bomo zahvalili, ko pa ima naša slabotna človeška zahvala tako malo vrednosti v njegovih očeh? Pač pa se mu lahko vredno zahvaljujemo z daritvijo sv. maše, saj se pri sv. maši ne zahvaljujemo sami, ampak se zahvaljuje v našem imenu Jezus Kristus. Nič drugega ni treba, kakor da združimo svojo zahvalo z Jezusovo zahvalo. Lepše in bolje se sploh ne moremo zahvaliti Bogu za njegove dobrote, kakor če smo prav pobožno pri sv. maši, posebno še tedaj, če darujemo Jezusa samega nebeškemu Očetu v zahvalo. Zares, srečni smo, da se moremo zahvaljevati Bogu na tako vzvišen in popoln način!

Sv. maša pa ni samo častilna in zahvalna, ampak je tudi prosilna daritev. Po njej in z njo si lahko izprosimo od Boga vse, karkoli potrebujemo za dušo in telo. Če bi sami prosili Boga, bi naše prošnje le malo zalegle; pa smo tudi vse preveč grešni, da bi nas Bog uslišal. Zato moramo svoje prošnje izročiti komu takemu, ki ima pri Bogu kaj več veljave, kot jo imamo mi. Največ veljave pa ima pri Bogu njegov edinorojeni Sin Jezus Kristus. Če izročimo njemu svoje prošnje in če on posreduje za nas, bomo gotovo uslišani, zlasti, če prosi in posreduje za nas pri daritvi sv. maše. Nebeški Oče svojega Sina tako presrčno ljubi, da mu ne more odbiti nobene prošnje. Kadar se Jezus daruje na oltarju ter prosi za nas, takrat nam je odprta božja zakladnica. Po posredovanju sv. maše dosežemo lahko pri Bogu vse, karkoli potrebujemo za svoje časno in večno življenje.

Slednjič je sv. maša tudi najboljši pripomoček, da moremo Bogu zadoščevati za svoje grehe. Pred Bogom smo pač vsi brez izjeme grešniki. Vsi zaslužimo, da bi nas Bog kaznoval. Da se božjim kaznim izognemo, moramo skrbeti za primerno zadoščenje. Neskončnega zadoščenja mi ubogi zemljani Bogu ne moremo dati. Česar pa ne zmoremo sami, to namesto nas stori božji Sin Jezus Kristus. Dal je Bogu neskončno zadoščenje za naše grehe, ko je za nas trpel in umrl. Jezusova smrt na križu je bila

najpopolnejša pravna in zadostilna daritev za naše grehe. Jezus nam pa daje svoje zasluženje na razpolago pri sv. maši, dà, Jezus sam se pri vsaki sv. maši vedno iznova daruje in žrtvuje Bogu za naše grehe. Če torej hočemo dati Bogu dostojno zadoščenje za svoje grehe, pojdimo k sv. maši, združimo se z Jezusom in poklonimo njegovo zasluženje nebeškemu Očetu. Zaradi Jezusovega zasluženja nam bo Bog rad prizanašal ter nam bo tudi v obilni meri izkazoval svojo milost. Sv. maša je najpopolnejša pravna in zadostilna daritev, kar nam jasno pričajo tudi besede, ki jih je Kristus rabil pri ustanovitvi svete maše, ko je rekel: »To je moje Telo, ki je za vas darovano, to je moja Kri, ki je za mnoge prelita v odpuščenje grehov.« (Mt 26, 27-28 in Lk 22, 19-20.)

3. Kako je treba biti pri sv. maši.

Jezus se torej vsak dan daruje za naše zveličanje in za naše duhovne in telesne potrebe. Vsak dan nam daje na razpolago neskončno zasluženje svojega trpljenja in svoje smrti. Če pa je Kristus pri sv. maši tako neskončno darežljiv in dobrotljiv do nas, ali ni potem naša sveta dolžnost, da sv. mašo kot največjo vrednoto cenimo, da se je radi, z veseljem in z največjo pobožnostjo udeležujemo! Toda, ali nismo včasile preveč mlačni in brezбриžni za sv. maše! Kako

smo raztrešeni in razmišljeni pri njej, kako malo pobožnosti je v našem srcu in kako malo spoštovanja kažemo do presv. daritve! Potem ni čuda, da nima sv. maša skoraj nobene koristi.

K sv. maši moramo radi hoditi. Vsak dan potrebujemo božje pomoči in božjega varstva, zato bi bilo prav, če bi bili po možnosti vsak dan pri sv. maši. Seveda je vsakdanje obiskovanje sv. maše združeno z nekaterimi žrtvami in težavami. Treba je zgodaj vstajati, večkrat nas ovira slabo vreme in grda pot in včasih je res težko iti od doma. Toda vsega tega se ne smemo ustrašiti. Čim težje so ovire, tem več bo milosti. Nikar ne bodimo tako silno mlačni in brezbrizni za vsakdanje sv. maše!

Med sv. mašo se moramo spoštljivo in spodobno obnašati. Zavedati se moramo, da se na oltarju obnavlja Jezusova krvava daritev na križu in da je od spremenjenja pa do obhajila na oltarju Jezus Kristus sam. Temu primerno mora biti vse naše obnašanje. Obnašati se moramo tako, da se bo že na zunaj poznalo, da imamo res živo vero v sv. skrivnosti, ki se gode na oltarju. Toda žalibog, kako slabo se včasih med sv. mašo obnašamo! Namesto da bi klečali, se morda nemarno naslanjamo; namesto, da bi gledali na oltar in bili zamišljeni v molitev, se okoli sebe oziramo, se dolgočasimo ali pa se vdamo posvetnim mislim. S takim slabim obnašanjem dajemo pohujšanje tudi drugim, ki nas

vidijo; samim sebi pa povzročamo veliko duhovno škodo.

Pri sv. maši moramo biti zbrani in pobožni. Prav pazljivo moramo slediti dogodkom in skrivnostim, ki se vrše na oltarju, ter se globoko zamisliti vanje. V ta namen pogledjmo večkrat na oltar in pazimo na zvonjenje, s katerim oznanja ministrant glavne dele sv. maše. Veliko lažje bomo zbrano in pobožno pri sv. maši, če se navadimo, da se zatopimo v premišljevanje dogodkov iz trpljenja Kristusovega. Od začetka do darovanja premišljujemo lahko, kako je Kristus molil na Oljski gori ter se pripravljal na svojo krvavo daritev. Med tem premišljevanjem obžalujemo svoje grehe, da moremo s skesanim in čistim srcem prisostvovati sv. maši. Od darovanja do spremenjenja premišljujemo, kako je Jezus krvavi pot potil, kako je bil bičan in s trnjem kronan in kako je z veliko težavo prinesel težki križ na Kalvarijo, da bi bil na njem darovan za naše grehe. Tudi mi darujmo nebeškemu Očetu same sebe ter ga ponižno prosimo, naj se milostno ozre na nas. Od povzdigovanja do obhajila premišljujmo, kako je Jezus trpel za nas na križu in kako se pravkar na oltarju iznova daruje za nas. S pobožnim in skesanim srcem molimo Jezusa pričujočega pod podobama kruha in vina. Od sv. obhajila do konca maše pa premišljujmo Jezusovo smrt in Jezusov pogreb. Prosimo ga, naj bi njegova smrt ne bila za nas zastonj in naj bi

njegovo zasluženje bilo tudi nam v prid in zve-
ličanje. Priporočajmo se mu, naj pride s svojo
milostjo v naše srce.

*

Če se bomo prav živo zavedali, da se pri
sv. maši obnavlja daritev Jezusa Kristusa, ki se
je za nas daroval nebeškemu Očetu s svojo smrtjo
na križu, če bomo večkrat premišljevali njene
dragocene milosti in dobrote, potem jo bomo
gotovo po vrednosti cenili ter se je radi udelež-
vali. Potrudimo se, da bomo med mašo obujali
ista čuvstva, kakršna bi imeli pod križem na
Kalvariji, če bi bili navzoči pri Jezusovi krvavi
daritvi. Sv. mašo bomo res cenili in spoštovali
kot Bogu najprijetnejšo daritev, sv. maša pa nam
bo postala studenec časnega in večnega blagoslova.

Dvanajsto poglavje.

Najlepši trenutki.

Čudovita je ljubezen, ki jo razodeva Jezus
pri sv. obhajilu in pri sv. maši, ko prihaja v naše
srce ter se daruje na oltarjih za naš duhovni in
telesni blagor. A prav tako čudovita je ljubezen,
ki jo razodeva s svojim neprestanim bivanjem na
naših oltarjih. Jezus nas tako prisrčno ljubi, da
se ni mogel popolnoma ločiti od nas, ampak hoče
do konca sveta prebivati med nami, kakor je

obljubil po svojem vstajenju: »Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.« (Mt 28, 20.) Dà, Jezus prebiva v naših cerkvah, stanuje v naši bližini ter hoče biti naš sosed, naš tolažnik in naš spremljevalec v življenju. V Jezusovem skrivnostnem prebivanju na oltarjih se izpolnjujejo besede sv. pisma, s katerimi je Bog obljudil svoje ljubeznivo bivanje med nami: »Postavil bom svoj šator med vami in moja duša vas ne bo zavrгла. Med vami bom hodil in bom vaš Bog, vi pa boste moje ljudstvo.« (3 Moz 26, 11-12.) Jezus torej prebiva med nami in mi mu moramo biti za to iz srca hvaležni. Najlepše mu bomo kazali hvaležnost s tem, da ga radi obiskujemo.

1. Nagibi za obiskovanje Jezusa.

Za obiskovanje Jezusa v najsv. Zakramentu imamo pač mnogo razlogov in nagibov. Jezus sam želi, da ga obiskujemo, naša hvaležnost to zahteva; obilne koristi, ki jih prejemo, nas priganjajo.

Prvi nagib za obiskovanje sv. Rešnjega Telesa je Jezusova želja. Jezus se je naselil na naših oltarjih ne zato, da bi tamkaj noč in dan sameval, marveč da bi bival v naši sredi in da bi nam delil svoje milosti in dobrote ter nas tolažil v križih in težavah življenja. Željno čaka, da pridemo in se mu vdano ter zaupno približamo. On je kakor mati ali oče, ki je takrat najbolj srečen, kadar vidi, da ga otroci radi imajo in

radi k njemu prihajajo; žalosten pa, če se otroci zanj nič ne zmenijo in ga nikdar ne obiščejo. Prav tako je tudi Jezus vesel, če pridemo večkrat k njemu, žalosten pa, če se ga skoraj nikdar ne spomnimo in ga le malokdaj obiščemo. O, kako boli Jezusovo sv. Srce, če ga pustimo samevati v tabernaklju, čeprav bi ga lahko obiskali! O, kako mu je težko, kadar gremo mimo cerkve, ne da bi se mu poklonili ter prejeli njegov blagoslov! O, ne bodimo vendar tako mrzli in nehvaležni do njega, ampak pojdimo ga večkrat obiskat in pokažimo mu, da znamo ceniti njegovo ljubeznivo bivanje med nami! Kadar pridemo v bližino cerkve, kjer je shranjeno sv. Rešnje Telo, stopimo za par trenutkov v cerkev, da se poklonimo svojemu božjemu Prijatelju, da ga otroško pozdravimo ter mu izrazimo svojo vdanost. S svojimi obiski ga bomo vsaj nekoliko odškodovali za vso mlačnost in brezbržnost, ki jo mora pretrpeti zaradi nezvestobe slabih kristjanov.

Nadaljnji nagib za obiskovanje Jezusa v najsvetejšem Zakramentu je dolžnost hvaležnosti. Če se Jezus toliko poniža, da prebiva v naši sredini, če nam izkazuje toliko ljubezni, da je pripravljen vsak trenutek ljubeznivo nas sprejeti, poslušati naše prošnje, se zavzeti za naše zadeve ter nam v potrebah in stiskah vedno pomagati, ali ne bomo čutili dolžnosti, da mu to ljubezen vračamo in ga v znak hvaležnosti vsaj tupatam obiščemo!?

Tretji nagib za obiskovanje Jezusa je naša lastna korist. Jezus prebiva v tabernaklju, pa ne išče lastne slave in časti, temveč ostane v naši bližini zaradi nas. Hoče nas krepčati in tolažiti v križih in nadlogah ter nam pomagati v stiskah in potrebah. Sočutje in usmiljenje do nas ga nagiblje, da prebiva stalno v tabernaklju; vabi nas tako ljubeznivo k sebi: »Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil.« (Mt 11, 28.) Če pridejo torej nad nas različne stiske in nadloge življenja, če nas zadene nesreča in žalost, če nas obišče bolezen in trpljenje, če nas vznemirjajo skušnjave in duhovni boji, zatekajmo se zaupljivo k Jezusu, kajti pri njem bomo našli pomoč, tolažbo in varno zavetje. Zatekajmo se k Jezusu zlasti v duhovnih zadevah. Zmanjšal bo naša huda nagnjenja, navdušil nas bo za krepostno življenje ter nas napolnil z božjo ljubeznijo. Obiski pri Jezusu nam donašajo mnogo koristi in dobička v duhovnem in telesnem oziru.

2. Sreča in blaženost obiskov pri Jezusu.

Posvetni ljudje, ki nimajo nobene žive in globoke vere v Jezusovo pričujočnost v sv. Rešnjem Telesu, nimajo za obiske pri Jezusu ne umevanja ne veselja in ne čutijo nikake privlačnosti. Nam pa, ki verujemo v sv. Rešnje Telo, so ti obiski trenutki veselja, sreče in utehe, saj imamo pred

tabernakljem tako rekoč nebesa na zemlji. Tu se čutimo kakor ljubljenci Jezusovi, tu okušamo notranji mir in nebeško srečo, tu črpamo pomoč in pogum za težave vsakdanjega življenja.

Pri Jezusu v sv. Rešnjem Telesu se čutimo kakor doma, saj je Jezus naš oče, naš brat in naš prijatelj. Vsak čas podnevi in ponoči je pripravljen nas sprejeti ter se z nami prav ljubeznivo, po domače in po prijateljsko razgovarjati. Nikdar se nas ne naveliča, ampak še celo veseli ga, če smo radi pri njem, saj pravi v svetem pismu o sebi: »Moje veselje je, prebivati s človeškimi otroki« (Preg 8, 31). Kako smo vendar srečni, da imamo Jezusa v svoji sredini! Morda nimamo več dragih staršev; bratje in sestre so nam morda razkropljeni po svetu, zvestih prijateljev pa je tako malo. Morda se čutimo včasih zapuščene in osamljene, ker nimamo nikogar, da bi mu razodeli svoje srce ter potožili svoje bolečine. Imamo pa Jezusa, ki nam nadomestuje očeta in mater, brate in sestre, sorodnike in prijatelje.

Pri Jezusu v sv. Rešnjem Telesu uživamo sveti in blaženi mir. Ta sveta tišina okrog tabernaklja vpliva silno blagodejno in blažilno na nas. V tej sveti in božji tišini pojenja razburjenost in nemir življenja; viharji in boji v naši notranjosti se poležejo, naše srce s svojim večnim trepetanjem in valovanjem se umiri. Tabernakelj je studenec srčnega miru in dušnega pokoja. V

njegovi senci človek pozabi na vrvenje v svetu ter zbere svojega duha. Jezus iz tabernaklja še vedno vabi k sebi, kakor je nekoč povabil apostole v Sveti deželi: »Pojdite sami zase v samotni kraj in se nekoliko odpočijte!« (Mr 6, 31.)

Pri Jezusu v sv. Rešnjem Telesu o k u š a m o n e b e š k o s r e č o i n n e b e š k o t o l a ž b o, ki se ne da popisati, ampak se le okuša. Kadar klečiš pred tabernakljem ter se potapljaš v pobožno molitev, v svete misli in čuvstva, takrat se ti bo zazdelo, kakor da te obsevajo žarki nebeskega veselja in kakor da si z apostoli vred na gori Tabor, kjer se jim je Jezus pokazal v svoji nebeški slavi. Takrat ti bo postalo tako toplo in prijetno pri srcu, da boš lahko vzklikal s svetim Petrom: »Učenik, dobro je, da smo tukaj« (Lk 9, 33). Pred tabernakljem bomo okusili, kako sladek je Gospod in kako prijetno je muditi se v svetih šatorih. Od velike sreče nam bodo prikipele iz srca besede očaka Jakoba: »Resnično, kako strašen je ta kraj...; drugega ni tukaj, kakor hiša božja in vrata nebeška« (1. Moz 28, 16—17).

Pri Jezusu v sv. Rešnjem Telesu d o b i v a m o n e b e š k a n a v d a h n j e n j a, b o ž j e n a u k e. Jezus nas uči s svojim lastnim zgledom. Uči nas ljubezni do Boga in do bližnjega, ker prebiva svojemu nebeškemu Očetu in nam na ljubo v najsvetejšem Zakramentu. Uči nas gorečnosti za zveličanje duš, saj prebiva tudi zaradi tega v tabernaklju, da bi nam pomagal reševati duše. Uči

nas ljubezni do samote in molčečnosti, saj prebiva v tabernaklju dostikrat docela osamljen. Uči nas uboštva in ponižnosti, saj je v tabernaklju odložil nebeško veličanstvo ter se tako zelo ponižal, da stanuje v tesni hišici pod podobo kruha. Uči nas potrpežljivosti, saj v tabernaklju potrpežljivo prenaša slabo obnašanje in preziranje onih kristjanov, ki se zanj ne menijo. Uči nas pokorščine, saj je v tabernaklju tako rekoč pokoren duhovnikom. Zares, pred tabernakljem je visoka šola krepostnega življenja in krščanske popolnosti.

Pri Jezusu v sv. Rešnjem Telesu črpamo pomoč in pogum za težave vsakdanjega življenja. Naše zemsko življenje je včasih polno trpljenja, žalosti, skušnjav in nadlog. Pri ljudeh bi večkrat zastonj iskali opore in tolažbe, najdemo jo pa pri Jezusu v tabernaklju. Kadar pohitimo k njemu, vselej nas pokrepča in potolaži. Jezus v tabernaklju je naš najzvestejši prijatelj, najboljši tolažnik, najmogočnejši zaščitnik in najzanesljivejši pomočnik. Naj bodo naše težave še tako velike in naše zadeve še tako zapletene, Jezus more vse tako zasukati, da se bomo srečno izvili iz njih.

3. Kako je treba Jezusa obiskovati.

Obiske pri Jezusu bi lahko primerjali z avdi-jencami pri papežu, pri kralju ali pri drugih vi-

sokih osebah, le s tem razločkom, da so obiski pri Jezusu bolj pomenljivi in važni, hkrati pa tudi bolj domači in zaupljivi. Kakor pa se je pri avdijencah treba obnašati po nekih določenih predpisih, tako se morajo tudi obiski pri Jezusu vršiti na način, ki je primeren Jezusovemu božjemu in kraljevskemu dostojanstvu. Kako se moramo torej obnašati, kadar pridemo k Jezusu?

V pričo Jezusa se moramo obnašati spoštljivo. Če bi bili sprejeti v privatni avdijenci pri papežu ali pri kralju, bi se gotovo potrudili, da bi se kolikor mogoče spoštljivo in dostojno vedli ter se ravnali po vseh pravilih olike in omike. Koliko bolj se moramo šele potruditi, da se bomo pri najvišjem Kralju, pri Jezusu Kristusu, dostojno in spoštljivo obnašali. Ko prideš v cerkev in se približaš oltarju, poklekneš z enim kolenom, da priznaš Jezusovo božanstvo. Za prvi pozdrav lahko rabiš besede sv. Frančiška Asiškega, ki je Jezusa po cerkvah takole pozdravljal: »Molimo te, Gospod Jezus Kristus, tukaj in po vseh cerkvah, ki so po vsem svetu, in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil.« Potem pa skušaj ves čas, dokler si v cerkvi, bodisi da stojiš ali sediš ali pa klečiš, že na zunaj pokazati, kako veliko spoštovanje imaš do Jezusa. Roke imej sklenjene, oči kolikor mogoče povešene ali pa na oltar obrnjene. Obnašaj se, kakor so se obnašali sv. Trije kralji, ki so ponižno padli pred Jezusa ter ga z največjo spoštljivostjo počastili; ali kakor

se je obnašal cestninar v templju, ki si ni upal povzdigniti svojih oči, ampak je skesan in potrt trkal na svoja prsa; ali kakor se je obnašala Marija Magdalena, ki je padla k Jezusovim nogam in jih umivala s svojimi solzami; ali kakor so se obnašali deseteri gobavci, ki so zaupljivo klicali k Jezusu za pomoč in ga ponižno prosili, naj se jih usmili.

Zunanjemu spoštljivemu obnašanju se mora pridružiti še notranja pobožnost, ki obstoji v tem, da obujaš med obiskom sveta čuvstva žive vere, goreče ljubezni in globoke ponižnosti. V ta namen vzemi v roke kako tako knjigo, ki je prirejena nalašč za obiske pri Jezusu, n. pr. Alfonza Ligvorijskega »Sveto uro« ali pa Walserjevo »Večno molitev«. Verno pa tudi premišluj ali pa moli sv. rožni venec in druge ustne molitve. Vseeno je, ali bereš ali premišljuješ ali pa moliš ustne molitve, samo da si res kolikor mogoče zbran in pobožen. Ne bilo bi prav, da bi se pri Jezusu dolgočasil, pečal s posvetnimi mislimi ali se vdajal prostovoljni razstrešenosti.

Obiskujmo Jezusa tudi z otroškim zaupanjem. Prav nič se ni treba bati ali trepetati, kadar prideš k njemu. Jezus te bo sprejel zmeraj z očetovsko prijaznostjo ter potrpežljivo poslušal tvoje prošnje in želje. Čisto po domače se lahko pogovarjaš z njim, kakor se pogovarjajo prijatelji med seboj. Čim bolj si zaupljiv do njega, tem ljubše mu je in tem rajši te usliši. Čeprav

ne ustreže vsaki tvoji želji, tako kakor ti hočeš, zaupaj vendarle vanj, prošnja ne bo nikdar za-
stonj. Dal ti bo kaj boljšega, koristnejšega. Spomni
se, kaj je zapisal prerok Izaja: »Ali more žena
pozabiti svoje dete, da bi se ne usmilila sina
svojega telesa? In ko bi ga pozabila, vendar jaz
ne bom pozabil tebe« (Iz 49, 15). Zavest, da je
Jezus prav zato v sv. Rešnjem Telesu, da bi lahko
vsak čas našli pri njem pomoči, tolažbe in za-
vetja, nas mora navdajati z brezmejnim zaupanjem
do njega. »Stopimo torej z zaupanjem k sedežu
milosti, da usmiljenje dosežemo in milost najdemo
ob času potrebne pomoči« (Hebr 4, 16).

Kako smo vendar srečni, da imamo Jezusa v
svoji sredini in da ga lahko tudi obiščemo, kadar
hočemo! O, da bi ga tudi res obiskovali! Obiski
pri Jezusu nam bodo osladili bedno zemsko živ-
ljenje. Trenutki, ki jih bomo prebili z ljubečim
srcem pred tabernakljem, bodo najlepši našega
življenja, in prostor pred tabernakljem nam bo
postal najljubši na zemlji. Seveda moramo obisko-
vati Jezusa vedno zelo spoštljivo, pobožno in za-
upljivo. Ure pred tabernakljem naj bodo priprava
na oni trenutek, ko bomo skupno z angeli in
svetniki pred prestolom božjim brez prestanka
prepevali: »Svet, svet, svet si ti, o Gospod, Bog
nebesnih trum! Nebo in zemlja sta polna tvoje
slave!«

Trinajsto poglavje.

Češčenje presv. Srca Jezusovega, najzlahtnejša cvetka krščanske pobožnosti.

V novejšem času se je pobožnost presv. Srca Jezusovega že močno udomačila med krščanskimi narodi. Ponekod je popolnoma prenovila propadajoče krščansko življenje. Tudi na Slovenskem ima Srce Jezusovo mnogo gorečih častivcev. Da bi se pa to češčenje še bolj ukoreninilo, hočemo nuditi nekaj pojasnil, ki so potrebna za umevanje te, lahko rečemo, prve pobožnosti.

1. Bistvo in zgodovina češčenja Srca Jezusovega.

Odkar stoji svet, ni nobeno srce tako vneto ljubilo človeškega rodu, kakor Srce Jezusovo. To nam dokazuje in izpričuje učlovečenje, življenje, trpljenje in smrt našega božjega Zveličarja. Jezusovo Srce nas ljubi še sedaj, ljubi resnično in odkritosrčno.

Za vso nesebično in trajno ljubezen zasluži Jezus po vsej pravici tudi našo ljubezen.

Toda, kako slabo povračamo Jezusu njegovo ljubezen in kako silno smo brezbrizni za njegovo Srce! Ali naj bo to znak ljubezni, če ga neprestano žalimo s svojo mlačnostjo, s svojo nehvaležnostjo in morda celo z grehi. Ta mlačnost in brezbriznost do Jezusovega Srca je velik madež, ki se ga moramo čimprej znebiti.

Češčenje Srca Jezusovega je bilo znano v vseh krščanskih stoletjih. V spisih Origena, sv. Krizostoma, sv. Ambroža, sv. Avguština, sv. Bernarda, sv. Bonaventure, sv. Jederti, sv. Mehtilde, svete Lutgarde in še drugih svetnikov imamo vse polno dokazov za to. Toda v prejšnjih stoletjih so bile le nekatere izvoljene duše, ki so poznale in gojile to pobožnost.

Splošno češčenje Jezusovega Srca se je začelo šele pred par stoletji. Sv. Janez Evangelist je nekoč razodel sv. Jederti, da bo šele v zadnjih časih, ko bo svet postal že čisto mlačen in mrzel, češčenje Srca Jezusovega zopet ogrelo človeški rod v ljubezni do Boga. Jezus sam je leta 1673. razodel sv. Marjeti Alakok ljubezen svojega srca do človeškega rodu. Pritoževal se je, da ljudje ne znajo ceniti njegove ljubezni, da so nehvaležni in da ga s svojo mlačnostjo tako silno žalostijo. Zapovedal ji je, naj začne ljudi navduševati za češčenje njegovega Srca, da mu bodo vsaj nekateri zadoščevali za neštete krivice, ki jih trpi v najsv. Zakramentu.

Sv. Marjeta je svojo nalogo zvesto izvršila. Čeprav so se janzenisti z vsemi močmi upirali češčenju Srca Jezusovega, se je ta pobožnost vendarle kmalu razširila po vsem svetu. Papež Klement XIII. je 1765 dovolil nekaterim škofijam, da so smele obhajati praznik presv. Srca Jezusovega. Papež Pij IX. pa je 1856 ukazal, naj se ta praznik obhaja v vesoljni Cerkvi. Dandanes obhajamo

praznik presv. Srca v petek po osmini sv. Rešnjega Telesa. Škofje pa smejo zunanjo slovesnost preložiti na kak drug dan, na primer na naslednjo nedeljo. Leta 1899. je papež Leon XIII. z okrožnico »Annum sacrum« posvetil vesoljno človeštvo božjemu Srcu.

V zadnjih par stoletjih se je češčenje Srca Jezusovega res močno razširilo in udomačilo. Dandanes ni več nobene katoliške župnije, v kateri bi ne bilo vsaj nekaj gorečih častivcev Srca Jezusovega.

2. Koristi in sadovi češčenja Srca Jezusovega.

Češčenje Srca Jezusovega bi lahko primerjali košatemu drevesu, ki je obloženo z bogatimi sadovi. Jezus sam je dal sv. Marjeti 12 obljub za vse, ki bodo vneto in stanovitno častili njegovo Srce, zlasti za one, ki bodo to češčenje pospeševali. Naj omenjamo samo poglavitne milosti. Jezus je obljubil, da hoče svoje častivce tolažiti v križih in težavah, da jim hoče podeliti potrebnih stanovskih milosti, da hoče njihovim družinam dati mir in slogo, da hoče blagosloviti vsa njihova podjetja, da jih hoče podpirati pri stremljenju po duhovnem napredku in da hoče biti njihov zavetnik v življenju in v smrti. Grešniki bodo prejeli zaradi češčenja presv. Srca — spreobrnjenje, pravični pa milost stanovitnosti.

Češčenje Srca Jezusovega prinaša tolažbo v križih in težavah. Kadar pridejo nad nas težke ure in bridke preizkušnje, n. pr. huda bolezen, nesreča, krivično preganjanje, takrat nam hoče Srce Jezusovo podeliti milost in moč, da bomo potrpežljivo, bogu vdano in voljno vse to prenašali. Trpljenja samega nam večkrat takoj ne odtegne, saj je sam napovedal, da bomo morali marsikaj pretrpeti in prestati: »Na svetu boste imeli stisko; ali zaupajte, jaz sem svet premagal« (Jan 16, 33.) Pač pa je vedno pripravljen, da nas tolaži in krepča, saj nas tako milo vabi k sebi: »Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil« (Mt 11, 28). Jezus nam hoče osladiti naše breme in olajšati naš jarem; zato nas navdušuje, rekoč: »Vzemite moj jarem na sebe in učite se od mene, ker sem krotak in iz srca ponižen, in našli boste mir svojim dušam. Zakaj moj jarem je sladek in moje breme je lahko« (Mt 11, 29—30). Če bomo torej vneto častili Srce Jezusovo, bomo prejeli milost, da bomo potolaženi ter vdani v voljo božjo prenašali križe in težave življenja.

Češčenje Srca Jezusovega nam naklanja potrebne stanovske milosti. Vsak stan in vsak poklic ima svoje posebne zahteve in dolžnosti, svoje posebne težave in skrbi. Če hočemo dolžnosti svojega stanu prav in dobro spolnjevati, potrebujemo za to posebnih milosti; zagotovili si jih bomo, če bomo Srce Jezusovo goreče

častili. S tega stališča je torej češčenje Srca Jezusovega velike važnosti še posebno za one, ki se zavedajo velike odgovornosti v svojem poklicu. Tak poklic imajo starši, duhovniki, vzgojitelji mladine in vsi tisti, ki so na kakem vodilnem in odličnem mestu.

Češčenje Srca Jezusovega prinaša družinam mir in slogo. Kakšna dobrota je mir v družini, vedo zlasti oni, ki ga pogrešajo. O res, kako grenko in težko je življenje v hišah in družinah, kjer se med seboj sovražijo in prepirajo ter drug drugega pikajo in grizejo. To je pravi pekel že tukaj na zemlji. Vse drugače pa je tam, kjer je mir in sloga. Če hočeš, da bo tudi v tvoji družini zavladal ljubi božji mir, začni prav pobožno častiti presv. Srce Jezusovo. Izkušnja uči, da se vesele v družinah, ki so se posvetile Srcu Jezusovemu in ki Srce Jezusovo tudi prav častijo, blagodejne sloge in miru. Srce Jezusovo jim daje moč in milost, da morejo drug z drugim potrpeti ter se izogibati vsega, kar bi kalilo lepo vzajemnost.

Češčenje Srca Jezusovega podeli našim podjetjem uspeh in blagoslov božji. Znan je svetopisemski izrek: »Če Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo. Če Gospod ne varuje mesta, zastonj čuje, kdor ga varuje.« (Ps 126, 1—2.) Trudi se, kolikor se hočeš: če ti Bog ne pomaga, ne boš imel uspeha. Če pa je Bog s teboj, bo šlo vse gladko od rok. Če

hočemo postati božji ljubljenci ter si zagotoviti pri svojih podjetjih božji blagoslov, skušajmo prav goreče častiti Jezusovo Srce. Jezus sam je to obljubil sv. Marjeti ter bo gotovo svojo obljubo tudi spolnil. Kdor hoče imeti kaj uspeha pri vzgoji mladine, kdor hoče spreobračati trdovratne grešnike ali pa voditi duše po potih popolnosti, kdor želi storiti kaj velikega za kraljestvo božje na zemlji, se mora okleniti češčenja Srca Jezusovega. Tudi vsi tisti, ki hočejo storiti kaj dobrega za svoj narod, ki hočejo svojemu narodu priboriti svobodo ali pa mu zagotoviti srečno bodočnost, morajo biti častilci Srca Jezusovega, drugače ne bodo imeli trajnega uspeha. Češčenje Srca Jezusovega bi moralo biti opora in žarišče vsega narodnega delovanja.

Češčenje Srca Jezusovega nas podpira pri stremljenju po duhovnem napredku. Gotovo ni za našo pokvarjeno naravo nobena tako lahka stvar, ljubiti Boga nad vse in svojega bližnjega kakor samega sebe. Toda z božjo pomočjo moremo premagati vse težave in ovire krščanskega življenja. Najuspešnejšo pomoč nam pa zagotavlja vneto češčenje Srca Jezusovega, ki bo privabilo iz nebes vseh potrebnih milosti. Če bomo večkrat premišljevali, kako Jezusovo Srce gori za slavo nebeškega Očeta, kako se žrtvuje za človeški rod in kako je ponižno, krotko in potrpežljivo, ne bomo več mlačni za Boga, hladni do bližnjega in brezbrizni za pobožno in krepostno

življenje. Češčenje Srca Jezusovega nas mogočno vzpodbuja k duhovnemu napredku ter nas izdatno podpira pri stremljenju po krščanski popolnosti.

Ceščenje Srca Jezusovega nam naklanja božje zavetje v življenju zlasti ob smrti. Večkrat pridemo v tak položaj, da smo prisiljeni iskati pri drugih zavetja in varstva pri dobrih ljudeh, pri vplivnih osebah, v dvomih in skušnjavah pri modrih svetovalcih. Najboljše, najvarnejše in najzanesljivejše zavetišče pa je Srce Jezusovo. Jezus je bil že v svojem zemskem življenju zanesljiv zavetnik. Kdor je iskal pri njem zavetja, zaslombe in zaščite, jo je tudi našel. Išimo tudi mi v vseh svojih težavah in stiskah, v svojih skušnjavah in bojih varstva in zavetja pri Jezusovem Srcu! Gotovo ne bomo zastonj trkali. Najbolj pa priporočajmo Jezusovemu Srcu trenutek ločitve. Takrat bomo pač najbolj potrebovali njegovega varstva in njegovega zavetja. Častivci Srca Jezusovega umirajo srečno.

3. Kako naj častimo Srce Jezusovo.

Božje Srce Jezusovo častimo s svojim srcem, pa tudi z razumom in voljo. S srcem ga častimo, če ga prav goreče ljubimo ter mu skušamo s tem vsaj nekoliko povrniti njegovo brezmejno ljubezen do nas. Z razumom ga častimo, če skušamo vedno bolj spoznavati njegovo veličino in njegovo dobrotljivost ter v ta namen radi prebiramo

spise, ki razpravljajo o presv. Srcu. Z voljo pa ga častimo, če si prizadevamo posnemati njegove kreposti ter po njem upodobiti svoje srce. S tem notranjim češčenjem pa združujmo tudi zunanji izraz, ki je v tem, da se Srcu Jezusovemu javno posvetimo, da z gorečnostjo obhajamo praznik Srca Jezusovega in prve petke in da se pridružimo apostolstvu molitve.

Najlažji in najnavadnejši način češčenja Srca Jezusovega obstoji v tem, da se brez pridržka izročimo in popolnoma posvetimo božjemu Srcu. To pa se mora zgoditi javno in na slovesen način, tako da ve za to tudi naša okolica. V ta namen si kupimo primerno sliko ali kip Srca Jezusovega, jo postavimo v svojem stanovanju na častno mesto ter jo lepo okrasimo. Potem prosimo domačega duhovnika, naj pride izvršit svete obrede. Na dan posvetitve pristopi vsa družina k sv. obhajilu. Ob primernem času pride duhovnik v hišo, blagoslovi najprej sliko, potem pa izvrši posvetitev družine božjemu Srcu. Vsi družinski člani pokleknejo pred podobo ter ponavljajo za duhovnikom posvetilno molitev. S posvetitvijo postane družina last in posest božjega Srca, ki sprejme družino v svoje posebno varstvo. Družina, ki se tako posveti božjemu Srcu, se mora tega tudi vedno zavedati ter temu primerno tudi živeti. Od časa do časa prižge pred podobo Srca Jezusovega lučco in, če je le količkaj mogoče, opravi vsak dan

pred njo tudi kako majhno pobožnost, ali obnovi posvetilno molitev, moli litanije Srca Jezusovega itd. Ta pobožnost se lahko opravi pri skupni večerni molitvi. Jezus je obljubil sv. Marjeti, da bo podelil vsem tistim, ki se posvetijo njegovemu Srcu ter postanejo njegovi goreči in zvesti častivci, milost stanovitnosti do konca in milost srečne smrti. Vsem tistim hišam in družinam pa, v katerih se časti podoba njegovega Srca, je obljubil družinski mir in obilen blagoslov.

V počeščenje Srca Jezusovega je vpeljan praznik Srca Jezusovega in so določeni prvi petki v mesecu. Praznik Srca Jezusovega so papeži na željo škofov in vernikov vpeljali najprej v nekaterih škofijah, pozneje pa v vesoljni Cerkvi. Tako bi naj bil vsaj en dan v letu posvečen izključno le češčenju Srca Jezusovega. Prve petke v mesecu pa je priporočal za češčenje svojega Srca Jezus sam, ko se je prikazoval sv. Marjeti. Naročil ji je, naj prejme vsak prvi petek v mesecu sv. obhajilo v zadoščenje za krivice in razžaljenja, ki jih mora pretrpeti od nezvestih in grešnih kristjanov. Sveta Marjeta je takoj začela pobožnost prvih petkov ter jo je tudi drugim priporočala. Kmalu so se te navade oprijele tudi druge pobožne duše. Leta 1899. pa jo je papež Leon XIII., ta veliki častivec Srca Jezusovega, priporočil vsem katoliškim vernikom. Kako naj torej obhajamo praznik Srca Jezusovega in pa prve petke v mesecu, da bomo

ustregli želji božjega Zveličarja? Predvsem pojdemo te dneve v cerkev k sv. maši! Kjer je količ-kaj goreč dušni pastir, bo oskrbel ob teh dneh bolj slovesno mašo z blagoslovom, z litanijami Srca Jezusovega in s posvetitvijo. Ob tej priliki prejema jmo tudi sv. obhajilo in sicer v zadoščenje za vsa razžaljenja, ki jih mora prestat i božji Zveličar od nas ali pa od drugih ljudi. S pobožnim sv. obhajilom naredimo Jezusu veliko veselje ter potolažimo njegovo užaljeno Srce. Takoj po sv. obhajilu pa prosimo Jezusa odpuščenja za vso mlačnost in nehvaležnost, za vso nespoštljivost in nečast, ki smo jo povzročili ali sami ali pa so jo zakrivili drugi. (Pobožnost prvega petka se sme seveda prenesti na prvo nedeljo v mesecu.)

Tretji način češčenja Srca Jezusovega obstoji v tem, da se pridružimo apostolstvu molitve. To apostolstvo je bogoljubna skupina oseb, ki posvetijo vse svoje molitve, vse svoje delo in vse svoje trpljenje presv. Srcu Jezusovemu ter pristopajo vsako prvo nedeljo k sv. obhajilu. Apostolstvo molitve torej ne nalaga nobene druge dolžnosti, kakor da vsak dan molimo, delamo in trpimo po namenu božjega Srca. Tako dobe naše molitve, delo in naše trpljenje večjo vrednost. Na ta način si z vsako malenkostjo množimo zasluženje in služimo nebesa.

Češčenje Srca Jezusovega je pobožnost, ki je Bogu nadvse dopadljiva, nam koristna, hudobnemu duhu pa zelo zoprna. Bogu je dopadljiva, ker

z njo častimo Srce njegovega najljubšega Sina ter zadoščujemo božji pravičnosti za svoje in za tuje grehe. Nam je koristna, ker si z njo pridobimo božje prijateljstvo ter si izprosimo mnogoterih telesnih in duhovnih milosti. Hudobnemu duhu pa je zoprna, ker iztrga iz njegovih krempeljev mnogo grešnikov ter jih pripelje nazaj h Gospodovi čredi. Res, hvaležni moramo biti Bogu, da živimo v takih časih, ko je pobožnost do presv. Srca v najlepšem cvetju in razmahu. Pridružimo se tudi mi armadi častivcev božjega Srca; živimo in bojujemo se pod njegovo zastavo in obhajali bomo nekoč večno zmagoslavje.

Štirinajsto poglavje.

Premišljevanje Kristusovega trpljenja, najlepši izraz ljubezni do Jezusa.

Zelo učinkovit pripomoček krščanskega življenja je tudi premišljevanje Kristusovega trpljenja. In to po vsej pravici! Kaj bi nas moglo pač bolj odvracati od greha in vnemati za ljubezen do Jezusa, kakor če premišljujemo, koliko je moral Jezus zaradi greha pretrpeti? Premišljevanje Kristusovega trpljenja je visoka šola krščanskega življenja. Obiskujmo tudi mi to šolo ter premišljujemo radi Kristusovo trpljenje!

1. Nagibi za premišljevanje Kristusovega trpljenja.

Trpljenje in smrt Jezusa Kristusa je tako važen in tako imeniten dogodek v zgodovini človeštva, da mu moramo dati prednost pred vsemi drugimi dogodki svetovne zgodovine. Zato bi se spodobilo, da bi se vsi ljudje pogosto spominjali tega dogodka.

Že čut hvaležnosti nam veleva, naj Kristusovo trpljenje radi premišljujemo. Pomislimo le, koliko duhovnih dobrot nam je Jezus Kristus izkazal prav s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo! Rešil nas je večne smrti, iztrgal iz hudičeve oblasti ter nas naredil za otroke božje. Radi izvirnega greha smo bili namreč pod oblastjo hudobnega duha in kot taki smo bili obsojeni na večno pogubljenje. Žalostna je bila naša usoda. Sami bi si ne bili mogli prav nič pomagati. V tej veliki stiski se nas je usmilil božji Sin Jezus Kristus. Šel je zaradi nas v trpljenje in smrt in dal božji pravičnosti zadoščenje, nas pa je rešil ter nam pridobil pravico do nebes. Ni se ustrašil groznega trpljenja in strašne smrti na križu, samo da je nam pomagal iz prokletstva greha. In to je storil zgolj iz ljubezni do nas! Če pa se je Jezus toliko žrtvoval za nas, ali ni s tem zaslužil, da se tudi mi njegovega trpljenja in njegove smrti večkrat spominjamo?

Drugi razlog, zakaj naj večkrat premišljujemo Kristusovo trpljenje, je naša lastna korist. Premišljevanje Kristusovega trpljenja nas namreč odvrača od greha ter nas vnema za ljubezen do Boga. In to je za nas velikega pomena in velike koristi. Prva stopnja krščanskega življenja obstoji v tem, da se ogiblujemo vsakega greha. Greha pa se bomo tem lažje ogibali, čim bolj se bomo zavedali nesreče in zla, ki je v njem. Vprav iz Kristusovega trpljenja pa lahko spoznamo, kako velika hudobija je greh, ki žali, neskončno žali svetost božjo. Če bi greh ne bil tako velika hudobija, bi si ne mogli razlagati, kako je prišlo, da je moral sam Sin božji toliko trpeti in umreti tako sramotne smrti na križu. Iz trpljenja in smrti Jezusa Kristusa moramo sklepati, da je greh pred Bogom nekaj strašnega, nekaj groznega. Če se bomo večkrat potopili v premišljevanje Kristusovega trpljenja, kako bi potem še mogli biti tako lahkomišljeni, da bi Boga ponovno z grehom žalili? Premišljevanje Kristusovega trpljenja nas torej navdaja s svetim strahom pred grehom, obenem pa vnema tudi v ljubezni do Boga, kar je popolnoma umevno. Če namreč pomislimo, kako pristrčno nas je ljubil Kristus, se mora tudi naše srce vneti v ljubezni do njega. V tej ljubezni pa tiči vsa popolnost krščanskega življenja.

Tudi zgledi svetnikov naj nas nagibljejo, da vzljubimo premišljevanje Kristusovega

trpljenja. Ker ne moremo vseh naštevati, si hočemo ogledati samo sv. Frančiška Asiškega, ki je v tem oziru menda na prvem mestu. Sv. Frančišek se je takoj v začetku svojega bogoljubnega življenja s posebno gorečnostjo posvetil premišljevanju Kristusovega trpljenja. Znano je, kako rad je zahajal v San Damiano molit pred neki križ. Nekoč, pravi poročilo, je Jezus na križu sklonil svojo glavo, začel govoriti ter mu dal prva navodila. Od tistega trenutka naprej je bil Frančišek tako rekoč zaljubljen v križanega Jezusa. Neprestano je nanj mislil in noč in dan premišljeval njegovo trpljenje. Kristus pa mu je za plačilo vtisnil svojih pet ran ter mu s tem podelil izredno milost, da je bil svojemu božjemu Zveličarju tudi po telesu podoben. Tako nam je sv. Frančišek najlepši zgled, kako moramo biti goreči za premišljevanje Kristusovega trpljenja.

2. Kako je treba premišljevati Kristusovo trpljenje.

Odgovorim: zbrano in pobožno. V ta namen si moraš prav živo predstavljati Jezusove grozne bolečine in muke; to zbudi sveta čuvstva ter vnemo za one kreposti, ki prav posebno odsevajo iz Kristusovega trpljenja.

Predvsem si moraš prav živo predočiti Jezusove grozne bolečine. Podaj se v duhu na vse tiste kraje, kjer je Jezus

trpel, ter si misli, da gledaš z lastnimi očmi, kako Jezusa mučijo in trpinčijo! Neusmiljeno so ga bičali, s satanskim veseljem so mu pritiskali trnjevo krono na glavo, naložili so mu težki križ ter ga surovo pehali in vlekli na Kalvarijo, kjer so ga z največjo krvoločnostjo pribili na križ. Poleg telesnih muk pa je trpel Jezus tudi dušne bolečine. Bil je žalosten, ker so ga vsi apostoli zapustili, bolela ga je trdovratnost in nespokornost njegovega lastnega ljudstva; najbolj pa ga je pekla težka zavest, da bo njegovo trpljenje in njegova smrt za mnogo, mnogo ljudi brez koristi. Bridko in grenko je bilo Jezusovo trpljenje; upravičen je njegov klic: »O vi vsi, ki greste po potu mimo, pogledjte in premislite, ali je katera bolečina kakor moja bolečina!« (Žal. pes. 1, 12.) Če si boš te bolečine prav živo predstavljal, bo Kristusovo trpljenje s čudovito močjo vplivalo nate. Pretreslo in ganilo te bo s tako silo, da boš izgubil veselje do greha ter se z vso vnemo oklenil bogoljubnega življenja.

Resno premišljevanje bolečin trpečega Zveličarja bo vzbujalo sveta in pobožna čuvstva sočutja in usmiljenja. Ob premišljevanju Jezusovega trpljenja mora srce postati kar mehko, tako da se bo topilo ganotja in da bo kar nehote čutilo usmiljenje s trpečim Jezusom. Drugo čuvstvo bi naj bilo čuvstvo ljubezni in hvaležnosti. S svojim trpljenjem nam je Jezus izkazal največjo dobroto: rešil nas je pogubljenja in

odprl nebesa. Za odrešenje smo mu dolžni večno hvaležnost. Koristna posledica preišljevanja Kristusovega trpljenja bo tudi k e s a n j e. Naši grehi so bili vzrok Jezusovih nešteti muk in bolečin. Ali ni naravno, da svoje grehe obžalujemo in sklenemo, da se hočemo zanaprej vsakega greha ogibati?

Prejšljajoč trpljenje Jezusovo se bomo navzeli onih kreposti, ki prav posebno odsevajo iz Kristusovega trpljenja! Kako lep zgled ponižnosti imamo v trpečem Zveličarju! Le pomislimo! Božji Sin se ni branil poniževanja ter se ni izognil grdemu ravnanju, temveč je dopustil, da so počenjali z njim, kakor s kakim zločincem. Ali ne bomo tudi mi veliko bolj ponižni, kadar nas drugi zaničujejo, zapostavljajo in morda celo grdo z nami ravnaajo, če imamo zgled Jezusov pred očmi! Preišljajmo potem njegovo pohlevnost in potrpežljivost! Kako mirno, krotko in potrpežljivo je prenašal vsa zasramovanja in vse muke! Niti ene tožbe ne slišimo iz njegovih ust in nobene nevolje ne opazimo na njegovem licu. Kako lep nauk za nas! V trpljenju Jezusovem občudujemo tudi njegovo pokorščino in ljubezen. Vdal se je ne samo volji nebeškega Očeta, ampak tudi volji vseh tistih, ki so ga mučili in trpinčili. Končno še to: Božji Zveličar nam ni mogel na lepši način razodeti svoje ljubezni, kakor da je za nas trpel in umrl. Ta zgled nas mora navdušiti, da se tudi

mi žrtvujemo zanj. Kakor se Jezus ni ustrašil nobene muke in nobene bolečine, ko je šlo za božjo čast in naše zveličanje, tako se tudi mi ne smemo ustrašiti nobenega truda in napora, kadar je treba storiti kaj za čast božjo ali zveličanje duše. Kristusovo trpljenje je ona skrivnostna knjiga, ki iz nje lahko črpamo pouka in tolažbe vsi: učeni in preprosti, zdravi in bolni, bogati in revni, mladi in stari. Vsem brez izjeme je pre-mišljevanje Kristusovega trpljenja šola krščanske popolnosti.

*

Naj nam bodo v bodoče dogodki na Kalvariji večkrat na mislih, kajti priznati moramo, da smo se doslej le bolj redko spomnili trpljenja in smrti Jezusa Kristusa. Obžalujmo svojo brezbriznost in napravimo zanaprej trden sklep, da hočemo porabiti vsako primerno priložnost za premišljevanje Kristusovega trpljenja. Tako priložnost imamo, ko molimo žalostni del rožnega venca, v katerem so zapopadene vse glavne skrivnosti Kristusovega trpljenja. Lepa priložnost za premišljevanje Kristusovega trpljenja je tudi pobožnost sv. križevega pota. Pri križevem potu si v duhu predstavljamo Jezusovo trpljenje od tistega trenutka, ko je bil obsojen na smrt, pa do trenutka, ko so položili njegovo truplo v grob. Pobožnost križevega pota je sila lepa in ganljiva, obenem pa tudi obdarovana s premnogimi popolnimi in nepopolnimi odpustki. Najlepša priložnost

za preišljevanje Kristusovega trpljenja pa je daritev sv. maše, saj je sv. maša nekrvavo obnavljanje krvave daritve na križu. O, le radi se poglabljajmo v preišljevanje Kristusovega bridkega trpljenja, pa bomo iz tega preišljevanja črpali vedno nove pobude za resnično krščansko življenje.

Petnajsto poglavje.

Ljubezen do Marije, zanesljivo sredstvo našega zveličanja.

Med raznimi drugimi pripomočki krščanskega življenja ima važno mesto tudi pobožnost do prebl. Device Marije, ki je za Jezusom in poleg Jezusa najlepši vzor in obenem najboljša učiteljica krščanskega življenja, hkrati pa tudi delivka vseh onih milosti, ki jih potrebujemo pri svojem prizadevanju za krščansko življenje. Zato bi lahko rekli, da brez Marije ni mogoče krščansko živeti in v nebesa priti. Marija nam je dala Jezusa-Odrešenika in Marija nam deli tudi vse tiste milosti, ki nam jih je Jezus zaslužil. Zato se moramo potruditi, da si bomo pridobili Marijino naklonjenost in ljubezen.

1. Nagibi in razlogi za Marijino češčenje.

Krivoverci in brezverci današnjih časov se kaj radi spotikajo nad češčenjem Matere božje

ter pravijo, da je to češčenje človeška iznajdba, da ni utemeljeno v sv. pismu in da o njem prvi kristjani niso ničesar vedeli. To očitiranje pa je čisto brez podlage. Proroške besede Marijine »Glej, blagrovali me bodo odslej vsi rodovi« (Lk 1, 49) so se uresničevale od takrat naprej vsa stoletja. Zgodovina nam jasno priča, da so že kristjani prvih stoletij Marijo vneto častili. In to ni nič čudnega, saj je Marijino češčenje tako rekoč naravna posledica krščanske vere. Kdor veruje v Kristusa, mora tudi Marijo častiti. Marijino češčenje je zahteva in potreba našega krščanskega prepričanja. Za to češčenje imamo tudi močne nagibe in tehtne razloge. Marijo moramo namreč častiti, ker to hoče Bog, to zahteva njeno vzvišeno dostojanstvo in to nam narekuje naša lastna korist.

Bog sam nam je z zgledom in z besedo razodel svojo voljo, da moramo Marijo častiti. Od vekomaj sem jo je izbral za mater svojemu Sinu in za pomočnico pri odrešenju človeštva. S tem ji je izkazal najvišjo čast, ki je more biti človek deležen. Na to čast je človeštvo tudi večkrat opozarjal. Že v raju je omenil Marijo prvim staršem, ko jim je obljubil ženo, ki bo peklenski kači glavo strla. Pozneje je po preroku Izaji napovedal, da bo ta žena kot devica rodila sina, ki se bo imenoval »Bog z nami« (Prim. Iz. 7, 14). In ko se je približal čas učlovečenja Sina božjega, je poslal k

Mariji božjega poslanca, ki naj bi ji izročil njegov pozdrav in pa veselo vest, da je ona tista med vsemi ženami najbolj blagoslovljena in najbolj odlikovana žena, ki bo rodila božjega Sina. Tako je Bog sam izkazoval Mariji toliko časti, kakor nobenemu drugemu človeškemu bitju. Če pa je Bog Marijo tako odlikoval, je gotovo njegova želja in volja, da tudi mi Marijo častimo.

Pa ne samo zaradi božje volje, ampak tudi zaradi njenega vzvišenega dostojanstva moramo Marijo častiti. Marijina najvišja čast je njeno božje materinstvo, po katerem je vzvišena nad vse ljudi, vse svetnike in vse angele. Kot mati božja je Marija obdana s takim sijajem in s tolikimi vrlinami, da pač po vsej pravici zasluži naše občudovanje in naše česčenje. Mi si ne moremo niti prav predstavljati, kako visoka čast in kako visoko odlikovanje je Marijino božje materinstvo. Po tem materinstvu je Marija stopila v najtesnejšo zvezo in v najožje sorodstvo s presv. Trojico. Zaradi tega razmerja je dobila od Boga toliko milosti, da jo je nadangel Gabrijel moral imenovati »milosti polno« ter ji priznati: »Gospod je s teboj!« Dà, Gospod je bil z njo že pri njenem spočetju. Obvaroval jo je pred izvirnim grehom, ker ni mogel dopustiti, da bi bila mati njegovega Sina le en trenutek pod oblastjo greha in hudobnega duha. In kakor je bila brez greha in madeža ob svojem spočetju, tako je ostala čista in brezmadežna vse

svoje življenje do zadnjega izdihljaja. Njeno brezmadežno spočetje in njena popolna prostost od slehernega greha je bila naravna posledica njenega božjega materinstva. Kot božja mati je Marija sodelovala tudi pri našem odrešenju. Rodila nam je Kristusa, ki se je žrtvoval za naše grehe. Z njim je tudi skupaj trpela na Kalvariji za naše odrešenje. Delo našega odrešenja je v nekem oziru tudi njena zasluga. Kristus je naš Odrešenik, Marija pa naša Odrešenica. Njena udeležba pri odrešilnem delu pa ji je dala tudi pravico do vseh tistih milosti, ki izvirajo iz odrešenja. Marija je postala solastnica in mati vseh milosti. Kadar hočemo pri Bogu doseči kako milost, je najbolj pametno, da se obrnemo na Marijo. Ona nam lahko posreduje sleherno milost, saj je bila postavljena od Boga za posredovavko in delivko vseh milosti. Nebeški Oče je prepustil zakladnico milosti Kristusu, Kristus pa svoji materi Mariji. Do Marije imamo lahko prav posebno zaupanje, ker je tudi naša mati. Postala je to v onem trenutku, ko je spočela in rodila božjega Sina Jezusa Kristusa. Po svojem Sinu nam je Marija povrnila nadnaravno nebeško življenje, katero smo po Evi izgubili v raju. Po Mariji smo zopet oživel na svoji duši, Marija nas je tako rekoč duhovno prerodila in zato je naša duhovna mati. Na križu nam je potem Jezus slovesno izročil Marijo za mater, ko je rekel apostolu Janezu: »Glej, tvoja mati!« (Jan 19, 27.) Te be-

sede niso veljale samo sv. Janezu, ampak veljajo tudi vsakemu izmed nas. Marijino dostojanstvo je potemtakem zares visoko. Marija je božja in naša mati, je brezmadežna in vsa brezgrešna, je poleg Kristusa naša odrešenica, je posredovavka in delivka vseh milosti. Če vse te Marijine prednosti in vrline dobro premislimo, moramo pač priznati in uvideti, kako umestno in utemeljeno je Marijino češčenje.

Slednjič nam narekuje tudi naša lastna korist, naj častimo Marijo. Marija nam bo naše češčenje in našo vdanost bogato poplačala. Pomagala nam bo v naših telesnih in duhovnih potrebah. Marija svojih častivcev ne zapusti, temveč jim vedno pomaga. In to je veliko vredno, saj smo na zemlji zmeraj potrebni pomoči in tolažbe. Skoraj vsak dan pridejo nad nas križi in težave in večkrat nas obišče ali nesreča, bolezen ali kakšna druga nezgoda. Prav posebno nam je hudo pri srcu, kadar nas teži velik greh ter nas vznemirja slaba vest. O, kako prijetno nam dene v takih trenutkih, če se vemo kam obrniti za pomoč in tolažbo! Kdo nam bo pač rajši pomagal v stiskah in težavah, kakor Marija, naša dobra mati? Seveda nam bo Marija gotovo pomagala, če jo bomo vedno prav goreče in otroško častili. Če bi se na Marijo spomnili le v križih in stiskah, drugače pa bi nanjo pozabljali, bi bilo naše češčenje le sebično. Častimo torej Marijo prav goreče in stanovitno, da bomo

brez skrbi iskali pri njej varstva, pomoči in tolažbe! Naša lastna korist nas priganja k češčenju Matere božje.

2. Kako je treba Marijo častiti.

Marijino češčenje ni nič drugega, kakor zunanji izraz našega notranjega spoštovanja in naše srčne ljubezni do nebeške Matere Marije. Kakor ljubi in spoštuje vsak dober otrok svojo zemsko mater, tako moramo ljubiti in spoštovati tudi mi svojo nebeško mater Marijo. Kot dobri Marijini otroci bomo Marijo častili s tem, da ji bomo izkazovali spoštovanje in vdanost, se zaupljivo zatekali k njej ter posnemali njeno sveto življenje.

Predvsem skušajmo Marijo častiti s tem, da ji izkazujemo ljubezen in spoštovanje. Ker je Marija Mati božja, ji moramo izkazovati za Bogom najvišje spoštovanje, in ker je tudi naša duhovna mati, zato jo moramo ljubiti z otroško ljubeznijo. Kakor dober otrok svojo mater ljubi, rad nanjo misli ter se z njo rad pogovarja, tako moramo tudi mi svojo nebeško Mater ljubiti, spoštovati, večkrat nanjo misliti ter se radi z njo pogovarjati. Najlaglje bomo Mariji izkazali svojo ljubezen, spoštovanje in vdanost, če bomo radi in pobožno molili angelško češčenje, sveti rožni venec, lavretanske litanije in mali oficij prebl. Device Marije, če

bomo radi prepevali Marijine pesmi, se pridno udeleževali šmarnične in drugih Marijinih pobožnosti; dalje če bomo večkrat obiskovali Marijina božja pota ter se pridružili takim organizacijam, ki pospešujejo Marijino češčenje, na primer Marijini družbi. Prav posebno in izredno veselje pa bomo napravili Mariji, če bomo ob njenih praznikih s pravo gorečnostjo in pobožnostjo prejeli sv. zakramente. Porabimo vsako primerno priložnost, da bomo pokazali Mariji svojo otroško ljubezen in globoko spoštovanje. Predvsem pa ne pozabimo, da se najbolj vneti častivci Marijini združujejo v Marijinih kongregacijah (družbah). Marijine družbe so čete izvoljenih otrok Marijinih.

Nadalje izkazujmo Mariji svoje češčenje s tem, da se v svojih stiskah in potrebah prav zaupljivo zatekamo k njej ter iščemo pri njej pomoči in tolažbe. Posnemajmo v tem oziru majhne otroke, ki razodenejo svoji materi vse, karkoli imajo na svojem srcu! Pri njej iščejo zavetja, njej potožijo svoje težave in svojo bol, do nje imajo največ zaupanja. In gotovo je vsaka mati vsa srečna in zadovoljna, če imajo otroci zaupanje do nje ter iščejo pri njej tolažbe; žalostna pa je, če vsega tega pogreša. Tudi srce naše nebeške matere Marije bi bilo užaljeno, če bi ne imeli do nje popolnega zaupanja, saj je vprav njej odločil Bog visoko in častno službo, da ljudem pomaga in jim deli vse milosti. Hitimo torej v vsaki telesni in dušni

potrebi k svoji nebeški Materi! Čim bolj bomo v njo zaupali, tem rajši bo prosila in posredovala za nas pri Bogu. Že sama misel in zavest, da imamo v nebesih dobro mater Marijo, nas bo tolažila in krepčala v težkih urah življenja.

Najlepše pa bomo izkazovali Mariji češčenje s tem, da jo bomo posnemali v njenem svetem življenju. Ali bi mogla biti Marija vesela in zadovoljna z nami, če bi njej na čast opravljali različne pobožnosti, obenem bi ji pa z grešnim življenjem delali sramoto ter žalili njeno čisto, brezmadežno srce? Če bi se vdajali grešnim strastem ter žalili ljubega Boga, bi žalili tudi Marijo. Kot dobri Marijini otroci in pravi Marijini častivci se moramo po njenem zgledu ogibati slehernega greha ter hoditi po stezah krščanskega življenja. S svetim življenjem ji bomo izkazali največ časti ter napravili največ veselja. Tako pa bomo postali deležni tudi njenega materinskega varstva in njene mogočne priprošnje.

*

Pobožnost do prebl. Device Marije nam mora biti mila in draga. Če hočemo biti res dobri kristjani, moramo svojo nebeško mater Marijo zares ljubiti ter jo posnemati v njenem svetem življenju. Marijino češčenje spada h krščanskemu življenju. Odtod zgodovinsko dejstvo, da so bili vsi svetniki goreči Marijini častivci. Kako pri srčno je ljubil Marijo sv. Bernard! Kako globoko

jo je spoštoval sv. Frančišek Asiški! Kako lepo so jo posnemali sv. Alojzij, sv. Stanislav Kostka in sv. Janez Berhmans! Kako navdušeno je o njej pisal in jo proslavljal sv. Alfonz Ligvorijski! Svetnikom je ta pobožnost do Marije pomagala do visoke stopnje popolnosti. Prav zato, ker so bili pravi in zvesti Marijini častivci, so postali svetniki. Bodimo tudi mi goreči Marijini častivci, pa bomo kmalu opazili blagodejen vpliv Marijinega češčenja na naše življenje! Marija nas bo vodila po poti krščanskega življenja ter nas nekoč srečno pripeljala v večno domovino. Pobožnost do prebl. Device Marije je zanesljivo sredstvo zveličanja.

Šestnajsto poglavje.

Varstvo in zaščita angelov varuhov.

V svoji neskončni ljubezni je dobrotljivi Bog vsakomur odločil posebnega angela, ki ga spremlja po vseh potih zemskega življenja ter ščiti pred dušnimi in telesnimi nevarnostmi. To je tako vesela in tolažbe polna verska resnica, da bi pač ne bilo prav, če bi se tudi pri njej ne pomudili.

1. Dobrote angelov varuhov.

Sv. pismo starega in novega zakona na mnogih mestih pripoveduje, kako so angeli na različne načine pomagali ljudem, na pr. očakom Abraha-

mu, Jakobu, Mozesu, Gedeonu, Danielu, Habakuku, Tobiji, Eliji in drugim. V novem zakonu pa angeli nastopajo še pogosteje: poslani so bili k Mariji, k sv. Jožefu, k Cahariji, k pastirjem na betlehemskih poljanah, k Trem modrim, k ženam pri Jezusovem grobu, k sv. Petru v ječi, k stotniku Korneliju in k sv. Pavlu na morju. Božjemu Zveličarju so bili tudi na zemlji na uslugo: po končanem štiridesetdnevem postu so mu stregli, v smrtnem boju na Olijski gori ga je prišel krepčat in tolažit angel iz nebes. Prav tako se bere v življenju svetnikov, da so jim angeli večkrat na čudovit način pomagali. Tudi vsakemu izmed nas izkazujejo naši angeli varuhi različne dobrote, čeprav se tega niti ne zavedamo: prosijo namreč za nas pri Bogu, opominjajo nas k dobremu ter nas varujejo na duši in na telesu.

Tvoj angel varuh prosi zate pri Bogu. Ker te ljubi in ti hoče dobro, si tudi prizadeva, da bi ti zagotovil časno in večno srečo. Prav posebno pa prosi za one milosti, ki so ti potrebne, da lažje spolnjuješ stanovske dolžnosti. O, koliko milosti ti Bog podeli edinole na priprošnjo angela varuha! Kolikokrat si že zaslužil, da bi te Bog kaznoval zaradi grehov in nezvestobe, pa je posredoval zate angel varuh, in Bog ti je prizanesel! Kolikokrat ti je angel varuh že izprosil zdravje, uspeh pri delu, srečo pri podjetjih ter druge duhovne in telesne dobrote. Angel varuh pa tudi pomaga, da dobro in prav moliš ter nosi

tvoje molitve pred božji prestol. To sledi jasno iz besed nadangela Rafaela, ki jih je govoril staremu Tobiji: »Ko si s solzami v očeh molil ter pokopaval mrliča ... sem nosil tvojo molitev pred Gospoda.« (Tob 12, 12.) Angel varuh te zmeraj opazuje, kako opravljaš svoje molitve in druge verske vaje. Blagor ti, če si res pobožen! Angel varuh ima veselje nad teboj in nosi z veseljem tvoje molitve pred božji prestol!

Angel varuh opominja k dobremu. Ko se je prerok Elija na svojem begu pred kraljico Jezabelo ves potrt in zmučen zgrudil pod bezgov grm, mu je angel prinesel kruha ter ga spodbujal rekoč: »Vstani in jej, kajti dolgo pot še imaš pred seboj.« (3 Kr 19, 7.) Slično govori angel varuh večkrat tudi tebi: po glasu vesti te spodbuja k molitvi, k dobrim delom in h krepostnim vajam, obenem pa svari pred hudim. Različni dobri navdihi niso nič drugega, kakor glas angela varuha. Bog se ga poslužuje, da te navaja k dobremu ter odvrča od hudega.

Angel varuh ščiti v duhovnih in telesnih nevarnostih. Imenoval bi ga lahko svojega stražnika, ker skrbno pazi, da se ti ne zgodi kaj hudega. Predvsem te varuje pred zalozovanjem hudobnega duha. Kadar te nadleguje skušnjavec in te hoče zaplesti v grešne zanke, takrat se angel postavi zate ter požene hudobnega duha. Angel ti pomaga zlasti v dušnih nevarnostih; treba ga je seveda za njegovo pomoč prositi

ter se z njim vred bojevati. Sv. pismo samo to izpričuje: Ko je Judita po božjem ukazu šla v tabor Asircev, je bila njena poštenost in nedolžnost v veliki nevarnosti. Toda Gospodov angel jo je obvaroval pred grehom. Judita sama opisuje to takole: »Kakor resnično Gospod živi, me je njegov angel varoval, ko sem odtod šla, in tam bila in se odondod vrnila, in Gospod ni pustil svoje dekle oskruniti, temveč me je brez omadeževanja z grehom k vam nazaj poklical.« (Jdt 13, 20.) Pa tudi v časnih zadevah nas angeli varuhi varujejo pred hudim: obvarujejo nas marsikatero nesrečo in nezgode, odganjajo od nas bolezni, odvrčajo vse, karkoli bi nam ogrenilo ali otežilo življenje. In če nas kedaj po božjih načrtih vseeno zadenejo križi in težave, žalost ali nesreča, so angeli varuhi prvi, ki nas tolažijo ter nam dajejo pogum.

2. Naše dolžnosti do angelov varuhov.

Ker ti angel varuh izkazuje toliko dobrot, zato je tvoja sveta dolžnost, da nanj večkrat misliš, da ga vneta častiš, da ga kličeš na pomoč, da slediš njegovim opominom.

Na svojega angela varuha moraš večkrat misliti. Če te angel varuh neprestano spremlja, pomaga ter ti je vedno na razpolago, se pač spodobi, da se ga tudi ti večkrat spomniš in nanj s hvaležnim srcem misliš. Že ta

zavest te bo obvarovala marsikaterega greha. Kako bi pa mogel vpričo svojega angela storiti, česar bi se sramoval pred ljudmi? Spomin na angela varuha te bo spodbujal tudi k dobremu: z veseljem boš delal dobro in rajši boš prenašal trpljenje, če se spomniš, da boš s tem napravil svojemu nebeškemu prijatelju veliko veselje. Bodi torej vsaj toliko obziren do angela, da se ga spominjaš zjutraj ko vstaneš in zvečer ko greš spat!

Angela varuha moraš vneto častiti. Če smo dolžni spoštovanje in čast papežu, kralju, staršem in dobrotnikom, koliko bolj bi morali častiti angele, ki so nebeški knezi, odločeni za spremljevalce zemljanom.

Angela varuha moraš v potrebah in stiskah na pomoč klicati. Angeli so obdarjeni z mnogimi popolnostmi, zlasti z izredno ljubeznijo do nas. Peter Faber, eden izmed prvih tovarišev sv. Ignacija Lojolskega, se je na svojih apostolskih potovanjih priporočal angelom varuhom dotičnih župnij in krajev, koder je hodil in kamor je prišel. Angeli pa so ga na prav očividni način ščitili pred zasledovanjem krivovercev ter mu pomagali do izrednih uspehov. Tako bomo tudi mi varni pred sovražniki in imeli pri svojih podjetjih dosti uspeha, če si bomo zagotovili varstvo in pomoč angelov. Prav posebno pa iščimo zavetja pri angelu varuhu v skušnjavah in notranjih bojih.

Dobrohotne opomine svojega angela varuha moraš pa zvesto slušati. Kadar te angel varuh svari pred grehom ali pa spodbuja k dobremu delu, se nikar ne ustavlja. Angel se trudi za tvoj telesni in duhovni blagor, tvoja dolžnost je, da vse storiš, kar ti po notranjem glasu narekuje, in da vse opustiš, kar ti brani.

Slednjič si dolžan svojega angela varuha tudi posnemati. Predvsem ga posnemaj v njegovi goreči ljubezni, brezpogojni pokorščini in neomahljivi vdanosti do Boga. Tvoj angel varuh se klanja Bogu v ponižni molitvi ter spolnjuje z največjim veseljem njegovo voljo. Tako bi moral tudi ti goreti za Boga, mu izkazovati svoje počешčenje ter iz ljubezni do njega natančno spolnjevati vse zapovedi. Pa tudi v ljubezni do bližnjega ti daje angel varuh prekrasen zgled. Kakor te namreč on pristrčno ljubi, s teboj potrpi, zate skrbi, ti pomaga v stiskah in potrebah, čeprav večkrat niti ne zaslužiš njegove pomoči in ljubezni, tako bi moral tudi ti svojega bližnjega ljubiti, z njim potrpeti, se zanj zanimati ter mu po svojih najboljših močeh pomagati, kadar je pomoči potreben.

*

O, kako moraš biti hvaležen Bogu, da ti je odločil angela varuha za spremljevalca v življenju! Pa tudi angelu varuhu samemu si dolžan odkritosrčno hvaležnost, ker te tako pristrčno

ljubi. Kako nehvaležen in nespameten bi bil, če bi se zanj nikdar nič ne brigal, če bi nanj ne mislil, če bi ga nič ne ljubil. Prikupi se mu z lepim, čistim življenjem, da bo z veseljem hodil ob tvoji strani, te vodil vedno po pravi poti ter nekoč srečno pripeljal v angelsko družbo v nebesa.

Sedemnajsto poglavje.

Češčenje in posnemanje svetnikov.

Iz lastne izkušnje nam je znano, da smo za zgled veliko bolj dovzetni, nego za besede. Dober ali slab zgled ima veliko večjo moč na naše srce, kakor pa dobra ali slaba beseda. Zato moramo skrbeti, da imamo pri stremljenju po krščanskem življenju pred očmi tudi spodbudne zgleda. Najlepši zgled za krščansko življenje nam je Jezus Kristus, potem prebl. Devica Marija, angel varuh in svetniki božji. Njihov zgled ima na nas tem večjo moč in tem večji vpliv, kolikor so njih življenske razmere bile slične razmeram, ki v njih živimo mi. Nekateri svetniki so imeli morda enake slabosti, napake, kakor jih imamo mi, so jih mučile enake skušnjave in so imeli iste notranje boje, kakor jih imamo mi. Svetniki so dobro bojevali boj življenja ter so tako postali naši vzorniki, naši učitelji in naši mojstri, zato jih moramo častiti in posnemati. Tudi češčenje

in posnemanje svetnikov spada h krščanskemu življenju. Zato gotovo ne bo odveč, če izpregovorimo nekaj malega tudi o češčenju in posnemanju svetnikov.

1. Svetniki zaslužijo naše češčenje!

Svetnike moramo častiti iz dvojnega razloga: ker so božji ljubljenci, in ker so naši dobrotniki.

Svetniki so božji ljubljenci in zato jih moramo častiti. Svetniki so v življenju iz ljubezni do Boga zatirali slaba nagnjenja, premagovali skušnjave, se zatajevali tudi v dovoljenih stvareh; ogibali so se zlasti greha in grešne prilike. Iz ljubezni do Boga so natančno spolnjevali božje zapovedi ter se neprestano vadili v krepostih. Iz ljubezni do Boga so mnogi tudi trpeli zaničevanje, zapostavljanje in večkrat celo krvavo preganjanje. Iz ljubezni do Boga so opravljali dobra dela, se potezali za pravice sv. Cerkve, podpirali siromake, stregli bolnikom ter z vso gorečnostjo delali za božjo čast in za blagor človeštva. Ker so Boga tako prisrčno ljubili, zato jih je tudi Bog ljubil ter jim večkrat že v življenju izkazoval svojo posebno naklonjenost ali pa razodeval svoje prijateljstvo. Sprejel jih je v svoje posebno varstvo. Za zgled si oglejmo očaka Noe-ta. Ko so drugi pozabljali na Boga ter se vdajali uživanju in pregreham, je Noe s svojo družino vred ostal zvest Bogu. Bog

pa je za plačilo rešil njega in njegovo družino pred potopom. Sam mu je ukazal, naj si pripravi ladjo; sam mu je dajal navodila, kako naj bo zgrajena; in sam je potem za njim zaprl vrata. Poglejmo svetopisemskega Lota. Njegova družina v Sodomi je živela pošteno, po božji volji, dočim so se ostali meščani vdajali grdim, nečistim pregreham; prav zato jih je Bog sklenil pokončati. Lota je pa rešil. Poslal je k njemu dva angela, ki sta ga opozorila na nevarnost in ga rešila pred poginom. — Egiptovskemu Jožefu je Bog zaradi nedolžnosti podelil dar prorokovanja in ga tako rešil iz ječe. Z očakom Mozesom se je Bog večkrat prijateljsko razgovarjal. Preroka Elija je Bog na čudežen način ščitil pred sovražniki. Sv. Štefanu je odprl nebesa, da ga je potolažil in pokrepčal v trpljenju. Omenjam še sv. Frančiška Asiškega, ki ga je Bog odlikoval s peterimi Jezusovimi ranami. Tako je Bog izkazoval svetnikom že na zemlji posebno ljubezen ter jim že tu razodeval, da so njegovi ljubljenci. Če pa jih je že na zemlji tako odlikoval, koliko večjo odliko so prejeli šele v nebesih! Tamkaj jih je ovenčal z večno slavo, jim odkazal častna mesta ter jih imenoval za svoje večne izvoljence in prijatelje. Svetniki so sedaj vitezi in knezi nebeškega dvora, so prav posebni ljubljenci božji. Zaradi svojega visokega dostojanstva in visoke časti zaslužijo, da jih spoštujemo in častimo. Če častimo in slavimo svetnike, častimo in slavimo s tem tudi Boga, ki jih

je s svojo milostjo ožaril in odlikoval z nebeško krono. Češčenje svetnikov je potemtakem popolnoma utemeljeno.

Svetnike pa moramo častiti tudi zaradi tega, ker so naši dobrotniki. To so bili že tedaj, ko so še bili na zemlji. S svojim svetim življenjem so pokazali, kako se moramo ogibati greha in ustavljati skušnjavam, kako moramo rabiti pripomočke zveličanja in kaj moramo vse storiti, da bomo prišli kedaj za njimi. Učili so z zgledom in besedo, kako se je treba neprestano zatajevati, kako je treba zbrano moliti in pobožno prejemati sv. zakramente in hrepeneti po vedno višji popolnosti. S svojim svetim življenjem, s svojimi spokornimi vajami in s svojimi molitvami so tolažili božjo jezo, zadoščevali božji pravici ter tako odvrčali od človeštva božje kazni. Poleg tega pa so še tudi drugače izkazovali človeštvu mnogo dobrot: Stregli so bolnikom, podpirali siromake, poučevali mladino; potegovali so se za zatirane in zapuščene, žrtvovali se za jetnike ter zapustili človeštvu nešteto dobrodelnih zavodov, ki njih dobroto človeški rod še danes uživa. In kakršni so bili v svojem življenju, takšni in še mnogo popolnejši so sedaj, ko uživajo nebeško srečo. Njihova ljubezen do nas ubogih zemljanov se je še celo povišala. Smatrajo nas za svoje brate in za člane Kristusove družine, Kristusovega skrivnostnega telesa. Ker jim ni treba biti več v skrbah za lastno zveličanje, pa

tembolj skrbijo za nas, ki smo še na potovanju, ter prosijo, naj nas Bog podpira s svojo vse-mogočno milostjo. Pa tudi za naše časne in telesne potrebe prosijo pri Bogu. Iz lastne izkušnje jim je znano, kakšne potrebe in stiske imamo tukaj na zemlji in kako težko je včasih naše življenje. Zato imajo z nami sočutje in nam radi pomagajo, če se jim priporočamo. Svetniki so torej naši veliki dobrotniki; zato se spodobi, da jih častimo.

2. Svetnike moremo in moramo posnemati!

Posnemanje svetnikov je še mnogo bolj potrebno in koristno, kakor češčenje, saj smo prav tako kakor svetniki dolžni, truditi se za svetost. Ta dolžnost izvira že iz naše krščanske vere. Ako čitamo v evangeliju: »Blagor ubogim v duhu, zakaj njih je nebeško kraljestvo« (Mt 5, 3), vemo, da je bilo to rečeno ne samo sv. Antonu Puščavniku, sv. Benediktu, sv. Frančišku Asiškemu in mnogim drugim svetnikom, ki so se zaradi Boga odpovedali slehernemu posvetnemu bogastvu, ali pa so kljub imetju ostali »ubogi v duhu«, marveč tudi nam. Glejmo, da se pri svojih opravilih preveč ne oprijemljemo posvetnih, minljivih stvari, da se ne vdajamo pohlepu po denarju in da ne živimo samo za ta svet, ampak obračajmo svoj pogled in svoje misli na večne dobrine ter ljubimo Boga pred vsemi drugimi stvarmi. Če je Kristus rekel: »Blagor žalostnim, zakaj ti bodo potola-

ženi«, so veljale te besede ne samo sv. Petru, sv. Magdaleni, sv. Avguštinu in drugim svetim spokornikom, ki so leta in leta objokovali svoje grehe, temveč veljajo tudi nam, da bi delali pokoro za svoje grehe in zadoščali božji pravičnosti. Če je Kristus nadalje rekel: »Blagor lačnim in žejnim pravice, zakaj ti bodo nasičeni,« so veljale te besede ne samo sv. Frančišku Asiškemu, sv. Ignaciju Lojolskemu, sv. Tereziji in neštetim drugim svetnikom, ki so z vsem srcem hrepeneli po krščanski svetosti in pravičnosti, temveč veljajo tudi nam ter nas spodbujajo, naj se prizadevamo za zveličavne kreposti. Če je Kristus zopet rekel: »Blagor usmiljenim, zakaj ti bodo usmiljenje dosegli,« so veljale te besede ne samo sv. Elizabeti Turinški, sv. Ludoviku Francoskemu, sv. Roku, sv. Janezu od Boga, sv. Vincenciju Pavelskemu in mnogim drugim svetnikom, ki so bolnikom in siromakom storili toliko dobrega, temveč veljajo tudi nam ter nas navdušujejo za dobra dela krščanskega usmiljenja. Če je Kristus ponovno rekel: »Blagor čistim v srcu, zakaj ti bodo Boga gledali,« so veljale te besede ne samo sv. Neži, sv. Ceciliji, sv. Alojziju, sv. Kazimirju in pre mnogim drugim nedolžnim dušam, ki so s tako čudovitim junaštvom in s tako velikim zatajevanjem čuvale zaklad sv. čistosti, temveč veljajo tudi nam ter nas opominjajo, naj se varujemo vseh nečistih grehov, če hočemo kedaj gledati Boga. Če je Kristus slednjič rekel: »Blagor krot-

kim, blagor miroljubnim, blagor njim, ki so zaradi pravice preganjani,« so veljale te besede ne samo apostolom in mučencem, ki so toliko pretrpeli zaradi Kristusa, temveč veljajo tudi nam ter nam glasno kličejo, naj potrpežljivo prenašamo vse križe in težave življenja, naj odpuščamo vsa razžaljenja in naj ljubimo z vsem srcem tudi svoje sovražnike. Temeljne resnice in glavne zapovedi naše krščanske vere veljajo torej ne samo za nekatere izvoljene duše, ampak za vse ljudi brez izjeme. Vsi smo dolžni ljubiti Boga in bližnjega, spolnjevati božje in cerkvene zapovedi, ogibati se greha ter se vaditi v krščanskih čednostih. Vsi brez izjeme smo dolžni truditi se za svetost, kakor so se trudili svetniki, saj imamo iste pripomočke, kakor so jih imeli svetniki. Kakšne pripomočke pa so rabili svetniki, da so dosegli posvečenje in zveličanje? Predvsem so se hranili z božjo besedo, ki jih je razsvetljevala, jih odvracala od greha, jih krepčala v dobrem ter jih vnemala za krepost. Tudi nam je božja beseda na razpolago, in sicer pri pridigah, pri krščanskem nauku, v spovednici, v duhovnih knjigah in v nabožnih časopisih. Nič drugega nam ni treba, kakor da božjo besedo voljno sprejemamo ter se potem po njej ravnamo. Svetniki so se posluževali svetih zakramentov za svoje duhovno spopolnjevanje. Tudi nam so na ponudbo sv. zakramenti. Imamo sv. spoved, ki je zakrament očiščevanja; imamo sv. obhajilo kot izdatno du-

hovno hrano za svojo dušo. Imamo sv. mašo, s katero lahko Bogu izkazujemo najpopolnejše češčenje. Svetniki so imeli tudi notranje navdihe, ki so jih podpirali v duhovnem boju, jih utrjevali v dobrem ter jih navduševali za krščansko popolnost. Tudi mi imamo večkrat notranja navdahnjenja. Kolikokrat nam pravi neki notranji glas, naj premagujemo grešna nagnjenja, naj se ustavljamo grešnim skušnjavam in naj se ogiblremo greha; velewa nam, naj bomo bolj goreči za molitev, za službo božjo in za druge pobožne vaje, naj z večjim navdušenjem vršimo dobra dela. Imamo torej vse tiste pripomočke, ki so jih imeli svetniki. Nič drugega ni treba, kakor da se jih prav tako pridno poslužujemo, kakor so se jih posluževali svetniki.

Nikar se ne izgovarjajmo, češ, da imamo premagati večje ovire, kakor so jih imeli svetniki. Radi se sklicujemo na svoje opravke in delo, na razne skrbi. skrbi. Izgovarjamo se, da nimamo dovolj časa za molitev in druge pobožnosti! Vprašam: Ali pa so bili svetniki sami menihi in puščavniki? Ali nimamo svetnikov tudi med mnogo zaposlenimi duhovniki, uradniki, profesorji, vojaki, kmeti in delavci? Svetniki sami so pokazali, da se človek lahko posveti v vsakem stanu, tudi med šumom in hrupom sveta.

Nadalje se kaj radi sklicujemo na svojo pokvarjeno naravo, na hude strasti in na nepre-

stane skušnjave, ki nas kar nehote zavajajo v greh ter nas ne pustijo povzdigniti se k čisti božji ljubezni. Vprašam zopet: Ali so imeli svetniki drugo naravo, kakor jo imamo mi? Ali jih niso težile posledice izvirnega greha kakor nas? Ali niso svetniki, n. pr. sv. Anton Puščavnik, sv. Hilarijon, sv. Benedikt, sv. Bernard in sv. Frančišek Asiški, imeli še hujših in večjih skušnjav, kakor pa jim imamo mi? Če jih niso imeli, zakaj so se pa potem toliko bičali, tako strogo postili ter si nakladali toliko spokornih vaj? Prav svetniki nam dokazujejo, da se lahko kljub vsem velikim skušnjavam in nagonom moremo posvetiti, če le hočemo. Slednjič se radi sklicujemo na hudobni in popačeni svet, ki nam ne daje nobenega dobrega zgleda, pač pa nas zasmehuje in preganja, če hočemo Bogu služiti ter sveto živeti. Ali niso nekateri svetniki živeli še med bolj hudobnimi in bolj popačenimi ljudmi, kakor pa živimo mi? Ali niso pretrpeli še več zasmehovanja, zaničevanja in preganjanja kakor mi? Vprav svetniki nam glasno kličejo, da lahko sveto živimo tudi med hudobnimi, ki nas zaničujejo in preganjajo. Tudi mi se lahko posvetimo, samo treba je imeti dobro voljo. Če se toliko izgovarjamo, da ne moremo krščansko živeti in svetnikov posnemati, je to znamenje, da nimamo za krščansko življenje in posnemanje svetnikov nobene prave in trdne volje.

Posnemanje svetnikov ne zahteva od nas bogve kaj izrednega; saj ni, da bi jih morali posnemati v čudežih, v izrednih delih. Ako bi jih hoteli posnemati v vsaki malenkosti, bi postali celo smešni ali pa bi nas tako posnemanje zapeljalo v ničemurnost in napuh. Pač pa jih posnemajmo v boju zoper greh; prizadevajmo se, da si priborimo ljubezen do Boga in do bližnjega, pravo ponižnost, potrpežljivost in druge kreposti.

*

Čim bolj bomo častili in posnemali svetnike, tem bolj bomo napredovali v krščanskem življenju. Vsled tega moramo biti za češčenje in posnemanje svetnikov kar moči vneti in goreči. V ta namen prebirajmo radi življenjepise svetnikov. Saj bi tudi na čitanje lahko obrnili narodni pregovor o tovarišiji ter rekli: »Povej mi, kaj čitaš, in povedal ti bom, kdo si.«

Osemnajsto poglavje.

Zavest božje pričujočnosti.

Pomoček, ki z njim lajšamo pot krščanskega življenja, je tudi misel na božjo pričujočnost. Pogosten spomin na Boga, ki je povsod pričujoč, nas varuje pred grešnim življenjem ter mogočno spodbuja k dobremu.

1. Zavest božje pričujočnosti.

Kaj je zavest božje pričujočnosti? Na to vprašanje odgovorimo takole: **Z a v e s t b o ž j e**

pričujočnosti je v tem, da si kolikor mogoče pogosto pokličemo v spomin resnico, da nas Bog povsod vidi.

Podlaga te vaje je živa vera v božjo vsepričujočnost. Bog je povsod pričujoč, to je verska resnica, ki je jasno izražena v sv. pismu. Prekrasno jo opeva psalmist: »Kam pojdem pred tvojim duhom? in kam pobežim pred tvojim obličjem? Če bi šel v nebo, si ti ondi; ako bi se podal v pekel, si tukaj. Če bi vzel zarjine peruti in bi prebival na kraju morja, bi me tudi tja peljala tvoja roka in me držala tvoja desnica« (Ps 138, 7—10). Iz teh besed, ki so zapisane po navdihnjenju Sv. Duha, moramo sklepati, da je Bog povsod pričujoč, v nebesih in na zemlji. Bog je pričujoč na vseh neštetih svetovih po vsemirju, pričujoč v neizmer- nem svetovnem prostoru in tudi izvun mej svetovnega prostora. Lahko raztegnemo prostor v neskončnost in vendar ne bomo nikdar prišli do kraja in prostora, kjer bi Boga ne bilo. Bog pa ni samo povsod pričujoč, ampak tudi vse stvari prešinja in napolnjuje, kakor zatrjuje prerok Jeremija: »Mar ne napolnjujem neba in zemlje, pravi Gospod?« (Jer 23, 24.) Bog je tudi pri nas, kakor se je tako lepo izrazil sv. Pavel: »Bog ni daleč od vsakega izmed nas. Zakaj v njem živimo in se gibljemo in smo« (Apd 17, 27—28). Bog nam je neizrekljivo blizu, bliže kakor obleka, ki nas odeva, in bliže kakor zrak, ki ga dihamo. Kjer-

koli smo in kamorkoli se obrnemo, tam je tudi Bog. Ako smo v sobi ali na cesti ali na polju ali v gozdu ali kjerkoli že, povsod je Bog, povsod nas spremlja božje oko ter opazuje naše misli in naša dejanja. Pred Bogom se ne moremo nikamor skriti, kajti »nobena stvar ni nevidna pred njim, ampak vse je golo in odgrnjeno pred njegovimi očmi. (Hebr 4, 13.)

Če se bomo spominjali božje bližine, se bomo radi tudi z Bogom pogovarjali, mu bomo potožili svoje križe in težave in iskali pri njem tolažbe. Čeprav imamo še toliko dela in skrbi, vendar ne smemo Boga nikdar popolnoma izgubiti izpred oči. Zopet in zopet se moramo spomniti nanj, mu za-trjevati svojo ljubezen ter mu posvečevati svoje delo in svoje trpljenje. Za zgled si lahko vzamemo Jezusa Kristusa, ki je bil v duhu neprestano pri svojem nebeškem Očetu. Nanj je neprestano mislil, zanj je ves gorel, zanj je delal in trpel. Četudi je bil včasih preobložen z apostolskim delom, ko je večkrat ure in ure oznanjeval božjo besedo, ozdravljaj bolnike ter delal čudeže, vendar so bile njegove misli pri nebeškem Očetu.

2. Kaj nam zavest božje pričujočnosti še koristi.

Zavest božje pričujočnosti nas krepko varuje greha, nas mogočno spodbuja h krepostnemu življenju, nam množi zasluženje za večnost.

Zavest božje pričujočnosti nas varuje smrtnega greha. Navadno si človek misli, ko pride skušnjava: nihče me ne vidi, nihče me ne sliši in nihče ne bo vedel za moj greh. Tako si grešniki delajo pogum, ko jih vest svari pred grehom. Ko bi se pa spomnili na pričujočega Boga, ki vse vidi in vse ve, ki greh sovraži in kaznuje, bi jih ta spomin hitro odvrnil od greha, kakor je odvrčal tudi svetnike, ki so se vprav ob spominu na božjo pričujočnost odločno ustavljali grešnim skušnjavam. Samo dva zgleda hočemo navesti: Egiptovskega Jožefa in pa čisto Suzano. Putifarjeva žena je hotela Jožefa zapeljati v greh. Nagovarjala ga je ter se mu v ta namen prilizovala. Jožef pa se ni dal zapeljati, ker je imel Boga pred očmi ter se je živo spominjal božje pričujočnosti. Odločno je zavrnil zapeljivko, rekoč: »Kako bi mogel storiti to hudobijo in grešiti zoper svojega Boga?« (1. Moz 39, 9.) Slično se je godilo čisti Suzani. Dva pohotna starca sta jo dalje časa zalezovala ter nekoč pričakala na vrtu, kamor se je hodila navadno sprehajati. Ko je bila sama, sta jo začela nagovarjati in siliti v greh, rekoč: »Glej, vrata na vrt so zaklenjena in nihče nas ne vidi.« Suzana se je silno prestrašila njunega napada. Takoj se je spomnila na božjo pričujočnost ter odgovorila zapeljivcema: »Boljše mi je brez dejanja vama pasti v roke kakor grešiti pred obličjem Gospodovim« (Dan 13, 20—23). Spomin na božjo priču-

jočnost ji je dal moči in poguma, da se je ustavila zapeljivcema. Pa ne samo Jožefa in Suzano, temveč tudi tisoče in tisoče drugih je spomin na božjo pričujočnost obvaroval pred grehi. Kako tolažljiv nauk za vse, ki nas begajo skušnjave in nevarnosti. Zato se tudi mi ravnajmo po opozorilu starega Tobija: »Vse dni svojega življenja imej Boga v spominu; in varuj se, da kdaj v greh ne privoliš« (Tob 4, 6).

Vaja, živeti v božji pričujočnosti, nas spodbuja h krepostnemu življenju. Ko je hotel Bog Abrahama narediti za zgled popolnosti, mu ni dajal dolgih nauk in učenih razlag o krepostnem življenju, temveč mu je enostavno rekel: »Hodi vpričo mene in bodi popolen« (1. Moz 17, 1). S temi besedami mu je naročil, naj se večkrat spominja božje pričujočnosti. Isto velja tudi za nas. Zavest, da je vsevedni Bog priča vseh naših misli, besed in dejanj, nas bo mogočno priganjala, da bomo vestno nase pazili in z večjo gorečnostjo opravljali dobra dela. To je čisto naravno. Ako n. pr. opazuje gospodar hlapca, ali ne bo takrat bolj priden in vesten kakor pa drugače? Ako nadzoruje učitelj svoje učence, ali niso takrat veliko bolj vneti, mirni in dostojni v svojem obnašanju kakor pa, če so sami? Vse drugače se bomo tudi mi obnašali, bolj pobožno bomo molili, bolj vestno bomo vršili svoje dolžnosti, bolj bomo pazili na svoje čute, bolj odločno se bomo ustavljali grešnim skušnjavam, če

se bomo spominjali pričujočega Boga! Vaja, živeti v pričujočnosti božji, je torej mogočna spodbuda za krepostno življenje.

Zavest božje pričujočnosti množi zasluženje za večnost. Če posvetimo vse svoje misli, besede in dela z večkratnim spominom na Boga, dobi vse naše življenje neko posvečenje in veliko večjo vrednost pred Bogom. Vsaka malenkost, posvečena z mislijo na Boga, se nam zaračuna za nebesa. Tako postajamo z vsakim dnem bogatejši na zasluženju.

Zavest božje pričujočnosti večja srečo in zadovoljnost srca. Posvetni ljudje sicer mislijo, da mora biti zelo pusto in dolgočasno, če misli človek vedno le na Boga, in da mora biti tudi zelo neprilичno, če je človek tako rekoč pod neprestanim nadzorstvom božjim. Toda zelo se motijo. Življenje v božji pričujočnosti je polno veselja in tolažbe. Zavest, da je Bog vedno poleg nas, nas tolaži v trpljenju in težavah, nam daje poguma v hudih notranjih bojih in srčnih stiskah ter nas navaja k popolni vdanosti v voljo božjo.

Najlepši dokaz, da dela življenje v božji pričujočnosti človeka srečnega in zadovoljnega, so nam svetniki, ki so bili zaradi neprestane združitve z Bogom vedno veseli in srečni. Posebno jasno se to vidi na puščavnikih, ki so živeli daleč proč od ljudi in niso imeli nobenih življenskih ugodnosti. Včasih jim je primanjkovalo hrane, bili so izpostavljeni vremenskim

nezgodam in v slučaju bolezni niso imeli nikogar, ki bi jim bil kaj postregel. Imeli so edinole Boga, s katerim so se večji del svojega življenja razgovarjali v molitvi. To občevanje z Bogom jim je nadomestovalo vse drugo ter jim donášalo toliko sreče in sladkosti, da so vzljubili sveto samotno ter ji ostali zvesti vse svoje življenje. Bili so bolj srečni in zadovoljni kakor pa tisti, ki hlatajo za posvetnim veseljem, letajo od ene zabave do druge, iščejo sreče v denarju, premoženju in v drugih minljivih stvareh, živijo le za ta svet, na Boga pa čisto pozabljajo. Toda pravo srečo in mir srca bomo našli edinole v Bogu, kakor nam zatrjuje sv. Avguštin: »Ustvaril si nas zase, o Bog, in nemirno je naše srce, dokler ne počiva v tebi!«

3. Trojni način življenja v božji pričujočnosti.

Zavest božje pričujočnosti lahko vzdržujemo s pomočjo domišljije, tako da si Boga prav živo predstavljamo kot svojega stvarnika, odrešenika, posvečevavca in tolažnika, kakor nam pač narekuje naše duševno razpoloženje in nanesse naša duhovna potreba.

Zavest božje pričujočnosti si ohranimo dalje s pomočjo razuma, ki se ne iznebi resnice, da je Bog zares pričujoč v nebesih in na zemlji. Čeprav ga nikjer ne vidimo, ker je duh, vendar nam vera in razum povesta, da je Bog povsod

pričujoč, da po njem in v njem živimo, se giblje-
mo in smo. Ta način predstavljanja božje priču-
jočnosti je primeren zlasti za tiste, ki radi glo-
boko razmišljajo ter so tudi vsaj nekoliko izobra-
ženi v krščanski filozofiji.

Slednjič lahko vzdržujemo zavest božje pri-
čujočnosti s pomočjo srčnih čuvstev. Ta
način je v tem, da se z Bogom prav pogosto po-
govarjamo, kakor se pogovarjamo s svojim dobrim
prijateljem. Nič drugega ni treba kakor nekoliko
toplega čuvstva. Najprimernejši izraz toplih srčnih
čuvstev so tako zvani vzdihljaji, ki priha-
jajo res iz globočine srca. Take srčne vzdihljaje
obujemo lahko pri delu in med počitkom, doma
in na potu, v veselju in žalosti, v skušnjavah in
trpljenju. Pri delu in trpljenju lahko vzdihnemo:
»Moj Bog, vse iz ljubezni do tebe!« »Vse na večjo
čast božjo!« V skušnjavah in nevarnostih greha
pa: »Moj Jezus, usmiljenje! Pomagaј mi, da ne
bom grešil!« Take in slične pobožne vzdihljaje
si lahko sami sestavimo, kakor nam jih narekuje
srce in kakor nanese potreba. Ta spomin na božjo
pričujočnost je najpopolnejši ter vodi do prav
visoke stopinje svetosti. Primeren je zlasti za
tiste, ki so bolj čuvstvene narave, koristen pa
je vsakemu.

Vaja, živeti v božji pričujočnosti, je silno ko-
ristna, ker nam daje v trpljenju pogum, nas od-
vrača od greha, nas vnema za krepost ter pospe-

šuje našo združitev z Bogom. Oklenimo se te vaje z vso gorečnostjo. Spominjajmo se Boga ne le zjutraj in zvečer, marveč tudi pri delu in med zabavo, v družbi in samoti, v sreči in trpljenju! Bog je vedno pri nas, bodimo tudi mi večkrat pri njem! Čim večkrat se bomo spomnili na božjo pričujočnost in čim večkrat bomo vzdihovali k Bogu, tem bolj se mu bomo približali in tem bolj bomo napredovali v duhovnem življenju.

Devetnajsto poglavje.

Dober namen, duša in srce naših dobrih del.

Izvrsten pripomoček, da uravnamo svoje življenje po božji volji ter ga popolnoma posvetimo Bogu, je tudi obujanje dobrega namena. Po dobrem namenu dobi vse naše življenje in delovanje nebeško smer in višjo vrednost, tako da ima Bog nad njim posebno dopadenje in posebno veselje. Kakor oživlja duša naše telo in kakor napaja srce vse naše žile in stanice s krvjo, tako poživlja dober namen naša dela ter jih napaja in prešinja z nebeškim sokom.

1. Par splošnih opazk o dobrem namenu.

Vsako pametno bitje ima pri svojem delovanju neki namen in smoter. Ta delovni cilj je ali resnična ali pa namišljena dobrina, ki bi

jo radi s svojim delovanjem dosegli. Delavec vrši svoje delo zato, da zasluži nekoliko denarja. Denar je nagib ali namen njegovega dela in truda. Pisatelj piše knjige, da bi storil kaj za božjo čast ali koristil ljudem ali pa si pridobil pri ljudeh kaj veljave. Namen ali nagib njegovega pisateljstva je ali božja čast ali splošna korist ali pa priznanje ljudi.

Razločujemo pa dobre in slabe namene. Med dobre prištevamo vse one, ki so primerni in sposobni, da z njimi dosežemo edino pravo in resnično dobro, namreč svoje zveličanje v nebesih. Karkoli nam pomaga do zveličanja, to je dobro, karkoli pa nas od zveličanja odvrača, to je slabo. K zveličanju nam pomaga spolnjevanje božjih in cerkvenih zapovedi in pa stanovskih dolžnosti. Od zveličanja pa nas odvrača zanemarjanje teh dolžnosti. Iz dobrega namena delamo tedaj, kadar spolnjujemo svoje dolžnosti do Boga, do bližnjega in do samega sebe tako, da si s tem služimo nebesa. Četudi je posredni namen našega delovanja morda kaj posvetnega in časnega, prvi in zadnji namen mora biti vedno le Bog in pa naše zveličanje. Če delamo iz takega namena, da popolnoma izključimo Boga in svoje večno zveličanje, n. pr. edinole iz dobičkaželjnosti in samega častihlepja, je naš namen slab. V slučaju, da delamo nekoliko iz dobrega, nekoliko pa iz slabega namena, se vrednost našega delovanja pred Bogom nekoliko zmanjša.

Iz tega sledi, da je treba dobre namene večkrat gojiti, slabe in ničemurne pa zavračati ter se jih otresati. Farizeji so molili, se postili in delili miloščino, toda vse to so delali le zaradi ljudske hvale. Kristus jih je obsodil, rekoč: »Resnično, povem vam, prejeli so svoje plačilo« (Mt 6, 16).

Z obujanjem dobrih namenov preprečimo slabe namene. Vendar pa ni nikjer, ne v svetem pismu in ne v ustnem izročilu predpisano, da smo za vsako dejanje dolžni obujati izrečne dobre namene. Nekateri pisatelji so hoteli sicer dokazati, da so vsa naša dobra dela brez vrednosti pred Bogom, če jih ne storimo iz izrečnega dobrega namena. Toda sv. Tomaž Akvinski in za njim vsi slavni bogoslovci preteklega in sedanjega časa so nasprotnega mnenja. Po nauku sv. Tomaža je vsako naše dobro delo zaslužno za nebesa, samo če ga storimo v posvečujoči milosti božji ter nimamo zraven nobenega slabega namena. Kadar smo v posvečujoči milosti, smo otroci božji, in takrat imajo vsa naša dejanja vrednost božjih otrok. Če torej opravljamo dobro delo zato, ker ga nam nalaga poklic in dolžnost, ker hočemo spolnjevati božjo voljo ali koristiti bližnjemu, je to delo zapisano v knjigi življenja. Tako so v knjigi življenja zapisana vsa opravila krščanske matere, ki se noč in dan žrtvuje za svoje otroke, kuha, pere in šiva za svojo družino, se trudi z gospodinjstvom ter ima sto in sto

skrbi. Tako je v knjigi življenja zapisano vse, kar storita hlapec in dekla v službi, kar dela trgovec v trgovini, uradnik v pisarni, učitelj v šoli in duhovnik v cerkvi. Četudi niti eden niti drug ne obuja vsak dan dobrega namena, vendar je njihovo delo zaslužno za nebesa, samo da so v posvečujoči milosti in da ne pokvarijo svojega dela s kakim slabim namenom.

2. Važnost in korist dobrega namena.

Čeprav ni nikjer zapovedano, da bi morali pri vsakem svojem delu obujati dober namen, vendar je to zelo dobro in silno koristno. Z dobrim namenom bomo namreč preprečili slabe namene, ki bi pokvarili naša tudi najboljša dela ter jim vzeli vso višjo vrednost. Poleg tega imamo od dobrega namena še mnogo drugih koristi, kajti z dobrim namenom izkazujemo Bogu posebno čast, povzdignemo svoja navadna dejanja do višje vrednosti, si pomnožimo zasluženje ter utrjujemo svojo voljo v dobrem.

Z dobrim namenom izkazujemo Bogu posebno čast. Brez dvoma je spolnjevanje stanovskih dolžnosti in izvrševanje dobrih del že samo po sebi nekaj dobrega, hvalevrednega. Toda rado se zgodi, da jih opravljamo kar tja v en dan, ne da bi zraven kaj mislili ter se spomnili na Boga. Kolikor storimo vse to kot božji otroci, izkažemo Bogu sicer nekoliko časti, čeprav zelo

malo. Toda vse drugače počastimo Boga tedaj, kadar napravimo pri svojih opravilih in pobožnostih dober namen, tako da jih storimo izrečno iz ljubezni do Boga ali za pokoro za svoje grehe ali pa vernim dušam v prid. Z dobrim namenom delamo res tako, kakor je Bogu najbolj prav. S tem pa pokažemo Bogu svojo ljubezen, vdanost in počesčenje.

Z dobrim namenom povzdignemo svoja navadna dejanja do višje vrednosti. Pomnimo: Tudi taka dejanja, ki sama na sebi niso ne dobra ne slaba (n. pr. sprehod), imajo višjo vrednost, če jih spremlja dober namen. Tudi tako dejanje je vsled dobrega namena zaslužno za nebesa, ako smo v posvečujoči milosti. Za zgled dve gospodinji: obe pridno delata ter se noč in dan trudita za svojo družino; obe imata skrb za dobro vzgojo otrok in obe storita tudi drugače marsikaj dobrega bodisi za siromake bodisi za cerkev ali za kak drug dober namen. Ena stori vse to le bolj iz navade in brez posebnega dobrega namena, druga pa stori vse iz dobrega namena, ker posveti od časa do časa vse svoje delovanje s pobožnim vzdihljajem: »Moj Bog, naj bo vse iz ljubezni do tebe!« Delovanje obeh je dobro že samo po sebi ter ima tudi pred Bogom svojo vrednost; toda veliko večjo vrednost ima delovanje tiste gospodinje, ki stori vse iz izrečnega dobrega namena. Bog ne gleda toliko na imenitnost dejanja, temveč v prvi vrsti na namen,

iz katerega dejanje izvira. »Človek gleda na to, kar se vidi zunaj, Gospod pa gleda srce« (1 Kr 16, 7). Najsijajnejše delo, ki ga občuduje ves svet in ki koristi vesoljnemu človeštvu, nima pred Bogom nobene vrednosti, če je storjeno iz slabega namena, iz same sebičnosti. Slab namen pokvari tudi najboljše delo, dober namen pa podeli tudi najneznatnejšemu delu veliko vrednost. Če tudi bi ne delali nič drugega, kakor pometali ceste, pomivali posodo, pa bi to storili ali iz ljubezni do Boga ali iz pokorščine ali iz takega drugega dobrega namena, ima v božjih očeh več vrednosti, kakor če bi iz častihlepnosti pisali duhovne knjige ali šli misijonarit v daljnje dežele. Prav vseeno je, kakšno delo opravljamo ali kakšno službo imamo, samo da storimo vse iz dobrega namena; ta povzdigne sleherno tudi najneznatnejše dejanje do visoke vrednosti.

Z dobrim namenom si množimo zasluženje pri Bogu. Bog nam v svoji neskončni dobroti zaračuna vsako tudi najmanjše delo za nebesa, samo če ga storimo v posvečujoči milosti ter nimamo zraven nobenega slabega namena. Tako se nam zaračuna za nebesa tudi vse to, kar na sebi nima nič vrednosti, n. pr. vsak korak in vsak najmanjši trud, ki ga imamo pri spolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti. Posvečujoča milost božja in dober namen vse to nekako oplemeniti. O, da bi se zavedali, koliko je dober namen vreden! Z njim si lahko nabereмо ogromnih

zakladov za nebesa ter postanemo pred Bogom pravi bogataši. Tu pa tam se nam morda dozdeva, da storimo le malo za nebesa. In vendar storimo lahko prav veliko, samo treba je vsako misel, vsako besedo, vsak korak in vsako delo posvetiti z dobrim namenom. Dober namen izpreminja vsa naša dejanja, ki so že sama na sebi dobra, v čisto zlato, s katerim si potem kupimo nebesa.

Z dobrim namenom utrjujemo svojo voljo v dobrem. V zavesti, da delamo za Boga, bomo vršili svoje delo in svoje dolžnosti z veliko natančnostjo, kakor nam narekuje naša vest in kakor je božja volja in naša dolžnost. Tako nas ravno dober namen priganja k vestnosti ter nam daje moč, da skušamo kolikor mogoče veliko dobrega storiti za Boga in za svojega bližnjega. Dober namen je torej sredstvo, ki nas za dobro navdušuje ter v dobrem tudi potrjuje.

3. Navodilo za obujanje dobrega namena.

Naša lastna korist nam torej narekuje, da dober namen redno obujamo. Toda paziti moramo, da slabe namene, ki se morda usiljujejo, t a k o j o d ž e n e m o.

Naša narava je tako prežeta samoljubja, da pri vsakem delu kar nehote mislimo le nase, na svojo korist in svojo čast, prav kakor govori sveti Pavel: »Vsi namreč svoje iščejo, ne tega, kar je Jezusa Kristusa.« (Fil 2, 21.) Sebičnost vzame našim dobrim delom notranjo vrednost, tako da ni-

mamo od njih nobene ali pa le malo koristi za večnost. Kakor je nekoč sv. Peter v imenu svojih tovarišev zatrjeval, da so se celo noč trudili z ribjim lovom, pa niso ničesar ujeli; tako bi morali tudi mi na koncu svojega zemskega potovanja vzdihniti, da smo se skoraj vse življenje trudili, za nebesa pa nismo skoraj ničesar ujeli, ako bi opravljali dobra dela iz slabih namenov, ki so nam uropali zasluženje. Iz tega vidimo, kako potrebno je, da slabe namene odganjamo ter se proti njim bojujemo, kakor bi se bojevali proti roparjem, ki bi nam hoteli vzeti življenje. Prav posebno moramo paziti, da se nam pri onih dobrih delih, ki jih opravljamo vpričo ljudi, ne prikra-dejo v srce ničemurni nameni, saj nas tudi božji Zveličar sam opominja: »Glejte, da dobrih del ne boste opravljali pred ljudmi, da bi vas oni videli; sicer ne boste imeli plačila pri svojem Očetu, ki je v nebesih.« (Mt 6, 1.)

Dober namen hočemo večkrat tudi izrecno obuditi. V tem oziru bi nam lahko bili v zgled naši predniki. Še danes je mnogokje navada, da se pošteni verniki pred vsakim važnejšim opravilom pokrižajo in da vzkliknejo: »Bog in sveti križ božji!« ali »V božjem imenu!« ali »Bogu na čast!« Enako se pobožne matere pokrižajo, preden zjutraj narede ogenj, preden zame-sijo, preden pomolzejo krave; očetje pa, preden začno krmiti živino, preden zastavijo plug ali preden začno s košnjo. Ali bi ne bilo lepo, če bi

se te prelepe navade ohranile! Obujanje dobrega namena je čisto lahka stvar, samo v navado nam mora priti. S časom se bomo tega tako navadili, da bomo kar nehote pri vsakem delu vzkliknili: »Vse na večjo čast božjo in iz ljubezni do Marije.«

Slednjič si moramo večkrat izprašati vest, kakšni nameni nas vodijo pri našem delovanju. So namreč nekatera znamenja, ki jasno povedo, ali je naš namen dober ali slab. Tako je znamenje slabega namena, če se jezimo, kadar se nam kako delo ponesreči, kadar ne najdemo pri ljudeh nobene pohvale in nobenega priznanja in kadar imamo pri delu veliko sitnosti. Znamenje dobrega namena pa je, če opravljamo nizka in težka dela prav tako radi kakor pa častna in lahka, če se zaradi slabega uspeha nič ne žalostimo, če se ne zmenimo veliko za hvalo ali grajo ljudi, če opravljamo svoje delo vedno z enako vestnostjo in če ravnodušno sprejmemo vsako delo in vsako službo, ki nam jo pošlje božja Previdnost.

*

O važnosti vsakdanjega dobrega namena smo prepričani. O, kako natančno bomo opravljali svoje dolžnosti, kako potrpežljivo bomo prenašali svoje težave in kako vse drugače bomo presojali svoje življenje, če bomo vse posvetili z dobrim namenom. Po dobrem namenu bo postalo naše zemsko življenje prava in resnična služba božja.

Dvajseto poglavje.

Dnevni red, kompas naših vsakdanjih opravil.

Naše življenje na zemlji je stalna priprava na nebesa. Čim boljše bomo porabili čas svojega zemskega bivanja, tem lepše plačilo si bomo zaslužili za večnost. Od porabe časa je potemtakem veliko odvisno. Čas bomo toliko bolje uporabili, kolikor primerneje ga razdelimo. Prav zato je pa koristno, da si naredimo natančen načrt ali dnevni red, po katerem vršimo vsakdanja opravila in pobožnosti.

1. Odličnost in korist dnevnega reda.

Dragocenost časa se premalo uvažuje, zato je le malo ljudi, ki bi znali čas dobro porabiti. Eni potratijo obilo časa s praznim govorjenjem, drugi s čitanjem brezpomembnih knjig, tretji z igranjem, četrti z zabavami, s sprehodi in s postopanjem. Mnogi ne znajo s časom prav gospodariti, pa se lotevajo zdaj tega zdaj drugega dela, brez pravega reda; taki ne opravijo ničesar o pravem času in tudi ne na pravi način. Koliko je družin in še več posameznikov, ki nimajo nobenega določenega časa, kdaj zjutraj vstati, kdaj iti na delo, kdaj moliti, kdaj jesti. Koliko časa se s tem izgubi in koliko sitnosti ta nered povzroča, čuti in vidi najbolj oni, ki je na red navajen, pa pride

morda v tako hišo ali družino, kjer reda ne poznajo. Kako vse drugače pa je tam, kjer vlada red in kjer se zgodi vse ob določenem času.

Dnevni red p o m a g a , d a č a s d o b r o p o r a b l j a m o . Večkrat ne vemo, ali bi prišli za to ali za drugo delo; premišljujemo, kaj bi naj poprej začeli, in tako ne pridemo izlepa naprej. Večkrat se zgodi, da kako opravilo ali pobožnost odložimo na poznejši čas, pozneje pa ne pridemo več do tega, da bi zamujeno nadomestili. Na ta način zanemarimo marsikatero dolžnost ter opustimo marsikatero pobožnost. Če se pa držimo določenega reda, storimo vse o pravem času in ni se nam treba bati, da bi kaj izostalo ali zaostalo. Ko se enkrat navadimo, da vsak dan ob določenem času vstajamo, ob določenem času molimo, jemo, delamo in gremo k počitku, nam nobena stvar ne dela preveč težav. Vse gre točno naprej.

Dnevni red p o m a g a u t r j e v a t i z n a č a j n o s t . Na ljudi napravi namreč najlepši vtis, kadar vidijo, da smo zares točni in natančni. Mož reda v zunanjih stvareh se navadi lahko na red v skrbi za dušo.

Tisti, ki ne poznajo reda in točnosti, so navadno vihravi, lahkomisljeni in nezanesljivi značaji. Navdušujejo se zdaj za eno, zdaj za drugo stvar, drže nekaj časa s tem, zdaj z drugim. Podobni so trsu, ki ga veter maje zdaj na desno, zdaj na levo, zdaj naprej, zdaj nazaj. Jasno, da taki ljudje niso navadno nič kaj dobri kristjani.

Vse drugače pa je s tistimi, ki so navajeni na red in točnost. Mirno in brez razburjenja opravljajo svoja vsakdanja opravila in svoje pobožnosti, kakor jim predpisuje dnevni red. In kakor drže red pri svojih zunanjih opravilih, tako imajo red tudi v svojem srcu in svoji duši. Vse njihovo mišljenje in čuvstvovanje, govorjenje in delovanje sloni na jasnih in trdnih načelih, ki od njih ne odstopijo tako zlahka. Na take ljudi se lahko brez skrbi zanesemo. Če se torej natančno ravnamo po dnevnem redu, si bomo s tem utrdili in spopolnili značaj.

2. Kakšen naj bo dnevni red.

Kadar si hočemo narediti dnevni red, moramo imeti marsikaj pred očmi. Dnevni red se mora ozirati na naš delokrog, na naše zmožnosti in na okolico. Biti mora primeren našim potrebam in našim razmeram.

Dnevni red mora biti dobro urejen. Prvo načelo, ki ga moramo vpoštevati pri sestavi dnevnega reda, zahteva, da damo prednost tistim opravilom, ki nam jih naklada poklic. Bilo bi proti vsem pravilom zdrave pameti, če bi se hoteli pečati s stvarmi, ki so izven poklica, poklicne dolžnosti pa bi radi tega zanemarjali. Zdravo načelo zahteva, da odločimo v dnevnem redu za vsako opravilo pravi čas ali za vsak čas pravo opravilo: podnevi je treba delati, ponoči pa počivati; molitvi mora biti odkazan pravi čas, prav tako tudi

delu, razvedrilu in zabavi. Kar je nujno, to se mora poprej zgoditi, kakor manj važno, ali kar se da odložiti, pa v drugi vrsti.

Dnevni red mora biti primeren našim potrebam in našim razmeram. Isti dnevni red ni za vse: drugačen je za kmeta, delavca, drugačen za uradnika in zopet drugačen za duhovnika ali redovnika. Dnevni red se mora vedno prilagoditi poklicu in okolici, tako da zaradi njega ne trpe stanovske dolžnosti. Predvsem pa mora biti dnevni red tako sestavljen, da gre vsakdanje delo gladko iz rok.

3. Kako se je treba reda držati.

Dnevnega reda se moramo seveda natančno držati, če ne izgovarja upravičen vzrok. Če ga začnemo brez posebnega vzroka spreminjati ali zanemarjati, bo kmalu zaostalo zdaj to, zdaj drugo opravilo. Če smo si n. pr. določili, da hočemo zjutraj ob gotovem času vstajati, da lahko opravimo svoje jutranje pobožnosti, se moramo tega točno držati, da ne bo primanjkovalo časa za molitev in jutranje pobožnosti. Prav posebno pa moramo biti v dnevnem redu točni in natančni, kadar vršimo kako javno službo ter imamo opravka z drugimi ljudmi. Nič ne napravi na ljudi slabšega vtisa, kakor če uradnik ni točen v svojem uradu, če učitelj ali profesor ne prihajata ob pravem času v šolo, če duhovnik ne skrbi, da je o pravem času v spovednici ali pri oltarju, ali če ku-

harica nima nikdar o pravem času pripravljene jedi. Točnost je lastnost, katero ljudje zelo cenijo, a to točnost si bomo zagotovili z dobrim dnevnim redom.

Dnevni red moramo brez pogojnó spolnjevati. Gotovo nas stane včasí veliko truda in napora, če se v vsaki stvari hočemo držati nekega reda. Včasí ni lahko zjutraj redno vstati, zlasti če je zunaj zelo mrzlo! Kako sitno je ob slabem vremenu iti na delo in po službenih potih! Kako težko se pripravimo, da bi šli kak določen dan, n. pr. prvi petek, v cerkev in k sv. zakramentom! Prav v takih stvareh, ki nam povzročajo težavo ter so združene z žrtvami, se pokaže, ali smo junaki ali pa slabiči. Če se kljub vsem težavam držimo reda, smo junaki, če pa nas vsaka malenkost odvrne od njega, smo slabiči.

*

Dandanes se mnogo govori in piše o dobri uporabi časa in o umetnosti življenja. Te umetnosti nas uči primeren dnevni red, če se ga točno držimo. Kakor kaže Kompas mornarjem jug, sever, vzhod in zahod, da se lahko orientirajo ter dajo ladji pravo smer, tako naj bo naš dnevni red Kompas naših vsakdanjih opravil; dnevni red naj vedno pokaže, kaj nam je ob tem ali onem času storiti. Dnevni red nas bo vodil in ohranil na pravi poti življenja, saj nam to zagotavlja že stari latinski pregovor: »*Serva ordinem et ordo te servabit*« — »Drži se reda in red te bo držal!«

KAZALO.

<i>Predgovor</i>	3
----------------------------	---

Prvo poglavje.

<i>Posvečujoča milost božja, podlaga in korenina krščanskega življenja</i>	6
1. Nепrecenljiva vrednost in korist posvečujoče milosti božje	7
2. Posvečujoča milost in naša dolžnost	12

Drugo poglavje.

<i>Dejanska milost božja, prvi in najpomembnejši pripomoček krščanskega življenja</i>	17
1. Delovanje dejanske milosti božje	18
2. Potreba in splošnost dejanske milosti božje	20
3. Naše dolžnosti	23

Tretje poglavje.

<i>Molitev, hrana in opora krščanskega življenja</i>	28
1. Vzvišenost molitve	29
2. Potreba molitve	31
3. Korist molitve	35
4. Lastnosti dobre molitve	37
5. Ovire in opore molitve	41

Četrto poglavje.

<i>Božja beseda, kažipot krščanskega življenja</i>	46
1. Razlogi za poslušanje božje besede	47
2. Kako je treba poslušati božjo besedo	50

Peto poglavje.

<i>Duhovno branje, studenec svetih misli in dobrih sklepov</i>	54
1. Pomen in korist duhovnega branja	55
2. Za duhovno berivo prikladne knjige	58
3. Kako naj čitamo dobre nabožne knjige	61

Šesto poglavje.

<i>Premišljevalna molitev, žarišče svetosti</i>	65
1. Bistvo in pomen premišljevalne molitve	65
2. Sadovi premišljevanja	68
3. Način premišljevanja	71

Sedmo poglavje.

<i>Trije vrelci duhovnega prenavljanja</i>	76
1. Vsakdanje izpraševanje vesti	76
2. Mesečna duhovna obnova	80
3. Vsakoletne duhovne vaje	82

Osmo poglavje.

<i>Duhovni voditelj, svetovavec na potu krščanskega življenja</i>	67
1. Potreba duhovnega voditelja	87
2. Lastnosti duhovnega voditelja	90
3. Dolžnosti do duhovnega voditelja	93

Deveto poglavje.

<i>Sveta spoved, naša duhovna kopel</i>	96
1. Koristi in dobrote svete spovedi	96
2. Kako je treba opraviti sveto spoved	100

Deseto poglavje.

<i>Sveto obhajilo, kruh nebeški</i>	104
1. Sadovi in milosti sv. obhajila	105
2. Razlogi za pogostno sv. obhajilo	109
3. Kako je treba prejemati sv. obhajilo	113

Enajsto poglavje.

<i>Sveta maša, Bogu najprijetnejša daritev</i>	116
1. Bistvo sv. maše	117
2. Vzvišenost in vrednost sv. maše	119
3. Kako je treba biti pri sv. maši	122

Dvanajsto poglavje.

<i>Najlepši trenutki</i>	125
1. Nagibi za obiskovanje Jezusa	126
2. Sreča in blaženost obiskov pri Jezusu	128
3. Kako je treba Jezusa obiskovati	131

Trinajsto poglavje.

<i>Češčenje presv. Srca Jezusovega, najžlahtnejša cvetka krščanske pobožnosti</i>	135
1. Bistvo in zgodovina češčenja Srca Jezusovega	135
2. Koristi in sadovi češčenja Srca Jezusovega	137
3. Kako naj častimo Srce Jezusovo	141

Štirinajsto poglavje.

<i>Premišljevanje Kristusovega trpljenja, najlepši izraz ljubezni do Jezusa</i>	145
1. Nagibi za premišljevanje Kristusovega trpljenja	146
2. Kako je treba premišljevat Kristusovo trpljenje	148

Petnajsto poglavje.

<i>Ljubezen do Marije, zanesljivo sredstvo našega zveličanja</i>	152
1. Nagibi in razlogi za Marijino češčenje	152
2. Kako je treba častiti Marijo	157

Šestnajsto poglavje.

<i>Varstvo in zaščita angelov varuhov</i>	160
1. Dobrote angelov varuhov	160
2. Naše dolžnosti do angelov varuhov	163

Sedemnajsto poglavje.

<i>Češčenje in posnemanje svetnikov</i>	166
1. Svetniki zaslužijo naše češčenje!	167
2. Svetnike moremo in moramo posnemati!	170

Osemnajsto poglavje.

<i>Zavest božje pričujočnosti</i>	175
1. Zavest božje pričujočnosti	175
2. Kaj nam zavest božje pričujočnosti še koristi . .	177
3. Trojni način življenja v božji pričujočnosti . .	181

Devetnajsto poglavje.

<i>Dober namen, duša in srce naših dobrih del</i>	185
1. Par splošnih opazk o dobrem namenu	185
2. Važnost in korist dobrega namena	186
3. Navodilo za obujanje dobrega namena	189

Dvajseto poglavje.

<i>Dnevni red, kompas naših vsakdanjih opravil</i>	192
1. Odličnost in korist dnevnega reda	192
2. Kakšen naj bo dnevni red	194
3. Kako se je treba reda držati	195

